CHARLES BAUDELAIRE

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ

LES FLEURS DU MAL

TÜRKÇESİ: ERDOĞAN ALKAN

VARLIK ŞİİR

CHARLES BAUDELAIRE / KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ

VARLIK ŞİİR

CHARLES BAUDELAIRE, 9 Nisan 1821'de Paris'te doğdu. Lise öğrenimini 1839 yılında tamamladı. Ailesi, başına buyruk yaşamı nedeniyle şairi vesayet altına aldırınca (1844), geçimini sağlayabilmek için çeşitli dergilerde çalıştı. 31 Ağustos 1867'de Paris'te öldü.

Romantizm çıkışlı olmasına karşın şiirleriyle Sembolizm, Gerçeküstücülük ve Varoluşçuluk akımlarının öncüsü kabul edilen Baudelaire için Rimbaud "şairlerin Tanrısı"; Yahya Kemal ise "gelmiş geçmiş şairlerin en büyüğü" diyor. Kitapta yer alan çeviriler, "Les Fleurs du Mal"in 1972 tarihli baskısından (Galimard Yayınevi) yapılmıştır.

CHARLES BAUDELAIRE

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ

(1861, İkinci Baskı Metni)

Türkçesi: Erdoğan Alkan

Bu hastalıklı çiçekleri
en derin naçiz duygularımla, eşsiz şair,
Fransız yazınının yetkin büyücüsü,
ustam ve dostum
Théophile Gautier'ye
ithaf ediyorum

C.B.

1797— Ozanın babası François Baudelaire ilk evliliğini yaptı.

1805— Üvey kardeşi Claude Alphonse Baudelaire doğdu.

1819— İlk karısından boşanan François Baudelaire, Caroline Archimbaud Dufaye'le evlendi.

1821— *9 Nisan:* Paris'te, Saint-Germain bulvarının köşebaşında, Hautefeuille Sokağı'ndaki bir evde Charles-Pierre Baudelaire doğdu. Bulvarın yapımı sırasında yıkılan bu evin yerinde şimdi Hachette var.

1827— Ozanın babası, eski Senato Büro Şefi François Baudelaire öldü.

1828— *8 Kasım:* Dul Bayan Baudelaire, tabur komutanı Jacques Aupick'le ikinci evliliğini yaptı. Bu evlilik küçük Baudelaire'in yüreğine acının ilk tohumlarını ekti. Üvey babası Aupick'ten hep nefret etti.

1833— Albay Aupick, Lyon Garnizonu'na atandı, Baudelaire Lyon Krallık Koleji'ne yatılı verildi.

1836— Charles, Louis-le-Grand Koleji'ne girdi.

1837— Orta öğretim bitirme sınavları nedeniyle yapılan Latince şiir yazma yarışmasında Baudelaire başarı ödülü aldı.

1839— *Ağustos:* Lise bitirme sınavlarını verdi. Sevdiği ozanlardan Marceline Valmore *Pauvres Fleurs* (Zavallı Çiçekler) adlı şiir kitabını yayınladı.

1840— Ailenin onu yerleştirdiği Lévéque et Bailli pansiyonunda şair Gustave Le Vavasseur ve şair Ernest Prarond ile tanıştı. İlerde kendisine güzel şiirler esinleyecek olan, Louchette takma adlı, Quartier Latin'in küçük orospusu Sarah ile bu sıralarda ilişki kurdu. Musset'nin *Poésies Comlètes*'i (Bütün Şiirler), Sainte Beuve'ün *Poésies Complètes*'i (Bütün Şiirler) ve Hugo'nun *les Rayons et les Ombres*'u (Işıklar ve Gölgeler) yayınlandı.

1841— *1 Ocak: Le Corsaire*'de (Korsan) Baudelaire ve Le Vavasseur'ün ortaklaşa yazdıkları bir şarkı yayınlandı. Şarkı Casimir Delavaing ve Jacques Ancelot'yu yeriyordu.

9 Haziran: Baudelaire'in çok bağımsız yaşamı aileyi endişelendiriyordu. Aile ozanın bir süre Paris'ten uzaklaşmasını uygun buldu, bir Hindistan yolculuğu yapması için vapura bindirildi.

19 Eylül: Maurice Adası'nda Bay ve Bayan Adolphe Autard de Bragard'lara konuk oldu. Ozanın bu yolculuk sırasında yazdığı *Sömürgeli Bir Kadın'a* (A une Dame créole) şiirinin esin perisi ev sahibesi Bayan de Bragard'dır.

1842— Hindistan'a gitmeyi reddeden Baudelaire, Réunion Adası'nda gemiden inip Fransa'ya döndü. Mart ayında bütün bir yaşam boyunca ozanı etkileyecek olan ve *Kötülük Çiçekleri*'ndeki dizelerin pek çoğunun esin kaynağı, tiyatro oyuncusu melez Jeanne Duval'le tanıştı.

9 Nisan: Rüştüne erdiği için, babasından kalan mirasın sahibi oldu, Saint-Louis'ye yerleşti. *Les Cariatides* ile Théodore de Banville'in yıldızı parladı. Marceline Valmore'un *Şiirler* betiği yayınlandı.

1843— Takma adı Auguste Dozan olan A. Argonne'un, G. Le Vavasseur'ün ve Ernest Prarond'un adlarıyla *Dizeler* basıldı. Jules Mouquet bu kitabın ikinci bölümündeki şiirlerin bazılarının Baudelaire'e ait olduğunu kanıtlamıştır. Baudelaire'in ayrıca, bu dönemlerde yazılan, el yazmasının büyük bölümü Prarond'un kaleminden çıkma, şiir halindeki bir tiyatro oyununa da katkısı oldu.

Mayıs: Pimodan Oteli'ne yerleşti, burada, Théophile Gautier ve Balzac ile tanıştı. Ozana ilerde *Paradis artificiels*'i esinleyecek olan Afyoncular Kulübü de bu oteldeydi. Marceline Valmore'un *Bouquets et Prières*'i (Demetler ve Dualar) ve Sainte-Beuve'ün *Livre d'Amour*'u (Aşk Betiği) yayınlandı.

1844— *2 Mart:* Baudelaire'in de katıldığı ortak yapıt *Mystères galants des Théatres de Paris* çıktı.

31 Mart: Artist'de Gérard de Nerval'in beş sonesi yayınlandı.

Temmuz: Baudelaire'in başıboş yaşamından ve babasından kalan parayı saçıp savurmasından ürken annesi, oğlunun hacir altına alınması için dava açtı.

21 Eylül: Mahkeme Baudelaire'in hacir altına alınmasını kararlaştırdı ve Neuilly Noteri Ancelle'i ozanın mirasını yönetmeye memur etti. Kendisini hacir altına sokan aile konseyini ömrü boyu lanetleyen Baudelaire sonunda onları haklı bulmuştur.

1 Aralık: Artist, Privat d'Anglemont imzasıyla, kuşkusuz Baudelaire'in kaleminden çıkma *A Madame du Barry* sonesini yayınladı.

1845— *Ocak-Mayıs-Ağustos: Artist*'de üç sone yayınlandı: *A Ivonne Pen-Moore*, *Avril* ve *A une Belle Dévote*. Bunların ikisinde Privat d'Anglemont'un adı vardı, üçüncüsü ise anonimdi. O zamanlar dergiyi yöneten Arsène Houssaye, *İtiraflar*'ında şunları yazar: "İki genç geldi bana, biri Privat d'Anglemont'du. Yayınlamam için getirdikleri soneler belli ki Baudelaire'in kaleminden çıkmaydı. Ama Privat gözümün önünde bunlardan ikisinin altına imzasını atınca diyecek söz bulamadım."

Nisan: Çağının ilk estetikçisinin kaleme aldığı, ilginç bir deneme olan *1845 Salonu* piyasaya çıktı.

25 Mayıs: Artist'de *Sömürgeli Bir Kadın*'a (A une dame créole) sonesi yayınlandı.

30 Haziran: Mirasını yöneten Noter Ancelle'e yazdığı bir mektupta Baudelaire, malını mülkünü Jeanne Duval'e bırakıp, eserlerini Banville'e emanet edip, kendini öldüreceğini bildirdi. Bu kararından kısa bir sürede cayıp Vendôme'a geldi ve bir süre ailesiyle birlikte kaldı. İlişkileri yeniden bozuldu. Paris'e döndü, Lafitte Sokağı'ndaki bir otele yerleşti.

6 Haziran: Gautier'nin *Bütün Şiirler*'i yayınlandı.

Kasım: Alphonse Borghers *The Raven, and other Poems*'i yayınlayan Edgar Poe'yu ilk kez, *Revue Britanique*'deki *Scrabée d'Or* çevirisiyle Fransız okuruna tanıttı.

1846— *Şubat: Esprit public*'de Baudelaire'in imzasıyla *Le Jeune Enchanteur* öyküsü yayınlandı. W.T. Bandy'nin yaptığı yeni bir inceleme, bu öykünün Baudelaire'in olmadığını, bir İngiliz öyküsünün çevirisi olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Mayıs: *1846 Salonu* adlı broşür satışa çıktı.

15 Ekim: Forgues'un, *Revue des Deux Mondes*'da, Edgar Poe üstüne uzun ve titiz incelemesi yayımladı.

13 Aralık: A une Malabraise şiirini, *Artist*, *A une Indienne* adıyla yayınlandı.

1847— *Ocak: Bulletin de la Société des Gens de Lettres*'de *Fanfarlo* yayınlandı. Balzac'ın etkisini taşıyan bu küçük başyapıtında ozan, Samuel Cramer'in kişiliğinde kendi portresini çizdi.

27 Ocak: Démocratie pacifique'de, Poe'nun *Kara Kedi*'si yayınlandı. Baudelaire'in Poe'ya ilgisi ilk kez böyle başladı.

1848— *24 Şubat: Salut Public*'de devrimi ve insanlığı savunan yazılar

yazdı. Devrim sırasında barikatlar üstünde koşup duran Baudelaire çok öfkelidir, 'General Aupick'i kurşuna dizmeye gidiyorum' der.

10 Nisan - 6 Mayıs: Baudelaire ılımlı bir cumhuriyetçi olan *Tribune national*'in yazı işleri yazmanı oldu, öte yandan da, başkaldıranlar safında, Haziran ayaklanmalarına katılıyordu.

13 Nisan: Üvey babası Aupick İstanbul'a elçi atandı.

15 Temmuz: La Liberté de penser Baudelaire'in ilk Poe çevirisini yayınladı.

20 Ekim: Représentant de l'Indre'in başyazarı oldu. Ancak, tutumuyla çelişen yazılar yazarak bu tutucu organın ortaklarını ve diğer yazarlarını rezil etti.

Kasım: Echo des Marchands de vin'de *Katilin Şarabı* şiiri yayınlandı.

1850— *Haziran: Şarabın Ruhu* ve *Gururun Cezası, le Magasin des Familles*'de çıktı. Dergide bu şiirlerin *Les Limbes* adı altında toplanan şiirlerden olduğu belirtiliyordu.

1851— Aynı dergide, *Les Limbes* başlığı altında ozanın on bir şiiri daha yayınlandı.

1852— *Mart-Nisan: Revue de Paris*'de *Edgar Allan Poe, Yaşamı ve Yapıtları* başlığı altında, Poe üstüne yapılmış uzun bir incelemesi yayınlandı.

9 Aralık: Bayan Sabatier'ye ilk imzasız mektubunu ve bu mektuba iliştirilmiş *Çok Neşeli Kadına* şiirini gönderdi. Ozan, sanat salonlarında sık sık görünen bu sanatsever güzel kadının âşıklarındandı. Ona romantik olarak tutkundu.

1853— *Artist*'de Poe'dan yaptığı *Corbeau* (Karga) çevirisini yayınladı.

3 ve 9 Mayıs: Bayan Apollonie Sabatier'ye gönderdiği imzasız mektubunda *Dönüşümlü* ve *İtiraf* şiirleri de vardı.

1854— *28 Ocak:* Yazdığı *Ivrogne* adlı tiyatro oyununun Théatre de la Gaité'de sahneye konulmasını sağlamak amacıyla uzun bir mektup yazdı ve oyunun amacını açıkladı.

7 Şubat - 3 Mayıs: Apollonie Sabatier'ye imzasız mektuplar ve bunlara iliştirilmiş şiirler: *Canlı Meşale, Tinsel Tan, Bu Akşam Ne Diveceksin, İlahi.*

25 Temmuz: le Pays dergisinde Poe'dan yaptığı öykü çevirilerini yayınlamaya başladı.

1855— *26 Ocak:* Gérard de Nerval, Vieille-Lanterne Sokağı'ndaki bir elektrik direğine asılmış olarak bulundu.

26 Mayıs - 12 Ağustos: le Pays ve *le Portefeuille* dergilerinde *1855 Evrensel Sergisi* üstüne yazılmış üç yazısı yayınlandı.

1 Haziran: Revue des deux Mondes dergisi ozanın on sekiz şiirini yayınladı. Bu şiirler ilk kez *Les Fleurs du Mal* başlığıyla sunuluyordu. Bu adı bulan romancı dostu Hippolyte Babou idi. Baudelaire daha önce hep *Lesbiennes* ve *Limbes* adları üstünde duruyordu.

14 ve 19 Mayıs: George Sand'a iki mektup yazıp ondan, Porte-Saint Martin'de Marie Daubrun'e bir rol verilmesine yardımcı olmasını istedi.

1856— Banville, Baudelaire'in metresi Marie Daubrun'le yaşamaya başladı. Bu birliktelik 1857 Mart'ına dek sürdü.

30 Aralık: Poulet-Malassis gözü pek, işini iyi bilen, değerleri keşfedebilen bir yayıncıydı. Bir anlaşma yaparak *Les Fleurs du Mal*'in ve 1868'de *Curiosités esthétiques* adıyla yayınlanacak olan *Bric-à-Brac esthétique*'in yayın haklarını satın aldı, ve yayıncı Poulet Malassis ile Baudelaire arasında ömür boyu sürecek olan bir dostluk başladı.

1857— *28 Nisan:* Üvey babası Aupick öldü.

25 Haziran: "Kötülük Çiçekleri" çıktı.

5 Temmuz: Gustave Bourdin, *le Figaro*'da yapıta saldırdı, kitaba yargı makamları el koydu.

11 Temmuz: Baudelaire, Malassis'ye bir mektup yazıp, kitabın Paris'te satılan tüm nüshalarına el konulduğunu, yayınevindekilerin saklanması gerektiğini bildirdi.

14 Temmuz: Edouard Thierry, *Moniteur*'de yapıtı göklere çıkaran bir eleştiri yazdı.

1 Ağustos: Bayan Sabatier'ye yazdığı mektupta yargıçların ismini bildirip, kitabın aklanması için ondan bazı girişimlerde bulunmasını istedi. Bir yandan da dergilerde kitabı savunan yazılar yayınlattı.

20 Ağustos: Dava başladı. Savcı aynı yıl *Madame Bovary*'ye karşı da kamu davası açan Ernest Pinard'dı, savunmayı ise Fransa'nın en iyi avukatlarından Chaix d'Est-Ange yaptı. Sonunda yazar ve yayıncılar para cezasına çarptırıldı ve altı şiirin de kitaptan çıkarılması kararlaştırıldı.

24 Ağustos: le Présent ozanın ilk kez, düzyazılmış şiirlerinden altısını yayınladı: (*Poèmes nocturnes*).

30 Ağustos: Romantik aşk fiziksel birleşmeyle noktalandı. Bayan Sabatier kendini Baudelaire'e verdi, sonuç fiyasko. Fiziksel ilişki bir günde bitti ama, bu iki insan ölünceye dek birbirleriyle dost kaldılar.

1 Ekim - 15 Ekim: le Présent'da bazı yerli ve yabancı karikatürler üstüne yapılmış incelemesi yayınlandı.

18 Kasım: Artist dergisinde "Madame Bovary" sorununu inceledi.

1858— *30 Eylül: Revue contemporaine*'de *Paradis artificiels*'in birinci bölümü, *Afyon* yayınlandı.

1859— *Ocak-Şubat:* Honfleurs'de, *Fleurs du Mal*'in en uzun şiirlerinden, *Yolculuk*'u yazdı.

13 Mart: Artist dergisi Baudelaire'den Théophile Gautier üstüne bir inceleme yapmasını istedi. Ozanın Gautier üzerine yazdığı yazılar daha sonra bir bütün halinde sunuldu. Bunlara, sürgündeki Victor Hugo'nun Baudelaire'e, *Fleurs du Mal*'e değgin yazdığı mektup da eklenmişti. Mektupta Hugo, *Fleurs du Mal* için: "*Kötülük Çiçekleri*'niz yıldızlar gibi parlayıp ışık ve kıvılcımlar saçıyor" diyordu.

5 Nisan: Jeanne Duval'e inme indi, hastaneye yattı.

20 Nisan: Revue française Edgar Poe'nun *Philosophy of Composition*'ından çevirme *la Genèse d'un Poème*'ini ve 1853'te çıkmış olan ünlü *Corbeau*'yu yayınladı. Poe'nun bu yazdıkları yalnız Poe yönünden değil, çağdaş şiirsel duyarlılığın evrimi yönünden de büyük önem taşıyordu. Baudelaire ve Mallarmé'nin ilk taslağını çizdikleri ve daha sonra geliştirdikleri saf şiir kuramının ilk bildirisi kaynağını burdan alır.

Haziran ve Temmuz: Revue française, 1959 Salonu'nu yayınladı.

Kasım: Cenevre'de çıkan *Revue Internationale. Eureka*'nın çevirisini yayınlamaya başladı, ancak, bu yayın Baudelaire'le dergi yönetmeni arasındaki çekişme yüzünden yarım kaldı. Zaten bir süre sonra da dergi kapandı.

1860— *1 Ocak:* Poulet-Malassis, Baudelaire ile *Fleurs du Mal*'in, *les Paradis artificiels*'in, *Opinions littéraires*'in ve *Curiosités esthetiques*'in ikinci baskısı konusunda yeni bir anlaşma yaptı.

15 ve 31 Ocak: Revue contemporaine, Paradis artificiels'in ikinci bölümünü *Afyonkeş* adıyla yayınladı.

17 Şubat: Müzisyen Wagner'e hayranlığını dile getiren bir mektup yazdı.

Mayıs sonu: Poulet-Malassis *Paradis artificiels*'i kitap halinde yayınladı.

1861— *9 Şubat: Fleurs du Mal*'in ikinci baskısı.

1 Nisan: Revue européenne'de, *Richard Wagner et Tannhaüser à Paris* adlı büyük inceleme yayınlandı. —Aynı gün Baudelaire annesine *Soyunmuş Yüreğim* (Mon coeur mis à nu) başlığıyla güncelerini yazmayı düşündüğünü söylüyordu. Yarı özgeçmiş, yarı eleştirel nitelikteki bu değerli notların günümüze kalmasını Mallassis'ye borçluyuz.

24 Mayıs: Baudelaire çıkmış ve çıkacak olan bütün yapıtlarının yayın hakkını Poulet-Malassis ve de Broise'a sattı.

1 Kasım: Revue fantaisiste'de, düzyazı biçiminde yazılmış dokuz şiiri yayınlandı.

Aralık: Fransız Akademisi'nde iki yer boşalmıştı. Baudelaire adaylığını koydu. Küçük, büyük, bütün basında kıyamet koptu. Başta Sainte-Beuve, bütün dostları adaylığını geri almasını önerdiler. Ozan 10 Şubat'ta adaylıktan çekildi. Bu olay Alfred de Vigny ile dostluklarının başlangıcı oldu.

1862— *23 Ocak:* Baudelaire'in *Fusées*'de yazdığı şu satırlarla karşılaşıyoruz: "Kıvançla ve dehşetle eğittim isterimi [...] bugün 23 Ocak 1862, çok güzel bir uyarı aldım ve üstümde budalalık rüzgârının kanat vuruşunu duydum."

14 Nisan: Fontainbleu'de, üvey kardeşi Yargıç Claude-Alphonse Baudelaire öldü. Baudelaire, üvey babasını olduğu kadar, üvey kardeşini de hiç sevmemişti. Aralarındaki tek ortak yan ölüm biçimleri oldu. Nitekim sonraki yıllarda Baudelaire de ağabeyi gibi inmeyle yaşamını yitirdi.

12 Kasım: Alacaklılarından birinin açtığı dava sonucu, ozanın yayıncısı Malassis tutuklandı.

1863— *13 Ocak: Baudelaire, Fleurs du Mal*'in ve *Petits Poèmes en prose*'un yayın haklarını Belçikalı Hetzel'e sattı.

13 Ağustos: Ressam Eugène Delacroix Paris'te öldü. Baudelaire,

l'Opinion national'de ressam hakkında güzel bir inceleme yayınladı.

26 ve 29 Kasım-3 Aralık: Figaro, Baudelaire'in Constantin Guys'ün dehasını ve sanatta çağdaşlık üstüne düşüncelerini sergilediği *Peintre de la Vie moderne*'i yayınladı. —Michel Levy *Eureka* çevirisini satışa sundu.

1864— *7-14 Şubat:* le Figaro'da, ilk kez, altı şiir olarak *Paris Sıkıntısı* yayınlandı.

24 Nisan: Yurttaşlarının anlayışsızlıklarından, ikide bir kapısını çalan alacaklılardan gına getirip, Paris'i terk ederek Brüksel'e yerleşmeye karar verdi.

Mayıs ve Haziran: Brüksel'de, ressam Delacroix, şair ve romancı Théophile Gautier ve *Paradis artificiels* üstüne beş konferans verdi. Umduğu ilgiyi bulamayan Baudelaire Belçika'yı yeren notlarını yazmaya başladı. Aslında bu notlar burjuva ve Voltaire'ci bir Fransa'nın karikatürünü çizmekteydi.

2 Haziran - 25 Aralık: Yedi düzyazı şiiri (poème en prose) yayınlandı.

1865— *1 Şubat:* Mallarmé, *Artist*'de, *Symphonie littéraire*'i yayınladı, yazının ikinci bölümü Baudelaire üstüneydi. *Indépendance belge*'de Jules Vanin'in, Baudelaire'i öfkelendiren bir yazısı çıktı. Ozan bu yazıya karşı bir cevap hazırladı ama göndermedi.

16, 30 Kasım, 23 Aralık: Verlaine *Art*'da Baudelaire'i övdü, bu övgü ozanı hoşnut kılmaktan çok telaşlandırdı. Belçika'dan yazdığı bir mektubunda şunları söyler: "Bu gençler köpekçe bir korku sahıyorlar yüreğime. Gölge etmesinler başka ihsan istemem."

1866— Baudelaire annesine ve dostu Asselineau'ya yazdığı mektuplarda her gün gittikçe artan ağrılardan yakınıp, ne yapması gerektiğini danıştı.

15 Mart: Félicien Rops'la birlikte, Namur'deki Saint-Loups kilisesini gezerken ozana inme indi.

27 Haziran: Brüksel'de tedavi gören Baudelaire'in endişe verici durumunu öğrenen Hugo, Banville'e yazdığı mektupta duyduğu üzüntü ve umutsuzluğu dile getirdi.

2 Temmuz: Yarı inmeli Baudelaire konuşamıyordu ama zekâsı yerindeydi. Annesi oğlunu Paris'e getirip doktor Duval'in hastanesine yatırdı. Banville, Leconte de Lisle, Nadar, Sainte-Beuve sık sık

ziyaretine geldi. Bayan Paul Meurice ona çok sevdiği Wagner'i çaldı.

1867— *31 Ağustos:* Uzun bir can çekişmeden sonra annesinin kollarında öldü. Aynı gün *Revue nationale, Petits Poèmes en prose*'ların son bölümünü yayınlamaya başladı.

2 Eylül: Montparnasse mezarlığına, yaşamı boyunca nefret ettiği babalığı General Aupick'in yanına gömüldü.

Budalalık, pintilik, günahlar ve yanılgı
Kaplar zihnimizi, işler gövdelerimizi,
Ve, bitlerini besleyen dilenciler gibi
Besleriz biz de sevimli azaplarımızı.

Günahlarımız hoyrat, pişmanlıklar yumuşak;
Suçlarımızı cömertçe bol bol sergileriz,
Çamurlu bir yola güle oynaya gireriz,
Gözyaşları kirlerimizi yıkar sanarak.

Şeytan kötülüklerin yastığına yaklaşır,
Sallar büyülenmiş zihnimizi uzun uzun,
Ve zengin, verimli madeni irademizin
Bu bilge kimyacının eliyle buharlaşır.

İblisin elinde bizi oynatan iplerimiz!
Çekici bir yan buluruz iğrenç nesnelerde;
Korkusuzca, pis kokan karanlıklar içinde,
Her gün bir adım daha Cehenneme ineriz.

Kurban göğüslerini eski fahişelerin
Öpüp yiyen zavallı sefihler vardır hani,
Öyle oburca arzularız gizli zevkleri
Cıvık, eski bir portakal gibi sıkmak için.

Kaynaşan bir milyon bağırsak kurdu misali
Cümbüş eder beynimizde İblis tayfası,
Soluduğumuzda, görünmez Ölüm ırmağı
Sağır yakarışlarla kaplar ciğerimizi.

Saldırı, zehir, hançer ve yangın şimdiye dek
Acıklı yazgımızın patiskasına yer yer
İşlememişse henüz nakışlarını eğer,
Heyhat! ruhumuz daha tam bilenmemiş demek!

Çakallar, kaplanlar ve köpekler arasında,
İçinde maymunların, akrep, yılan, çıyanın,
Tepinen, uluyan, sürünen canavarların,
Çirkeflerimizin o rezil, pis ağılında

En çirkin, en kötü, en iğrenç olan biri var!
Çığlıklar atmasa da, sakin görünse bile
Dünyayı seve seve çevirir harabeye
Ne varsa bir solukta yok edip yalar yutar;

İç sıkıntısıdır bu! —sahte yaşlar gözünde,
Darağaçları düşler tüttürüp çubuğunu.
—İki yüzlü okur, —benzerim, —kardeşim, onu,
Bu kibar canavarı iyi tanırsın sen de!

İÇ SIKINTISI VE ÜLKÜ

I

Vaftiz

Karşı konmaz güçlerin buyruğu üzre, Ozan
Geldiğinde bu tatsız, can sıkıcı dünyaya
Yumruğunu dehşetle, lanetlerle kaldıran
Annesi kafa tutar rahmeti bol Tanrıya:

—"Nasıl düştü rahmime bu garip varlık benim,
Lanet olsun bir anlık arzu gecelerine!
Nasıl beslerim onu, nasıl emzireceğim?
Engerek doğuraydım bu gudubet yerine!

Madem hazin kocamın çöplüğü olmam için
Onca kadın içinden beni seçmişsin, tamam,
Madem ki bu çelimsiz, cılız canavarı ben
Bir aşk mektubu gibi alevlere atamam,

Öyle buracağım ki bu pis, sefil ağacı
Vebalı goncaları asla açılmayacak!
Yanına kalmayacak bana verdiğin acı,
Lanetli eserinin üstüne fışkıracak!"

Feleğin oyununa gelip kadın, böylece
Köpük köpük hıncını, bütün kinini kusar,
Eliyle, Cehennemin yoğun derinliğinde
Suçlu anneler için darağacı hazırlar.

İstenmeyen Çocuğu bir iyilik Meleği
Gözetir, koruyucu kanatlarına alır,
Gün ışığıyla esrik, her şey, yeyip içtiği,
Tanrıların besini, tanrısal içki olur.

Rüzgârlar ile oynar, konuşur bulutlarla,
Kendinden geçer göksel şarkılar söyleyerek,
Onu böyle kimsesiz, kutsal yolculuğunda,
Kuşlar gibi neşeli gördükçe ağlar Melek.

Korkuyla bakar ona sevmek istedikleri,
Durgun, sessiz halinden cesaret alıp ya da,
Üzerine salarlar her gün birilerini
Denerler acımasız vahşetlerini onda.

Ayak basmazlar onun ayak bastığı yere,
Dokunduğu her şeyi, iki yüzlü, atarlar
İçeceği şaraba, yiyeceği ekmeğe
İğrenç tükrükleriyle yoğrulmuş kül katarlar.

Evlenir. Meydanlarda karısı çığlık atıp
Der ki: "Madem tapıyor, madem seviyor beni,
Tanrılar, putlar gibi adaklarla donatıp
Şölenler sunsun bana, göstersin sevgisini.

Günnük, misk, ıtırlarla, etlerle, şaraplarla
Yanıp yakarışlarla kendimden geçeceğim,
Kocam olan âşığın indinde, nazarında
Bilmek için ne kadar değerli, çekiciyim.

Bu zındık tutkulardan bir gün usanacağım,
Narin, güçlü parmaklarım göğsüne konacak
Ve kartal cırnakları gibi şu tırnaklarım
Onun kalbine doğru kendine yol açacak.

Titreyen, çırpınan, küçük yavru bir kuş gibi
O kıpkırmızı kalbi sökeceğim göğsünden
Sonra doyurmak için değerli hayvanımı
Gülerek fırlatıp önüne atacağım ben!"

Duru, aydın usunun geniş şimşeklerinde
Öfkeli ulusların o yaban hali saklı,
Görkemli, yüce tahtı gördüğü Göğe doğru
Kaldırır dingin Ozan inançlı kollarını:

"İffetsizliğe karşı, şükürler olsun Tanrım,
Acıyı verdin bize, en iyi ilaç olan,
O acı ki en güzel cevherdir, inanırım,
Güçlüleri kutsal şehvetlere hazırlayan!

"Bilirim, Ozana da ayırdığın bir yer var,
Mutlu sıralarında o kutsal Birliklerin,
Çağırıyorsun onu ebedi şölenine
Tahtların, Erdemlerin ve Egemenliklerin.(*)

"Toprağın, cehennemlerin ısırmayacağı
Tek soyluluğumuzdur acı, biliyorum, tek,
Ve örmek için başımdaki çelengi, tacı,
Çağları, evrenleri vergilendirmek gerek.

"Yine de, ne Palmyre'in yitik mücevherleri,
Ne deniz incileri, bilinmedik madenler,
Ozanın başındaki bu gözler kamaştıran,
Bu göz alıcı, parlak tacı yapmaya yeter;

"İlk ışınların kutsal ocağından alınmış
Katıksız, som ateşten yapılacaktır Ozan,
Ki ölümsüz gözleri, tüm görkemine karşın,
Aynalardır, karanlık aynalardır yakınan!"

(*) Tahtlar, Erdemler ve Egemenlikler melek sınıflarıdır. Dolayısıyla, şair meleklerin ebedi şöleninden söz ediyor (çn).

II

Albatros

Sık sık, eğlenmek için, acımasız tayfalar
Yakalar kanadından bu deniz kuşlarını,
Ürkütücü sularda gemileri izleyen
Yolcuların yıllardır dost arkadaşlarını.

Gökten inen tasasız, bu utangaç krallar
Güvertelerin üstüne kondukları zaman
Geniş kanatlarını sofuca bırakırlar,
Yorgun kürekler gibi sular üstünde kayan.

Sen ey kanatlı yolcu, bir zaman ne güzeldin,
Bak gaganı dürtüyor hoyrat tayfanın biri,
Ya öteki, bilir mi bu hale nasıl geldin,
Topallayıp öykünüyor uçtuğun günleri.

Ozan, ey bulutlardan toprağa sürgün ece,
Oklara göğüs geren, dostu fırtınaların,
Yuhlarlar yeryüzünde, seni de, gündüz gece
Uçmana engel olur, ağır dev kanatların.

Yükseliş

Üzerinde göllerin, vadilerin, dağların,
Ormanlar, bulutlar ve denizlerin üstünde,
Güneşin ötesinde, göklerin ötesinde,
Ötesinde dünyanın, yıldızlı uyduların,

Ruhum, sabırsız, atak, devinip duruyorsun,
Suda kendinden geçen usta yüzücü gibi,
Aşıyorsun kıvançla sonsuzu, derinliği
Tarifsiz, diri, canlı bir şehvetle dolusun.

Git, yüksek havalarda yıka, arıt kendini,
Bu marazlı yerlerde durma, uzaklara uç,
Arınmış, tanrısal bir hayat suyu gibi iç
Billur mavilikleri dolduran saf ateşi.

Ne mutlu sana, sisli gövdemize abanan
Hüznü, bunalımları geride bırakarak,
Sert bir kanat vuruşla kalkıp havalanarak
Aydın, duru kırlara doğru atılan insan!

Ne mutlu, düşüncesi tarlakuşları gibi
Sabah, göklere doğru özgür kanatlanana,
—Yaşanı üstünde uçup, ne mutlu anlayana
Çiçeklerin ve dilsiz nesnelerin dilini!

IV

İLETİŞİMLER

Bir tapınaktır Doğa, garip sesler duyulur,
Karışık sesler, canlı direklerinden akan;
Ve kişi, tanıdık gözleriyle ona bakan
Simge ormanlarından geçip yola koyulur.

Gece gibi, aydınlık gibi derin ve geniş
Karanlık bir birlikte renkler, sesler, kokular
Birbirine seslenir, birbirini yanıtlar,
Uzun yankılar gibi, boğuk, iç içe geçmiş.

Kokular vardır körpe, çocuk tenleri gibi,
Çayırlar kadar yeşil, obua kadar tatlı,
Kokular da var, bozuk ama zengin, görkemli,

Sonsuz nesneler gibi kaplar bütün mekânı,
Amber, misk ve günnüğü, asalbent'i andırır,
Ruhun ve duyuların ulaşımını şakır.

V

Severim eski, çıplak çağların anısını,
Phoebus altın bir renge boyardı anıtları.
Kıvanç içinde, çevik, severek, sevişerek,
Yalansız, bunalımsız yaşardı kadın, erkek,
Gök bir sevdalı gibi okşarken sırtlarını,
İşletirlerdi, sağlam, soylu aygıtlarını.
Bereket Tanrıçası Kibele verimliydi,
Çocukları sırtında ağır bir yük değildi,
Kalbi iyilik taşan o dişi kurdun, evren
Emiyordu sütü bol esmer memelerinden.
Gösterişliydi erkek, gürbüzdü ve güçlüydü,
Güzellikler kralı olmakla övünürdü,
Sövgülerden arınmış, çatlaksızdı bedenler,
"Beni ısırın" derdi, düzgün, sımsıkı tenler.

Ya günümüz Şairi? Dolaştığı yerlerde,
Kadın ya da erkekmiş, çıplaklığı görünce
Hayranlık şöyle dursun, bakar bakmaz sarsılır,
Çünkü önünde feci, kara bir tablo vardır,
Ruhunu zifiri bir yoğun karanlık kaplar.
Ey giysilerini bile ağlatan canavarlar!
Maske takmak gereken kütükler, dört köşeler!
Eğri büğrü tiritler, göbekliler, şişeler!
Bir Yarar tanrısının, dingin, acımasızca
Belediği çocuklar, katı, tunç bir kundağa.
Yazık! yazık! ey mum gibi solgun kadınlar, siz
Çirkefe yem oldunuz, çirkefle beslendiniz.
Sizin de, el değmedik, erden kızoğlankızlar
Kanınızda anadan kalıt hayasızlık var!

Gerçektir, çağımızın biz bozulmuş halkları
Eskilere borçluyuz bütün güzellikleri:
Yürek aşınmasının kemirdiği yüzler de,
O acılı yüzler de onlardan kalıt bize;
Geçkin perilerimiz, çağlar, çağlarca sonra
Başka yeniliklere imzasını koysa da,
Çağımızın soyları, bu hastalıklı soylar
Eskilere, gençliğe hep şükran duyacaklar.
—Gençler ki, alnı tatlı, kutsal ve sade halli,
Gözleri saydam, duru, tıpkı akarsu gibi,
Gençler ki, kaygılardan, tüm tasalardan uzak,
Her nesnenin üstüne, her şeye saçılarak,
Gök gibi, kuşlar gibi, çiçekler gibi, onlar
Koku, şarkı ve tatlı bir ısı yayıyorlar.

VI

Fenerler

Unutuluş ırmağı, tembelliğin bahçesi,
Rubens, sevdaya küskün körpe ten yastığıdır,
Havada hava gibi, denizde deniz gibi
Yaşam onda sürekli çırpınır, çalkalanır;

Léonard de Vinci, derin, karanlık bir ayna,
Gizemler ile dolu tatlı gülücüklerle
O sevimli melekler boy verir yapıtında,
Buzulların, paravan çamların gölgesinde.

Rembrandt, mırıltılarla dolu hazin hastane,
Tek süsü, tek dekoru yalnız büyük bir haçtır,
Bir kış ışığı geçer içinden birdenbire,
Çöplüklerden dualar, gözyaşları yayılır;

Michel-Ange, İsa'larla, yapılı Herkül'lerin
Akşam birbirlerine karıştığı garip yer,
Gerip parmaklarını, altından gömütlerin,
Kefenleri yırtarak doğrulur hayaletler.

Boksörvari öfkeler, yozluk, yontulmamışlık...
Sen ki güzelliği hep yalınlarda aradın,
Onurla taşan yürek, sarı, dermansız, arık
Puget, melankolik imparatoru forsaların;

Watteau, kelebek gibi, kanadı pul pul yanan,
Tanınmış yüreklerin gezdiği karnavallar.
Fırıldak balolara çılgınlığı boşaltan
Avizeler altında, körpe, usul dekorlar;

Goya, bilinmez şeylerle dolu karabasan,
Kızartılan dölütler şeytan ayinlerinde,
Küçücük çıplak kızlar iblisleri ayartan,
Nice yaşlı kadınlar aynalar üzerinde;

Delacroix, yeşil çam ormanıyla gölgeli
Kan gölüdür; içinde kötü ruhlar kaynaşan,
Sesler duyulur boğuk bir Weber ahı gibi
Hazin göğün altında, garip borazanlardan;

Bu beddualar, bu kargışlar, bu yakarışlar
Bu coşkular, çığlıklar, dualar, gözyaşları
Bin labirentte birden yankılanmaya başlar;
Afyon gibi uyutmak için fani ruhları!

Öyle bir haykırış ki bin nöbetçi yineler,
Bin megafonun sesi yollar aynı buyruğu;
Bin hisarın, kalenin burcunda yanan fener,
Kaybolmuş avcıların boru sesleridir bu!

Çağdan çağa yuvarlanarak sonsuzluğunun
Kıyısında dinen bu ateş gibi hıçkırık,
Tanrım, çok açıktır ki yüce onurumuzun
En güvenilir tanığıdır; en gerçek tanık!

VII

Sayrı Perî

Esin periciğim, yine mi! bu sabah nen var?
Gecenin izleriyle dolu oyuk gözlerin,
Çılgınlık ve korku, soğuk, sessiz yansıyorlar
Birbiri ardı sıra, üzerinde teninin.

Yeşil dişi şeytan mı, pembe cin midir, sana
Boşaltan ölü külünü korkunun ve aşkın?
Karabasan, zalim ve serkeş bir yumrukla
Boğdu mu seni dibinde masalsı bir ırmağın?

Dilerim, burcu burcu sağlık fışkıran göğsün
Güçlü düşüncelerin hep uğrak yeri olsun,
Dindar kanın uyumlu dalgalarla yayılsın

Türkülerin babası Phoebus'ün söylediği,
Hasat kıralı Pan'ın kamıştan üflediği
Eski hecelerin o çoğul sesleri gibi.

VIII

Satılık Peri

Ey kalbimin perisi, sarayların sultanı,
Salınca, sıkıntılı, karlı akşamlarda Ocak
Borée'leri, mor ayaklarını ısıtacak
Yanan tek bir odunun, ateşin olacak mı?

O mermer omuzlarına can verecek misin
Pancurlarından sızan gecenin ışığında?
Bir gün sarayın gibi kesen boşaldığında
Gökkubbenin altınını devşirecek misin?

Kazanabilmek için günlük ekmeğini
İnanmadığın *Şükran Duaları* şakıman,
Buhurdan çalman gerek koro çocuğu gibi,

Ya da bir soytarı gibi, karnı zil çalan,
Gizli gözyaşlarıyla, kırılıp dökülerek
Şaklabanlıklar yapıp halkı güldürmen gerek.

IX

Kötü Keşiş

Kadim manastırlar o koca duvarlarıyla
Kutsal Gerçeği tablo tablo sergiliyordu,
O Gerçek ki, ısıtıp dehlizleri sofuca,
Soğuk görkeme uysal bir hava veriyordu.

Tohumların İsa'dan yeşerdiği yıllarda,
Nice keşiş sade yapıtlar yaratmıştı,
Cenaze alanını atölye yapıp, orda,
Yüceltmişti Ölümü, şanına şan katmıştı.

—Kötü bir keşişim ben ve bir mezardır ruhum,
Ezeli bu mezarda dolaşır, otururum;
Güzellikten eser yok manastırımda benim.

Hazin sefaletimin canlı görünümünü,
Miskin keşiş, elimin, gözlerimin ürünü
Haline getirmeyi nasıl öğreneceğim?

X

DÜŞMAN

İçinden parlak güneşler geçse de yer yer,
Gençliğim hep karanlık bir fırtına oldu;
Öyle yakıp yıktı ki, yağmurlar, şimşekler,
Bahçemde tek tük kızarmış meyve kaldı.

İşte, dokundum güzüne düşüncelerin,
Sular mezar açar gibi oymuş her yanı,
Kazmayla, kürekle, yeni bir hasat için
İşleyip alt üst etmeli batak toprağı.

Kimbilir, düşlediğim o yeni çiçekler
Belki bu yunmuş toprakta yeşerecekler
Gizemli, gürbüz besini buldukları an?

—Ey acı! ey acı! Zaman yaşamı yiyor,
Yüreğimizi kemiren karanlık Düşman
Yitirdiğimiz kanla semirip güçleniyor!

XI

Kör Şeytan

Bu çok ağır yükü kaldırmak için
Sisyphe, sendeki o cesaret gerek!
Nice ürün vermek istiyor yürek,
Sanat uzun... ya Zaman? Kısa, niçin?

Taşları görkemli sin'lerden uzak
Yapayalnız, tenha bir mezarlığa
Yüreğim, davul gibi vura vura,
Gidiyor, ölümcül adımlarla, bak.

—Kefenler içinde nice yakut baş
Yoğun karanlıklarda unutulmuş,
Ne mezar var, ne de mezarcı orda;

Açar pişmanlıklarla nice çiçek
Gizemli ve hoş kokular saçarak,
Orada, o derin yalnızlıklarda.

XII

Önceki Yaşam

Deniz güneşlerinin boyadığı ıpıl ıpıl,
Dimdik ve saltanatlı ve uzun direklerinden
Sızan akşamla, bazalt bir mağaraya benzeyen
Geniş revnakların altında yaşadım nice yıl.

Yuvarlayıp göklerin resimlerini, çalkantı
Katıyordu saltanatla, dağdağayla, gizemle
Zengin ezgilerinin o güçlü uyumlarını
Batan güneşin gözlerimdeki renk cümbüşüne.

Orda çok eskiden durgun şehvetlerde yurt kurdum,
Ufkun, dalgaların, görkemin içinde oturdum.
Alnımı palmiye dallarıyla yelpazeledi

Güzel kokular sürünmüş çıplak cariyeler.
Serinlettiler mi? Nerdee! körüklenen alevler
Daha bir tutuşturdu yanan acımın gizini.

XIII

Çingeneler Yolculukta

Sırtlarında çocuklar, dün yine düştü yola
Gözbebekleri kızgın kâhinler aşireti,
Sarkık memelerinin hep hazır servetini
Sunup bebeklerinin mağrur iştahlarına.

Arabalarda, dertop, almışlar yerlerini,
Erkekler yürüyorlar parlayan silahlarla,
Düşlenen hayalleri bulmak için, boşuna
Gezdiriyorlar gökte tasalı gözlerini.

Cırcırböceği kumlu yuvasının dibinden,
Başlıyor, onlar için, şarkısına yeniden,
Dost Kibele daha bir çoğaltıyor yeşili

Ve gelecekte bir gün yoğun karanlıkların
Sahipleri olacak bu gezgin yolcuların
Önünde kayaları ezip çiçekliyor çölü.

XIV

İnsan ve Deniz

Özgür insan, denizi her zaman seveceksin!
Deniz aynan; görürsün kendi ruhunu orda,
O aynada, o sonsuz yayılan dalgalarda,
Senin de dipsiz, acı bir uçurumdur beynin.

Dalmayı çok seversin sen kendi görüntüne;
Gözlerin, kollarınla kucaklarsın hep onu,
Kalbin dinlenir bazen duyup uğultusunu
Vahşi yakarışların acı gürültüsünde.

İkiniz de karanlık ve ağzı sıkısınız:
İnsan! uçurumuna hiç kimse inemedi,
Deniz! servetlerini kimseler bilemedi,
Sırrınızı vermede ne kadar kıskançsınız!

Ve nice çağlar geçti, ve nice uzun yıllar,
İnsaf yok, pişmanlık yok, hep savaşıyorsunuz,
Kan dökmeyi, ölümü ne çok seviyorsunuz,
Siz ey düşman kardeşler, ebedi savaşçılar!

Don Juan Cehennemlerde

Don Juan yeraltındaki sulara indiği
Ve giriş ücretini Charon'a verdiği an,
Bakışı Antisthène kadar mağrur bir dilenci
Tuttu kinci bir elle kürekleri ucundan.

Giysilerini açtı, sarkık memelerini
Gösterip kara akşamda kıvrandı kadınlar,
Ardı sıra, kurbanlık büyük bir sürü gibi
Böğürüp uzun uzun ah çektiler, yandılar.

Sganarelle gülümseyip istedi aylığını,
Ve Don Luis titreyen arık parmağı ile
Ak alnını alaya alan küstah oğlunu
Gösterdi kıyılarda gezinen ölülere.

Oturmuş hanım hanım, yavuklusu, eri'nin
Yanında sofu Elvire, yaslı, ürperiyordu,
O aşk yemini gibi ilk sevda günlerinin,
Kocasından tatlı bir gülücük bekliyordu.

İri, taştan bir adam, dimdik, zırhlar giyinmiş,
Koruyordu dümende kayığı dalgalardan;
Ve, soğukkanlı yiğit, kılıcına eğilmiş,
İzliyordu yolunu kimseye aldırmadan.

XVI

Gururun Cezası

Derler ki, Tanrıbilim'in, bol besisuyuyla
Yeşerip çiçeklendiği o altın çağlarında
Ululardan, bir ulu, yüce din bilgini varmış,
—En kayıtsız yürekleri bile yumuşatırmış;
Gösterip içine düştükleri kara batağı
Uyarırmış gönüllerinde tanrısal aşkı;
Kendine bile yabancı, görmediği, bilmediği,
Belki yalnız saf Ruhların dünyamıza geldiği,
Göksel utkulara doğru giden yolları aşmış,
Sonunda ummadığı yüksekliklere ulaşmış.—
Yükseğe çıkan insanı garip bir korku alır,
Başı döner ve şeytansı bir gurura kapılır.
Haykırmış bizim bilgin, demiş ki: "Ey küçük İsa!
Ellerim seni bile itti çok yukarılara!
Koruyucu zırhın yok burda artık, dileseydim,
İşi ileri götürüp saldırmak isteseydim,
Utancın utkundan hiç de aşağı kalmazdı,
Gülünç ve acayip bir dölütten farkın olmazdı!"

Bu sözlerden sonra hemen aklı başından gitmiş.
O güneşin parıltısını siyah bir tül örtmüş.
Eskiden diri, etkin ve görkemle dolup taşan
Gönençli ve tavanında ışıklar parıldayan
Bu bilincin içini çalkantılar doldurmuş,
Bu tapınağın yerini sessizlik, gece almış
Anahtarı yitik bir mağradaymışçasına.
Böylece benzemiş bilgin sokak hayvanlarına,
Yürürken meydanlarda hiçbir şey göremeden,
Mevsim yazmış kışmış, ayrımına varamadan,
Eski bir giysi gibi, kirli, pis, çirkin, yırtık,
Sokakta çocukların eğlencesiymiş artık.

XVII

Güzellik

Güzelim, ölümlüler! taştan bir düş gibiyim,
Ve ozana taş gibi dilsiz, sonsuz bir sevi
Sunmak için yapılmış, bu göğüs, bu can evi,
Her varlığın eriyip yok olduğu yüreğim.

Kar bir kalbi kuğular aklığıyla özümde
Eritir, sfenks gibi göklerde dolanırım,
Oynamasını sevmem çizgilerin yüzümde,
Bunun için, yıllardır, ne güler ne ağlarım.

Görkemli anıtlardan armağan mıdır, nedir?
Yüce davranışımın gizi acep nerdedir?
Aramakla geçecek ozanların zamanı:

Bilmezler, büyüleyen uysal sevdalıları,
Baktığı nesneleri güzel kılan aynalar:
Gözlerim var, aydınlık, kocaman gözlerim var!

XVIII

Ülkü

Rezil bir çağdan doğmuş o süslü güzellikler,
Cilkı çıkmış, kokuşmuş ürünlerden almam haz,
O bağcıklı ayaklar, o kastanyetli eller
Şu benim kalbim gibi bir kalbi doyuramaz.

Sayrı güzellikleri şakıyan kuş sürüsü
Kansızların ozanı Gavarni'lerin olsun!
O sararmış güllerin arasında, mümkün mü,
Benim kızıl ülküme benzer çiçek bulunsun!

Uçurum gibi derin yüreğime ancak, siz,
Lady Macbeth, suçlu ruh, Eschyle'in rüzgârlara
Karşı kapalı düşü, ancak siz girersiniz;

Ya da sen, Michel-Ange'ın kızı, sen büyük Gece,
Titan'ların ağzına uyarlı kıvraklıkla
Tatlı tatlı bükülüp sen girersin bu kalbe!

XIX

Devanasi

Doğa, hamile kalıp kocaman göbeğini
Canavar yavrularla doldurup duruyorken,
Sultanın ayağında şehvetli kedi gibi
Genç bir devanasıyla yaşamak isterdim ben.

Benimle oynaşırken, gövdesinin ruhuyla
Açıp büyüdüğünü görmeye bayılırdım,
Gözlerinde yüzen şu nemli sislerle, acep
Yüreği yine hangi aleve gebe, derdim.

Dolaşırdım keyfimce o koca gövdesinde,
Yokuşu çıkar gibi tırmanırdım dizine.
Ve yaz'ın o sağlıksız sıcağı zaman zaman

Onu yorgun düşürüp çimenlere serince
Sereserpe uyurdum memeleri dibinde
Dağın eteğindeki küçücük bir köy gibi.

Maske

Rönesans zevkinde yapılmış simgesel yontu

Yontucu Ernest Christophe'a

Floransa zarifliğinin eşsiz bir örneği;
Bu kaslı bedenin kıvrak dalgalanışında
İncelik ve Güç var, sanatın kızkardeşleri.
Bu kadın gerçekten olağanüstü bir parça,
Tapılasıca gürbüz ve narin öylesine!
Taht kursun diye yapılmış şanlı yataklarda,
Bir piskopos, bir prens hayran hayran baksın diye.

—Şu ince, şehvetli gülücüğe bakın, nasıl da
Coşkusunu gezdiriyor egemen Edasının;
Bir bakın, şu kaçak, hüzünlü, alaycı göze;
Şu, tüllerle çevrilmiş cilveli yüze bakın,
Her çizgisi görkemli, utkulu, diyor ki bize:
"Şehvet beni çağırıyor, Aşk tacımı örüyor!"
Saltanatla donanmış bu varlığın zarifliği
İnsana kışkırtıcı bir çekicilik veriyor!
Yaklaşıp yakından seyredelim güzelliğini.

Ey densiz, hoyrat sanat! çarpıcılık, ürperten!
Canavarmışçasına, çift başla bütünleşiyor
Mutluluk muştucusu, bu dişi, kadın beden!
—Hayır, hayır! yalnızca bir maske bu, bir dekor,
Acı dolu öteki yüz yalnızca bir taslak,
İşte bak, nasıl öfkeyle kasılmış gerçek baş
Ve gerçek yüz, yalan söyleyen yüzden korkarak
Korunmak istercesine arkaya kaykılmış.
Ey zavallı büyük Güzellik! gözyaşlarının
Yüce ırmağı üzgün yüreğime boşalır,
Ruhum yalanınla mest, besinini, Acı'nın
Gözlerinden fışkırttığı dalgalardan alır!

—Peki, niçin ağlıyor? Yenilmiş insan türü
Önünde diz çökerdi bu yetkin güzelliğin,
Hangi gizemli acı kemiriyor göğsünü?

—Ağlıyor, ne tuhaf, ağlıyor yaşadığı için!
Yaşıyor olduğu için! Onu en çok bunaltanı,
İliklerine kadar tirim tirim titreteni,
Heyhat! yarın da yine yaşayacak olması!
Yarın da, öbür gün de, her zaman! —bizim gibi!

XXI

Güzelliğe İlahi

Derin gökten mi geldin, uçurumdan mı çıktın
Ey Güzellik? o kutsal, cehennemlik gözlerin
Hem iyilik hem de suç dolduruyor kadehe
Belki bu yüzden çarpıcı bir şarap gibisin.

Hoş kokular yayan fırtınalı bir akşamsın;
Gözlerinde güneşin batışı, doğuşu var;
Öpücüklerin iksir ve bir testidir ağzın
Yiğidi alçaklaştırır, çocuğu yiğit kılar.

Kara burgaçtan mı çıktın, yıldızlardan mı indin?
Sapıtıp, köpek olmuş Yazgı eteklerinde,
Hem kıvanç hem de yıkım saçıyorsun bütün gün,
Yöneten sensin, ve sensin tek söz etmeyen de.

Alay ettiğin ölüler üstünde yürüyorsun;
Daha az mı çekici takılarından Korku,
Ve Cinayet, sevdiğin süslerin arasında
Mağrur göbeğinde, sevdalı, dansetmiyor mu?

Susineği, gözü kamaşmış, uçuyor sana,
Cızırdayan mum diyor: kutsayın alevimi!
Eğilmiş sevgiliye âşık, soluk soluğa,
Mezarını okşayan canlı cenaze gibi.

Ha cennetten gelmişsin, ha cehennemden, boş ver,
Ey Güzellik! korkunç ama kalbi temiz dev, sen
Gözünle, gülüşünle, ayağınla bana n'olur
Sonsuzun kapısını şöyle bir açabilsen!

Şeytanmış, Tanrıymış, Melekmiş ya da Su Perisi,
Ey kadife gözlü peri, sen bunlara boş ver—
Ey uyum, koku, ışık, —ey tek ecem, kuluna
Şu evreni çekilir, vakti hafif kıl, yeter!

XXII

Alıp Götüren Koku

Sıcak bir güz akşamı, kapalı iki gözüm,
Solurken kokusunu baygın göğüslerinin,
Ateşleri altında tekdüze bir güneşin
Kendinden geçmiş mutlu sahilleri görürüm.

Ve bir ada görürüm, tembel uyuyakalmış,
Benzersiz ağaçların tatlı meyvalarıyla,
Dinç erkekler görürüm dal gibi boylarıyla,
Ve kadınlar görürüm şaşkın gözleri dalmış.

Giderken kokunla ben hoş iklimlere doğru,
Sudan yorgun yelkenler ve direklerle dolu
Bir limanı, düşlerim usulca bana taşır,

Ve havada dolaşıp ciğerimi dolduran
Bir koku süzülerek yemyeşil ağaçlardan
Ruhumda tayfaların şarkısına karışır.

XXIII

Saçlar

Yün gibi kıvrım kıvrım, omuzlara dek inen
Ey post! Uyuşuk koku! Lüleler! Büyük coşkum!
Karanlık yüklüğümü, tellerinde dinlenen
Anılarla doldurmak için, o saçları ben
Mendil gibi havada sallamak istiyorum!

Yorgun, bitkin Asyalar, kavrulmuş Afrikalar,
Hemen hemen yok olmuş bütün bir uzak dünya,
Kokulu orman, senin derinliğinde yaşar!
Ve nasıl gezinirse müzikte diğer ruhlar,
Benimki de, ey aşkım! yüzer senin kokunda.

Yaşam dolu ağacın, insanın, uzun uzun,
Bitkin, sıcaktan baygın düştüğü iklimlere,
Örgüler, beni alıp götüren dalga olun!
Sensin, abanoz deniz, yelkenin, küreğinle,
Seren'in, alevinle gizi o yolculuğun,

Özlediğim limanın: ancak orada içer
Bu ruhum dalga dalga, sesi, rengi, kokuyu;
Altın'da, menevişte kayıp, orda gemiler,
Sarmak için, kocaman kollarını gererler,
Sıcağın titreştiği saf göğün utkusunu.

Yorgun başımı, orda, daldıracağım, esrik,
Okyanusu hapseden o kara okyanusa;
Kokulu boş zamanı sallayan sonsuz beşik!
Dalganın okşadığı öksüz yüreğim orda
Kavuşacak sizlere, ey doğurgan tembellik!

Göğün laciverdini siz verirsiniz bana,
Gergin karanlıkların bayrağı mavi saçlar;
İnce örgülerinizin ipek kıyılarında
Kendimden geçerim ben: o karışık kokular,
Misk, hindistan cevizi, katran kokularıyla.

Uzun zaman! hep! yakut, inci, gökyakut taşı
Serpecek elim ağır, güçlü yelene senin,
Kayıtsız kalma diye derin arzuma karşı!
Düşler kurduğum vâha, anının şarabını
Tada tada içtiğim matara değil misin?

XXIV

Taparım, hüzün vazosu, büyük suskun, sana,
Gecenin gök kubbesine taparcasına;
Kollarımı sonsuz maviliklerden ayıran
Uzaklıkları alayla çoğalttığın zaman,
Ve, ey gecemin süsü, sakındıkça kendini,
Benden kaçtıkça, daha çok severim seni,

Kadavraya üşüşmüş kurtçuklara dönerim,
Üstüne saldırırım, tırmanırım, binerim,
Taparım, vahşi hayvan, soğuyan bedenine!
Soğudukça daha bir artan güzelliğine!

XXV

Bütün bir evreni bile yatağına alırsın,
Sıkıldıkça vahşileşiyorsun, iğrenç kadın!
Dişlerin alışsın diye bu garip oyuna,
Her gün, çiğneyeceğin bir yürek gerek sana.
Bayram günlerinde, şenliklerde ışıldayan
Dükkânlar ve porsukağaçları gibi, yanan
Gözlerin kullanır başka erkin yasasını,
Bilmez o kendi güzelliğinin yasasını.

Sen, sağır, kör, acımasız vahşet makinası,
Sen, dünyanın kanını içen esenlik aygıtı,
Nasıl da utanmadın, aynalarda görmedin
Sararıp solduğunu tüm çekiciliğinin?
Ustası geçindiğin kötülüğün dehşeti
Tuttuğun yanlış yoldan seni döndürmedi mi,
Bu gizli oyunların gerçek ustası doğa
Bir daha yoğurmak için seni kullandığında,
—Seni, ey iğrenç hayvan— günahların ecesi?

Ey edepsiz büyüklük! ey kutlu yüzkarası!

XXVI

SED NON SATAİTA

Geceler gibi esmer, misk, havana kokulu,
Sen, acayip tanrıça, Faust'u savananın,
Ey abanoz göğüslü güzel büyücü kadın,
Siyah Japon kuşağı, karanlıklar çocuğu,

N'ideyim işi gücü, geceleri, afyonu,
İksiri bana yeter o kubaran ağzının;
Gelince sana doğru kervanı arzuların,
Bir sarnıçtır gözlerin, hüznümün içtiği su.

Ruhunun penceresi o kara gözlerinden
Daha az alev boşalt acımasız şeytan! Ben
Styx gibi dokuz kez seni kucaklayamam,

Ey çapkın öç perisi, ey Megère, ne yazık ki
Köpeklerle kuşatıp yıldırmak için seni
Cehennem yatağında Proserpine olamam!

XXVII

Dalgalanan sedef giysileriyle, onun
Yürürken bile dans ettiğini sanırsın,
Uzun değneği üstünde, Hint fakirinin
Oynattığı yılanlardan biri bu, dersin.

Benziyor donuk kuma, çöllerin göğüne,
Onlar kadar acımasız ve duyarsız,
Benziyor o coşkun denizlerin ağına,
Dalga dalga yayılıyor, öyle umarsız.

Hoş bir madenden yapılmış kaygan gözleri.
Erden bir meleğin sfenksle buluştuğu,
Her şeyin, çelik, ışık, elmastan oluştuğu

Bu garip, simgesel gövdenin içinde, bak,
Faydasız yıldız gibi parlıyor, sonsuza dek
Kısır ve dölsüz kadının soğuk görkemi.

Dans Eden Yılan

Miskinim, görmeye bayılırım ben,
Kıpır kıpır tenini
Oynak bir kumaş gibi sergileyen
Güzelim bedenini!

Mavi, esmer dalgalı, burcu burcu,
Başıboş bir denize
Benzeyen o derin, buruk kokulu
Saçlarının üstünde,

Sabahın ilk serin rüzgârlarıyla
Uyanan gemi gibi,
Hülyalı ruhum, göğe, uzaklara
Açar yelkenlerini.

Acı, tatlı, hiçbir şey yansıtmayan
İki soğuk mücevherdir
Gözlerin. Şöyle bir baktığın zaman,
Karışır altınla demir.

Kendiliğinden güzel, öylesine uyumla
Yürüyüşünü görenler,
Sanki bir yılan deyneğin ucunda
Dans edip oynuyor, der.

Ve yükü altında tembelliğinin
Çocuk başın, o güzel baş,
Yumuşak haliyle yavru bir fil'in,
Salınır yavaş yavaş.

Gövden ince, zarif bir kadırgadır,
Uzar, eğilir sulara,
Kıyı kıyı yuvarlanıp, daldırır
Serenini dalgalara.

Nasıl, gürleyen buzlar, eridiğinde,
Büyütürse dalgayı,
Dişlerinin kıyısında yükselince
Ağzının akan suyu,

Onda, Bohemya şarabının, acı,
Şanlı tadını bulurum,
Ve kalbime yıldızlar serpen, sıvı
Bir göğü içmiş olurum!

XXIX

Leş

Anımsa, ruhum, anımsa o gördüğümüz şeyi:
Çok tatlı, güzel bir yaz sabahında,
Patikanın dönemecindeki iğrenç leşi.
Çakıllarla bezenmiş yatağında,

Şehvetli bir kadın gibi, zehir terleyen, kızgın,
Kaldırmıştı havaya bacaklarını,
Açıyordu, uyuşuk, hayasızca ve azgın,
İğrenç kokularla dolu karnını.

Birlikte oluşturduklarının yüz katına eş,
Doğaya iade edercesine,
Yayıyordu o parlak ışınlarını güneş
Çürümüş çöplüğün, leşin üstüne;

Bir çiçeğin açılışına bakar gibi, gök
O diri iskelete bakıyordu,
İnsan nerdeyse düşüp otlara bayılacak,
Öylesine felaket kokuyordu.

Canlı paçavralar boyunca, kalın bir sıvı
Gibi akan kara kurtçuk ordusu,
Üzerinde kaynaşarak, kokuşmuş bir karnı
Emen pis sineklerin uğultusu,

Tüm bunlar, inip çıkıyordu bir dalga gibi,
Ya da atılıyordu hışırdayarak,
Garip bir solukla şişmişti o gövde sanki,
Yaşıyordu sürekli çoğalarak.

Dünyasından bir ses çıkıyordu, garip bir ezgi,
Akarsu'yu ve rüzgârı andıran,
Harmancının, tekdüze, kalburdan geçirdiği
Buğdayların sesini çağrıştıran.

Silinmişti şekiller, sanki yalnızca düştü,
Sanatçının bir zaman başladığı,
Tuvalde unutulmuş taslak bir görünüştü,
Ressamının düşle tamamlayacağı.

Kayalar ardında, dişi bir köpek, öfke, hiddet
Dolu gözlerle bizi izliyordu,
Tattığı iskeletten, ruhum, yeni bir lokma et
Koparacağı anı gözlüyordu.

—Ey doğamın güneşi, gözlerimin yıldızı,
Meleğim, tek tutkum, gün gelecek, siz,
Bir gün siz de terk edip bu yalan dünyamızı
O kokuşmuş leşe döneceksiniz!

Ey zariflik ecesi, gözlerin kapandığında,
Cenaze törenleri bittiği an,
Semiz otlar altında, kemikler arasında
Çürümeye başladığınız zaman,

Sizi öpücüklerle kemiren börtü böcek
Bilsin, yok edilemez aşklarım,
Söyle onlara, kimi sevdiysem şimdiye dek,
Şeklini, tözünü çoktan sakladım!

XXX

De Profundis Clamavi

Sen, sevdiğim tek varlık, sana yalvarıyorum,
Yüreğimin düştüğü anaforun dibinden.
Geceleri içinde korku ve sövgü yüzen
Ufku kurşun, donuk bir evrende yaşıyorum;

Toprağında altı ay gece ve karanlıklar,
Altı ay da ısısız bir güneş üzerinde,
Kutup bölgelerinden daha çıplak bir ülke
—Ne hayvan, ne yeşillik, ne ırmak, ne ağaç var!

Bu buz güneşinin o soğuk işkencesinden,
Kaos'u andıran bu büyük, sonsuz geceden
Daha korkunç hiçbir şey olamaz dünyamızda;

Öyle zordur ki sarmak zamanı bir yumağa,
En iğrenç hayvanlara bile gıpta ederim:
—Aptalca uykulara dalabiliyor, derim.

XXXI

VAMPİR

Sen, bıçak darbesi gibi
Sızlanan kalbime daldın;
İblisler gibi, sen, güçlü,
Çılgın ve süslenmiş, geldin.

Bütün arzun yuvalanmak
Şu garip yalnız gönlümde;
—Tutkunu olduğum alçak!
Nasıl forsa zincirine

Nasıl kumarbaz oyuna
Leş, kurda, ayyaş, şişeye
Bağlı ise, ben de öyle
Lanet! bağlanmışım sana!

Yalvardım palaya: "Artık
Beni sen özgür kıl" dedim,
Bitsin diye bu alçaklık,
Zehirden yardım diledim.

Pala da, zehir de, heyhat!
Aşağılık buldu beni,
Dediler ki: "Böyle berbat,
Böylesi köle birini

Niçin kurtaralım aptal!
Yakayı kaptırmışsın sen
Onun imparatorluğuna,
Bir şey gelmez elimizden,

Tut ki, çabayla, gayretle
Kurtardık, neye yarardı?
Vampir öpüşlerin ile
Diriltirdin kadavranı!"

XXXII

Bir gece, kadavrayla yatan kadavra gibi,
Gudubet bir Yahudi kadının yanındaydım,
Hiçbir haz doğurmayan hazin güzelliğini,
O satılık bedeni düşünüp seyre daldım.

Canlandırdım gözümde körpe kızlık halini,
Bakışı belki haşin, belki yumuşacıktı,
Kokulu bir zırhlı başlık gibiydi saçları,
Bunları hayal etmek bile mest etti beni.

O soylu bedenini nasıl öper, severdim,
Serin ayaklarından siyah saçına değin,
Okşayışların hazinesini sergilerdim,

Yeter ki, gözlerinden dökülen bir damla yaş,
Yalnız akşamlarında, karartsın yavaş yavaş
O yüce görkemini soğuk gözbebeğinin.

XXXIII

Kabirde Azap

Zifiri kara güzelim, uyuduğun zaman
Bir gün, mermerleri kara mezarın dibinde,
Ve bir gün, bu yatak yerine, bu ev yerine,
Yağmurlu, oyuk bir çukura girdiğin zaman;

O tembel ve kayıtsız göğsüne abanıp, taş,
Çırpınan yüreğini, bütün özlemlerini,
Serüvenlere düşkün ayağını, elini,
Bütün tutkularını ezerken yavaş yavaş,

Benim sonsuz düşümün sırdaşı olan mezar
(Zira mezar şairi hep anladı, ve anlar)
Uykunun sürüldüğü bütün geceler boyu

Sorup sana diyecek: "Ey acemi orospu
Ölüler ağlıyorken senin aklın nerdeydi?"
—Ve kemirecek kurtlar derini azap gibi.

XXXIV

Kedi

Gel, güzel kedim, âşık kalbimin üstüne gel;
Şu tırnaklarını da içeri çek,
Maden ve akik alaşımı gözlerine, bir yol,
Tatlı gözlerine dalayım, bırak.

Parmaklarım başını, esnek sırtını, şöyle
Dilediği gibi okşadığı an
Ve elim elektrikli gövdende coşkuyla
—Haz ile gezindiği zaman

Kadınım gelir aklıma. Bakışı andırıyor
Senin bakışlarını tatlı kedi
Derin ve soğuk, mızrak gibi kesiyor, yarıyor.

Tepeden tırnağa, sevimli, ince
Bir hava, tehlikeli bir koku yüzüyor
Esmer teninin yöresinde.

XXXV

DÜELLO

İki savaşçı birbirlerine saldırdılar;
Ve silahları havaya ışık ve kan saçtı.
Bu oyunlar, bu kılıç sesleri, bütün bunlar
Aşkın ağına düşmüş bir gençliğin dağdağası.

Kırıldı kılıçları! gençliğimiz gibi bak,
Sevgilim! kırılan kılıçlarının yerini
Hemen, keskin dişleri, tırnakları alacak.
—Ey aşkla kanayan olgun kalplerin öfkesi!

Yaban kedileri ve parslarla dolu koyağa
Yuvarlandı hışımla kapışan yiğitlerimiz,
Tenleri yeşertecek böğürtlenleri orda.

—O çukurda uyuyor bütün sevdiklerimiz!
Vahşi amazon, haydi, biz de yuvarlanalım,
Kinimizin şiddetini ebedi kılalım!

XXXVI

Balkon

Anıların annesi, güzellerin güzeli,
Sen tüm arzum, emelim, tüm çabam şu dünyada!
Sıcak okşayışları anımsarsın değil mi?
Tüten tatlı ocağı büyülü akşamlarda,
Anıların annesi, güzellerin güzeli!

Akşamlar ki gül rengi buğularla kaplıydı,
Kömürle aydınlanan akşamlar... balkonumuz...
Yüreğin, anaç bağrın ne iyi, ne tatlıydı!
Hep ölümsüz şeylerdi sık sık konuştuğumuz
Akşamlar ki gül rengi buğularla kaplıydı.

Sıcacık akşamlarda güneşler ne güzeldir!
Nice derindir mekân! nice güçlüdür yürek!
Tanrıçalar ecesi, sana doğru eğilir
Ve kanını koklardım ciğerime çekerek.
Sıcacık akşamlarda güneşler ne güzeldir!

Gözlerim gözlerini karanlıkta bulurdu
Kalın bir duvar gibi koyulaşınca gece.
Ey tatlılık! ey zehir! içerdim soluğunu,
Uyurdu ayakların o kardeş ellerimde.
Gözlerim gözlerini karanlıkta bulurdu.

Yaşarım hep dizinde büzülmüş geçmişimi,
Bende mutlu anları yadetme sanatı var.
Teninde, kalbindeki hazin güzellikleri
Başka kalpte, bedende aramak neye yarar?
Yaşarım hep dizinde büzülmüş geçmişimi!

O yeminler, kokular, o sonsuz öpücükler,
Nasıl, sularda yunup, denizlerin dibinden
Göklere gençleşerek çıkıyorsa güneşler,
Öyle doğacaklar mı bir gün derinliklerden?
—Ey yeminler! kokular! ey sonsuz öpücükler!

XXXXII

CİNLİ

Güneş tüle bürünmüş. O güneş gibi, sen de,
Ey yaşantımın Ay'ı! örtün, gölgelerle dol;
Uyu ya da tütün iç keyfince; sus, dilsiz ol,
Sıkıntının uçurumuna dal bütünüyle;

Seni böyle severim! Ama, karanlıklardan
Çıkan ışıksız yıldız gibi, bugün, kubarmak,
Çılgınlıklarla dolu yerlerde çalım satmak
İstersen, tatlı hançer, tamam, fışkır kınından!

Parlak avizelerde yak gözbebeklerini!
Budala bakışlarda doyur isteklerini!
Her arzun kabulümdür: taşkın, marazlı, çarpık;

Dilediğin gibi ol, kızıl tan, kara gece;
Şu titrek bedenimde haykırmayan tek lif yok
"*Sevgili Şeytan sana tapınıyorum!*" diye.

XXXVIII

BİR HAYALET

I

KARANLIKLAR

Somurtkan ev sahibim Gece ile başbaşa,
Yazgımın beni sürüp içine kapattığı,
Tek bir pembe, kıvançlı ışığın sızmadığı
Henüz keşfedilmemiş hüzün mağralarında,

Yoğun karanlıklarda, alaycı bir Tanrının
Resim yapmaya mahkûm ettiği bir ressamım;
Ahçısı gibi orda uğursuz iştahların
Pişirip de yediğim kendi yüreğim, canım.

Bir hayal ki yoğrulmuş, zarafet, ihtişamdan,
Parlıyor, uzanıyor, ve yayılıyor bir an.
O doğulu, hülyalı hali, davranışıyla

Büyüyüp de ortaya çıktığı zaman boyu
Gerçek ziyaretçimi tanıyorum: "Esmer" bu!
Işıl ışıl yanıyor rengi kara olsa da.

II

Koku

Kiliselerde günnük tohumunu
Ya da miski ufacık bir torbadan,
Esrikçe ve yutarca, zaman zaman,
Ey okurum kokladığın oldu mu?

Yanlışlardan arınmış bir geçmişte
Şimdi bizi büyüleyen bir yan var!
Âşık, tapılası beden üstünde
Nefis çiçekleri anıdan toplar.

Canlı torba, odanın buhurdanı
Dalga dalga, esnek, ağır saçları
Vahşi, yaban bir hava yayıyordu,

İçine saf, billur gençliği sinen
İpek ya da kadife giysisinden
Bir kürk kokusu yükseliyordu.

III

Çerçeve

Resim usta bir elden çıksa bile
Onu sonsuz doğadan ayıran,
Havasına garip bir büyü katan
Bir güzellik bulunur çerçevede,

Tıpkı öyle, takılar, eşyaları,
Madenler bir kenar süsü gibiydi,
Soldurmadan o yetkin ışığını
Her şey parlatırdı güzelliğini.

Derler ki, bazen de tüm nesnelerin
Ona âşık olduğunu sanarmış;
Çıplaklığının hazzıyla yanarmış

İçinde ipekli giysilerinin,
Usul, ivedi sıçrarken odada
Maymunun çocuksu tatlılığıyla.

IV

PORTRE

Bizim için yanan bütün ateşi
Hastalık ve Ölüm kül etti birden.
Yüreğimin içinde eridiği
O alevli, şefkatli gözlerinden,

Geyikotu gibi uyuşturucu
Öpüşlerden, ve ışıktan da canlı
Taşkınlıklardan —ruhum ne korkunç bu!—
Solgun bir desenden başka nem kaldı?

Benim gibi yalnızlıkta ölüyor,
Ağzı bozuk yaşlı, şu, Zaman denen,
Kanadıyla bu resmi de siliyor.

Ömrün, Sanatın kara katili, sen,
Tek arzum, tek utkum o sevgiliyi
Asla silip atamazsın beynimden!

XXXIX

Sana adıyorum ben bu dizeleri, ismim,
Eğer uzak çağların kıyısına vurursa,
Beyinleri bir akşam düşlerle doldurursa
Poyraza yakalanmış bir gemi gibi, ismim,

O zaman, düş ürünü masal gibi, anı'n da
Okuru bir telli saz gibi yorsun isterim,
Yüce uyaklarıma asılıp kalsın, derim,
Gizemli bir zincirin kardeş halkalarında.

Derin uçurumlardan, göğün doruğuna dek,
Yalnız benim sesimi duyan lanetli Varlık,
—İzi gelip geçici bir gölge gibi, ey sen,

Adını acı bulan ölümlü ahmakları,
Sen, usul bir ayakla, duru bakışla ezen
Kehribar gözlü yontu, meleğim tunç alınlı!

XL

SEMPER EADEM

"Bu garip hüzün size nerden gelir, diyordun,
Deniz gibi, kara, çıplak bir kayaya vuran?"
—Yürek bir kez ürününü devşirmeye görsün,
Yaşamı çekilmez, ağır bir yük olur o zaman,

Nasıl sizin coşkun kıvancınız varsa, bakın,
Benim de hüznüm var, kendiliğinden, sade, açık,
Haydi, şimdi nedenini aramayı bırakın,
Meraklı güzel, tatlı seslim, n'olur, sus artık!

Sus artık bilgisiz kız! çocuk gülüşlü dudak!
Ey kıvançlı, coşkun ruh! nerden bileceksin, bak
Yaşamdan daha yakın, hep bizimledir Ölüm.

Bırak varsın bir *yalanla* oyalansın gönlüm,
Düşlere dalar gibi güzel gözlerine dalsın,
Kirpiklerinin gölgesinde uyuyakalsın!

XLI

BÜTÜNÜYLE

Bu sabah, yüksek tavanlı odamda
İblis ziyaretime geldi benim,
Yanıltmak, düşürmek için tuzağa,
Dedi ki: "Söyle, çok merak ettim,

Sevgilinin büyüsünü yaratan
Bütün güzel ve hoş şeyler içinde,
Çekici bedenini oluşturan
Siyah, pembe, tüm nesneler içinde

Hangisi en tatlı sence?" —Ey ruhum!
Yanıtladın İblis'i: "Bu mümkün mü!
Hangisini saysam, bilemiyorum,
Her şey Onda geyikotudur çünkü.

Nasıl seçebilirim bir tekini,
Her şeyini beğeniyorsam eğer,
Işıl ışıl yanar Tanyeri gibi,
Gece gibi beni teselli eder;

Nice araştırsam, incelesem ben,
Güçsüz çabalarım işe yaramaz,
Onun güzel bedenini yöneten
Nefis uyumun gizine varamaz.

Ey tek içinde eriyip tek olan
Hislerimin gizemli değişimi!
Soluğudur musikiyi yaratan
Ve kokuyu yaratan onun sesi!"

XLII

O tanrısal bakışıyla çiçeklendiğin
En güzele, en iyiye, en sevgiliye,
Yalnız ruhum, bu akşam neler diyeceksin?
Yorgun yürek, neler söyleyeceksen söyle.

—Ömür elbet hep onu övmekle geçecek:
Yürek dolusu, yüce buyruğuna girdik;
Teninde Melekler kokusu çiçek çiçek,
Bir bakışıyla parlak giysiye büründük.

Gerek uzun gecelerin yalnızlığında,
Gerekse sokaklardaki kalabalıkta
Dans ediyor çılgın alev gibi hayali.

Konuşuyor bazen, diyor ki: "Ben güzelim,
Güzelliğim aşkına, hep sevin Güzeli;
Esin Perisi, Meryem, koruyucu Meleğim."

XLIII

Canlı Meşale

Yürürler hep önümde o ışık dolu Gözler,
İçlerinde bilge bir Meleğin mıknatısı;
Benim de kardeşlerim olan göksel kardeşler,
Yürürler, gözlerime serpip elmaslarını.

Onlar kurtarır beni tuzaktan, günahlardan,
Güzele giden yolda bana onlar yön verir;
O canlı meşalenin çıkmam buyruğundan ben,
Kölesiyim onların, o gözler efendimdir.

Mumlar vardır, gizemli ışıkları gündüz de
Yanar; güneş kızartır alevini, söndürmez,
Tatlı Gözler, sizler de parlıyorsunuz öyle;

Mumlar Ölümü kutsar, sizler Uyanışını
Şakırsınız ruhumun, gözler, yürüyen gözler!
Güneş doğunca bile şavkı vuran yıldızlar!

DÖNÜŞÜMLÜ(*)

Kıvançlı Melek, bilir misin, acı denen şeyi,
Nedir utanç, azap, hıçkırık, iç sıkıntısı,
O korkunç gecelerin dehşeti ve yıkıntısı
Nasıl kâğıt gibi buruşturur yüreğimizi?
Kıvançlı Melek, bilir misin acı denen şeyi?

İyi Melek, bilir misin kin denilen duygu ne?
İşitince çağrısını divana kalan ahın
Akar safra gibi karanlıklardan gözyaşların,
Sıkılır yumruğun, batar tırnakların etine,
İyi Melek, bilir misin kin denilen duygu ne?

Sağlıklı Melek, bilir misin Nöbeti, ateşi,
Eski bir bakım evinin duvarları dibinden
Sürgünler gibi topallaya topallaya giden,
Arayan, bir şeyler mırıldanıp, ender güneşi?
Sağlıklı Melek, bilir misin Nöbeti, ateşi?

(*) Réversibilité: Sözcüğün dinsel anlamı da var: Hıristiyan inancına göre, masumlar çektiği acılarla günahkârların da kefaretini öder, masumun kazandığı sevaplardan günahkârlar da yararlanır (çn).

Güzel Melek, bilir misin çökmek korkusu nedir,
Görmek, aç gözlerimizin içtiği gözlerdeki
Özverinin gizli tiksintisini? Yüzlerdeki
Bu çizgiler insanı nasıl yeyip tüketir?
Güzel Melek, bilir misin çökmek korkusu nedir?

Mutluluk dolu, ışık dolu, kıvanç dolu Melek,
Sayrı Davud, esenliği büyülü bedeninden
Yayılan ergen sıcaklıkta aradı ölürken;
Benim, dualarındır senden istediğim tek,
Mutluluk dolu, ışık dolu, kıvanç dolu Melek!

XLV

İTİRAF

Bir kez, yalnızca bir kez, sevimli, tatlı kadın,
Kaygan kolunuz koluma yaslandı
(Ki ruhumun zifiri, yoğun karanlığının
Dibinde bu anı asla solmadı);

Vakit geçti; yepyeni bir madalyon misali
Yayılmıştı dolunay, bakıyordu,
Gecenin parıltısı tıpkı bir ırmak gibi
Uyuklayan Paris'e akıyordu.

Arabaların yanından, önünden evlerin,
Kediler, kulakları kirişte,
Geçiyor, gölgeleri gibi sevilenlerin,
Eşlik ediyorlardı ikimize.

Özgür özdenliğinde gecenin, yakararak,
Bir nota, ansızın içinizden,
Aydınlık bir kıvancın titreştiği ve şakrak
Ve de zengin bir çalgı olan, sizden,

Pul pul yanan sabahta, borazan sesi gibi,
Saydam, duru, ışıklı, sevinç dolu
Sizden: sıska, aptal, iğrenç, ürküntü verici
Ve ailesinin utanç duyduğu,

Mahzene kapattığı küçük bir kıza benzeyen,
Yanıp yakınan, sızlanan bir nota,
Garip, mızmız bir nota kaçıp kurtuldu sizden,
Kaçıp kurtuldu sallana sallana.

Hazin melek, diyordu ki yaygaracı notanız:
"Dünyada hiçbir şey kesin değildir,
Boşuna, düzgünlerle gizlemeye kalkmanız,
Bencillik süsle kendini ele verir.

Çok çetin bir sanattır güzel bir kadın olmak,
Küçümsenen, çılgın, soğuk dansözün
Mekanik gülücüğüyle, ayılıp bayılmak;
Bu bayağı işi yapmak bütün gün;

Yüreklerde saltanat kurmak budalalıktır;
Aşkmış, güzellikmiş, hepsi çatırdar,
Unutuş tüm bunları sepetine fırlatır,
Sonsuzluğa teslim edinceye kadar!"

Sık sık anımsadım hep o büyülü ay'ı ben,
Kalbin günah çıkaran hücresindeki
Korkunç gizi; kulağıma fısıldanıp söylenen,
O iç sıkıntısını, o sessizliği.

XLVI

Tinsel Tan

Ülkü gibi kemiren ortağıyla, alaca,
Beyaz ve kızıl bir tan, sefihlerin evine
Girdiği an, bir gizem, öç dolu işleviyle
Uyarır bir meleği bu uyuşmuş hayvanda.

Ve Tinsel Göklerdeki erişilmez mavilik
Düş kuran, acı çeken insanın yanındadır,
Açılır, anaforun çekişiyle kapanır.
Bunun gibi, Tanrıçam, oy, ışıklı Saf Varlık

Budala şenliklerin tüttüğü örenlerde
Yüzün, daha bir parlak, pembe, daha çekici,
Büyümüş gözlerimde uçuşuyor sürekli.

Gün doğdu, ışığıyla mumları söndürüyor;
Görkemli ruh, hayalin ölümsüz güneş gibi
Bütün kötülüklerden beni arındırıyor!

XLVII

Akşamın Uyumu

Vakit geldi, ürperip, tütsü gibi
Her çiçek dalında buğulanıyor;
Akşamda kokular, sesler dönüyor
Hüzünlü vals, öldüren başdönmesi!

Her çiçek dalında buğulanıyor;
Kemanda üzgün bir kalp titremesi;
Hüzünlü vals, öldüren başdönmesi!
Gök güzel bir sunak, dinlendiriyor.

Kemanda üzgün bir kalp titremesi,
Kalp ki kara boşluğa kinleniyor;
Güzel gök, bir sunak, dinlendiriyor.
Boğuluyor kanında güneş şimdi...

Kalp ki, kara boşluğa kinleniyor
Topluyor geçmişten kalan her şeyi!
Boğuluyor kanında güneş şimdi...
Aşkın tütsü gibi bende yanıyor!

XLVIII

Şişe

Güçlü kokular vardır, onlar için, her madde
Gözeneklidir. Sanki, geçerler camdan bile.
Doğu işi ve köhne kilidi gıcırtıyla
Homurdanıp açılan eskimiş bir sandıkta,

Ya da, ıssız bir evin, yıpranmış, hazin, kara,
Küf kokuları sinmiş tozlu bir dolabında
Yaşlı bir şişe vardır, anılar uyandıran,
Bir ruh, dipdiri, gelip fışkırıverir ondan.

Usul usul ürperen, gerip kanatlarını
Uçmaya hazırlanan, mavi, pembe, yaldızlı
Krizalitler gibi, nice yoğun düşünce
Uyuyordu o ağır karanlıklar içinde.

Esrikleştiren anı işte geldi... uçuyor
Garipleşen havada... ve gözler yumuluyor,
Başdönmesi yapışıp itiyor yenik ruhu
Tortumuzla kirlenmiş kara çukura doğru;

Vurup yere seriyor çukurun kıyısında
Ki yırtıp kefenini kokulu Lazare, orda
Eski, buruk, sevimli aşkı kımıldatıyor,
Hortlak kadavrasını uykudan uyarıyor.

Oy! bir gün kaybolunca, yitip gidince böyle
Belleklerden silinip bir dolap köşesinde,
Tükenmiş, tozlu, kirli, çatlak, iğrenç, yapışkan
Yaşlı bir şişe gibi, boş, atıldığım zaman,

Ey meleklerin damıttığı kutsal zehir!
Ey, yaşatan, öldüren, beni kemiren iksir!
Dünya tanısın diye, gücünü, irinini,
Tabutun olacağım, pis kokulu, sevimli!

Zehir

Şarap allar pullar, süsler en köhne yeri,
Viraneleri bile saray kılar,
Boşluk masallardaki kemerlerle dolar,
Sisli bir gökte batan güneş gibi
Yükselirken altınından kızıl buğular.

Afyon büyütür uçsuz bucaksız olanı,
Sınırsızı uzatıp genleştirir,
Şehveti oyar, zamanı derinleştirir,
Ruhu zorlar, gücünü aşan, gamlı
Kara, donuk hazlarla doldurur daha bir.

Bütün bunlar boy ölçüşemez ağusuyla
Gözlerinin, o yeşil gözlerinin,
Ruhumun kendi ruhunu gördüğü, derin
Göllerdir onlar. Düşlerim yığınla
O uçurumlara gelir su içmek için.

Bunlar, şarap, afyon denk olamaz salyana,
Isırır, sersemliğimi kaldırır,
Ruhumu, azapsız, unutuşa daldırır,
Yuvarlar, bitkin, ölümün kıyısına
Kurtarıcım salyanın korkunç tansığıdır.

L

Puslu Gök

Buğularla örtülü bakışların, gizemli
Gözlerin (ki mavi mi, gri midir, yeşil mi?)
Bazen yumuşak, bazen hülyalı, yabansıdır,
Göğün solgunluğunu, donukluğu yansıtır.

Anımsarsın o beyaz, ılık, puslu günleri,
Gözyaşında eritir büyülü yürekleri;
Bilinmez bir acıyla burkulunca sinirler
Uyuyan zihinleri uyarır, alay eder.

Sisli, boz mevsimlerin güneşleriyle yanan
O güzel ufukları andırıyorsun bazan...
Puslu bir gökyüzünden süzülen ışıklarda
Görkemle parıldayan tatlı, ıslak manzara!

Ey ayartan iklimler, tehlikeli kadınım!
Çiğlere ve karlara bile tapacak mıyım,
Acımasız, amansız kış bana verecek mi
Buzlardan, demirlerden daha keskin zevkleri?

LI

KEDİ

I

Beynimin içinde gezinir durur,
Evinde rahat gezindiği gibi,
Güzel, güçlü, hoş, sevimli bir kedi,
Miyavlar, sesi pek hafif duyulur,

Öyle yumuşak, usuldur tınısı;
Bazen homurdanır, bazen dingindir,
Ama hep derin, her zaman zengindir.
Burdan doğar çekiciliği, sırrı.

Yuvarlanır damla damla, süzülür
Bu ses karanlıklarımın dibine,
Doldurur beni, uyumlu bir dize,
İksirdir, gönlüm onunla haz bulur.

Uyutur en feci ağrılarımı,
Bütün coşkuları taşır içinde;
Ne gerek var o uzun tümcelere,
Sözcüklere yok onun ihtiyacı.

Yüreğimden iyi keman olur mu!
En tiz telinin üstünde gezinsin,
Şarkısını saltanatla söylesin,
Sürsün yayını, yürek yorulur mu!

Ey gizemlerle dolu kedi, sesin,
Ey göksel yaratık, garip ve soylu,
Meleğinki kadar yüce, uyumlu
Sesin saltanatla şarkı söylesin!

II

O sarılı ve siyahlı kürkünden
Öyle tatlı bir koku çıkıyor ki
Bir akşam bütün tenime sinmişti
O'nu bir kez, bir kez okşayınca ben.

Kaldığı yerlerin evliyasıdır;
O yönetir, o esinler, yargılar,
Çünkü kendi imparatorluğu var;
Belki bir peridir, belki tanrıdır?

Gözlerim usulca döndüğü zaman,
Tıpkı bir mıknatıs çekmişçesine,
Bu sevdiğim, gizem dolu kediye,
Ve, şöyle bir kendime baktığım an

Hayretle bir ateş görürüm orda,
Aydınlık fenerler, canlı opaller,
Beni izleyip duran gözbebekler,
Solgun gözbebekler görürüm orda.

Güzel Gemi

Anlatmak istiyorum ey büyücü kız seni!
Gençliğini süsleyen nice güzelliğini;
Çocuksu olduğu kadar, ergen
Bir tatlılık yansıyor yumuşak bedeninden.

Eteklerin havalanıp yürüdüğün zaman
Güzel bir gemi gibisin denize açılan
Bir gemi ki, usuldan, tatlı, ağır
Ve tembel, dalgalarda yuvarlanıp yol alır.

Gürbüz, geniş boynunun, dolgun omuzlarının
Üstünde, dünyamıza meydan okuyor başın;
Saltanatlı ve dingin bir edayla
Yürüyorsun, görkemli, mağrur çocuk, yollarda.

Anlatmak istiyorum ey büyücü kız seni!
Gençliğini süsleyen nice güzelliğini;
Çocuksu olduğu kadar, ergen
Bir tatlılık yansıyor yumuşak bedeninden.

Gururla ilerleyen, yanar döner kumaşı
İten göğsün andırıyor güzel bir dolabı,
Panoları kabarık, açık renkte;
Çekiyor kalkan gibi şimşekleri üstüne.

Pembe uçlarla donanmış kalkanlardır, kışkırtan,
Ve şarapla, ıtırla, sıvıyla dolup taşan
Dolaptır göğüslerin, sır kutusu,
Sayıklatır, coşturur, yüreği, beyni, usu!

Eteklerin havalanıp yürüdüğün zaman
Güzel bir gemi gibisin denize açılan,
Bir gemi ki, usuldan, tatlı, ağır
Ve tembel, dalgalarda yuvarlanıp yol alır.

Fırfırlı eteğini döndüren bacakların
Yuvasıdır kemiren, karanlık arzuların,
Derin bir çömlekte aşk iksirini
Karıştıran iki büyücü kadın gibi.

Herküllerle alay eden, en güçlülere denk
Kolların sarkan iki boğa yılanı, parlak,
Dolanır sımsıkı sevgilisine
Yüreğine daha bir sokmak istercesine.

Gürbüz, geniş boynunun, dolgun omuzlarının
Üstünde, dünyamıza meydan okuyor başın;
Saltanatlı ve dingin bir edayla
Yürüyorsun, görkemli, mağrur çocuk, yollarda.

LIII

Yolculuğa Çağrı

Çocuğum, kızkardeşim,
Ne hoş olurdu düşün,
Gitsek ve yaşasak senle birlikte,
Hoşça vakit geçirsek,
Ve ölesiye sevsek
Tıpkı sana benzeyen o ülkede!
Hain bakışlarında
Nice gizem olsa da,
Gözyaşların arasından parlayan
O dumanlı gökleri,
O ıslak güneşleri
Hep sevdim ve hep çekici buldum ben.

Orda her şey düzendir, güzelliktir,
Görkemlidir, sakindir ve şehvettir.

Yılların birer birer
Parlattığı eşyalar
Donatırdı, süslerdi odamızı,
Ve erden çiçeklerin
Kokusu, amberlerin
Garip kokularına karışırdı;
Ve o zengin tavanlar,
Ve o derin aynalar,
Doğunun tantanalı görkemiyle
Her şey konuşur orda,
Gizem dolu bir ruhla,
Konuşurdu kendi ana diliyle.

Orda her şey, düzendir, güzelliktir,
Görkemlidir, sakindir ve şehvettir.

Bir bak şu kanallarda
Uyuyan vapurlara
Nasıl da başıboş, serseri onlar;
En küçük hevesine
Uyup baş eğsin diye
Dünyanın bir ucundan geliyorlar.
Ve şu batan güneşler
Işıklarıyla yer yer
Kırı, kenti, kanalı baştan başa
Yakutlarla kaplıyor,
Ve dünyamız uyuyor,
Uyuyor şimdi sıcak bir uykuda.

Orda her şey düzendir, güzelliktir,
Görkemlidir, sakindir ve şehvettir.

Onulmaz

Dindirebilir miyiz, eski, uzun Azabı?
Yaşar ve kımıldanır içimizde,
Kurt ölüyle, tırtıl nasıl meşeyle yıllar yılı
Beslenirse, öyle beslenir bizle.
Dindirebilir miyiz, eski, uzun Azabı?

Hangi iksir, bitki suyunda, hangi şarapta
Boğacağız bu çok eski düşmanı?
Tıpkı bir yosma gibi yıkıcı, obur o da,
Ve tıpkı karınca gibi sabırlı.
Nasıl boğacağız? —hangi iksirde?— şarapta?

Söyle, güzel büyücü, aydınlat, biliyorsan,
Yaralıların, atların ezdiği
Can çekişen, yarı ölü bir askeri andıran
Bu sıkıntılarla dolu zihni
Söyle, güzel büyücü, aydınlat, biliyorsan.

Kokusunu almış kurt, çoktan dikmiş burnunu
Ve başında kargalar dönüyor bak,
Bu asker gömülmekten kessin mi umudunu?
Böyle kurda kuşa yem mi olacak?
Kokusunu almış kurt, çoktan dikmiş burnunu.

Işıtılabilir mi çamurlu, kara bir gök?
Yırtılır mı acaba karanlıklar?
Ki zifften daha yoğun; sabahı, akşamı yok,
Ne yıldızı, ne de şimşekleri var.
Işıtılabilir mi çamurlu, kara bir gök?

Hanın camlarındaki umut ışıklarını
Söndürmüşler hiç yanmamak üzere!
Aysız, ışıksız, çamurlu ve bozuk yollarda
Kalmış kurbanı barındırmaz kimse!
Şeytan söndürmüş bütün umut ışıklarını!

Güzel büyücü, hoşlanır mısın lanetlilerden?
Kalbimize, nişan tahtası gibi,
Zehirli oklar atan Azabı bilir misin?
Bilir misin hiç affedilmemeyi?
Güzel büyücü, hoşlanır mısın lanetlilerden?

Cehennemlik dişlerle kemirir Onulmazlık
Ruhumuzu, şu zavallı anıtı,
Ve tıpkı, beyaz karıncalar gibi, sık sık
Temelinden oyup çökertir yapıyı.
Cehennemlik dişlerle kemirir Onulmazlık!

—Zaman zaman görürdüm köhne bir tiyatroda,
Orkestra alev alev çınlarken,
Bir peri cehennemî bir gökte, yukarıda
Tanyerini tutuştururdu birden;
Zaman zaman görürdüm köhne bir tiyatroda

Altından ve ışıktan, tül kanatlı bir Varlık
Koskoca Şeytanı yere vururdu;
Kalbim de bir tiyatro, içinde tek coşku yok,
Yıllar yılı boşa bekleyip durdu,
Gelmedi hiçbir zaman o tül kanatlı Varlık!

LV

SÖYLEŞİ

Siz aydınlık, pembe bir güz sabahısınız!
Benimse içimde hüzün dalga dalgadır,
Çekilirken, üzgün dudağımda deniz
Acı balçığının anısını bırakır.

—Cansız göğsümde elin boşa dolanıyor;
Yaralı ve sızlıyor dokunduğun o yer,
Kadınlar pençeleyip dişledi, kanıyor,
Arama, hayvanlar yüreğimi yediler.

Davul gibi gümleyen bir saray bu yürek,
Hora teptiği canilerin, ayyaşların!
—Tadıyor çıplak göğsünü koku, yüzerek!..

Oy Güzellik, sert düven, dileğin, hayvanların
Parçaladığı yürek tümden yok olup gitsin,
Arta kalanı gözlerin yakıp kül etsin!

LVI

Güz Şarkısı

I

Soğuk, yoğun karanlığa dalmamız yakındır;
Güle güle, aydın ışığı doyumsuz yazın!
Duyuluyor yaslarla inişi, ağır ağır
Kaldırımlar üstüne, kırılan ağaçların.

Bütün bir kış uykuya yatacak benliğimde,
Öfkem, kinlerim, didinmem ve titremelerim,
Ve bir güneş gibi kutupsal cehenneminde,
Kızıl, donmuş bir tuğla kesilecek yüreğim.

Dinliyorum kırılan her dalı titreyerek;
Yankısı beter korkusundan darağacının.
Ruhum güçlükle duran yorgun bir kuleye denk
Saldırdığı inatçı ve ağır boynuzların.

Kırık dal sesleriyle salınan bir tabut var,
Sanırım çivilenen, bilmediğim bir yerde.
Ölen kim? –Dün yazdı; bugün ise sonbahar!
Çınlar bir yolculuk gibi bu ses yüreklerde.

II

Yeşil ışığına tutkunum bakışlarının
Ama almıyor artık gönlüm hiçbir şeyden haz,
Ne ocaktaki ateş, ne odan, ne de aşkın
Denizde ışıldayan güneşe denk olamaz.

Ama n'olur, yine de beni annece sevin,
İster sevimsiz bulun, ister yaramaz bulun
Görkem dolu bir güz'ün, ya da batan güneşin
Geçici tatlılığı, sevgili, abla olun.

Her şey boş! Bekliyorum o yolculuk gününü;
Ah! alnım dizlerin üstünde dinlensin, bırak,
Tatsın özlemle solgun ışıklı güz sonunu
Beyaz, kızgın yazın geçişine yakınarak!

LVII

Bir Meryem'e

İspanyolvari bir ex-voto

Yıkıntımın dibinde, sana, Meryem'im, ruhum,
Bir yeraltı tapınağı kurmak istiyorum,
Ve dünyanın zevkinden, alaycı bakıştan uzak,
Kalbimin en kara köşesinde bir yuva oymak,
Bir yuva, lacivert, altın yaldız emayeli:
Orda yükseleceksin yüce bir Yontu gibi.
Saf madenden, bilgece ve billur uyaklarla
Bezenmiş bu kaygan Dizelerimden, başına
Çok güzel, görkemli, koca bir Taç öreceğim;
Kıskandığım için seni, ey ölümlü Meryem'im,
Mantonu barbar, sert, kaba, ağır yapacağım,
Böylece kuşkularımı da yansıtacağım,
Albenin o kule içinde saklı kalacak;
Nakışı İnciler değil, Gözyaşlarım olacak!
Giysin simgeleyecek Arzumu, bu ürperen,
Kıvrım kıvrım Arzumu, bir yükselip bir inen,
Doruklarda salınan, koyaklarda dinlenen,
Beyaz, pembe gövdeni öpüşüyle gizleyen
Arzumu, bu Arzumu Giysin simgeleyecek.

O güzel ayakların Saygımı giyinecek,
Ayakların ki nice çağlardır küçümsendi,
Atlas, saten Ayakkabıların, ey sevgili!
Kutsal ayaklarını yumuşacık saracak,
İzlerini sadık bir kalıpta koruyacak...
Bütün sanatıma rağmen, yontamazsam eğer
Gümüş bir Ay, sana Basamak olmaya değer,
Beni ısıran Yılanı topukların altına,
Kinle, tükrükle şişmiş o canavarı, Tanrıça,
Kaldırıp atacağım ayakların dibine,
Çiğne, üstünde tepin, onunla alay et diye.

Tapınağı önünde Erdenler Ecesi'nin,
Büyük Mumlar gibi dizilmiş Düşüncelerimin
Işıtarak, yansımasıyla, mavi tavanı,
Göreceksin ateş gözlerle sana baktığını;
Nasıl, bendeki her şey, âşık, seni severse,
Her şey dönüşecek Günnük, Mür ve Aselbent'e.
Hep sana, karlı, ak tepe, fırtınalarla dolu
Ruhum, buharlaşıp, yükselecek hep sana doğru.

Ve, en son, Meryem işlevin tamamlansın diye,
Vahşeti, barbarlığı katmak için sevgiye,
Kara şehvet! yedi büyük Günah'tan, azap ve kin
Dolu cellat, yedi Bıçak yapacağım çok keskin,
Ve bütün bıçakları kalpsiz bir hokkabaz gibi,
Nişan tahtası yapıp aşkının en derinini,
Saplayacağım o inip kalkan Yüreğine,
Hıçkıran Yüreğine, o akan Yüreğine!

LVIII

Öğlen Sonrasının Şarkısı

Gözleri alımlı, güzel büyücüm,
Hınzır kirpiklerin, sana, meleğe
Hiç de benzemeyen bir hal verse de,
Uçarı sevgilim, uçarı gülüm,

Dehşetle tutkunu olduğum kadın!
Nasıl rahip tapıyorsa putuna
Ben de öyle sofu, tapmışım sana.
Çöl ve orman kokuyor sert saçların,

Başın sanki bir giz ve bir bilmece.
Günnük buhurdanı dolanır gibi
Kokular dolanır, gezer tenini.
Su Perisi, karanlık, sıcak ece,

Akşam kadar çekicisin, güzelsin.
Oy; en keskin içkiler, sert şaraplar
Baş döndüremez tembelliğin kadar,
Okşayışınla ölüyü diriltirsin!

Çıldırıyor kalçaların, sevdalı
Göğüslerine ve tatlı sırtına,
O bitkin ve baygın tavırlarınla
Hayran bırakıyorsun yastıkları.

Dindirmek için gizemli öfkeni,
Donuk, ciddi halini hiç bozmadan
Bol bol öpücükler sunarsın bazan,
Bol bol öper ve ısırırsın beni;

Esmerim, beni parça parça yiyorsun,
Esirgemeyip alaycı sözünü,
Sonra, o ay gibi tatlı gözünü
Yüreğimin üstüne koyuyorsun.

Büyük kıvancımı seriyorum ben
Altına o atlas çoraplarının,
O sevimli, ipek ayaklarının
Altına dehamı seriyorum ben.

Sensin yanan ışığım, sensin rengim,
Ruhum yalnız seninle bulur şifa!
Sen, ey kızgın, sen, ey sıcak patlama
Şu kara Sibirya'm içinde benim!

LIX

SİSİNA

Anımsayın Diane'ı, güzel yoldaşlarıyla,
Dalları kıra kıra ormanda mekik dokur,
Gürültüye bayılır, saçı, göğsü rüzgârda,
Yiğit savaşçılara görkemle meydan okur!

Kana susamış Théroigne'ı gördünüz mü,
Yalnayak halkı savaşçı yapıp silahlandıran,
Elinde kılıç, alev alev yanağı, gözü,
Zaptettiği kalelere saltanatla çıkan?

Sisina da böyledir! Ama, savaşçı ruhu
Yalnız kıyımla değil, acımayla da dolu;
Barutla, davul sesiyle çıldırmış cesareti

Aman dileyenlere silahını indirir.
Ve, alevlerin yakıp kızdırdığı yüreği
Dertliler için gözyaşı tası gibidir.

LX

Franciscae Meae Laudes

Novis te cantabo chordis,
O novelletum quod ludis
In solitudine cordis.

Esto sertis implicata,
O femina delicata,
Per quam solvuntur peccata!

Sicut beneficum Lethe,
Hauriam oscula de te,
Quae imbuta es magnete.

Quum vitiorum tempestas
Turbabat omnes semitas,
Apparuisti, Deitas,

Velut stella salutaris
In naufragiis amaris...
Suspendam cor tuis aris!

FRANÇOÎSE'IMA ÖVGÜLER(*)

Yeni tellerde şakıyacağım seni,
Ey yüreğimin yalnızlığında
Dillenen, eğlenen maralım.

Günahları bağışlayan
Ey tatlı kadın,
Taçlarla, kurdelelerle bezen!

İyi yürekli Léthé'den içer gibi
Senden içeceğim öpücükleri
Mıknatıs güzelim, senden.

İğrençliklerin fırtınası
Kapladığında bütün yolları,
O acı deniz kazalarına

Esenlik sunan bir yıldız gibi
Karşıma çıktın Tanrıçam,
—Sunaklarına asacağım yüreğimi!

(*) Baudelaire'in ölçülü ve uyaklı olarak Latince yazdığı şiiri Jules Mouquet, ölçüsüz ve uyaksız, Fransızcaya çevirdi. Jules Mouquet'nin bu çevirisini ben de ölçüsüz ve uyaksız Türkçeye çevirdim (çn).

Piscina plena virtutis,
Fons aeternae juventutis,
Labris vocem redde mutis!

Quod erat spurcum, eremasti;
Quod rudius, exaequasti;
Quod debile, confirmasti!

In fame mea taberna,
In nocte mea lucerna,
Recte me semper guberna.

Adde nunc vires viribus,
Dulce balneum suavibus
Unguentatum odoribus!

Meos circa lumbos, mica,
O castitatis lorica,
Aqua tineta seraphica;

Patera gemmis corusca,
Panis salsus, mollis esca,
Divinum vinum, Francisca!

Erdemle dolu havuz,
Ebedi gençlik çeşmesi
Dilsiz dudaklarıma ses ver!

İğrenç olan şeyi yaktın;
Güçlüyken, yok ettin;
Güçsüzken, güçlendirdin onu.

Açlıkta aşevimsin,
Gecede lambam,
Göster hep izlemem gereken yolu.

Güçler kat güçlerime şimdi,
Burcu burcu kokan
Tatlı hamam!

Parla yöresinde böğrümün,
Melek suyuna batmış
Ey erdenlik kemeri;

Değerli taşların parıldadığı kupa,
Tuzla yücelmiş ekmek, nazik yemek
Kutsal şarap, Françoise.

LXI

Sömürgemizdeki Fransız Kadına

Güneşin okşadığı kokulu bir ülkedeydim,
Gözlere tembellik yağdıran kızıl ağaçların
Ve palmiyelerin altında bir kadın gördüm,
Sömürgemizdeki, albenisi gizli bir kadın.

Teni solgun ama sıcak; tam bir esmer büyücü,
Boynunda, o soylulara özgü bir saltanat var,
Uzun ve dal gibi ince, amazon yürüyüşlü,
Rahat bir gülüş ve kendine güvenen bakışlar...

Siz, güzelliği şatolara yaraşır Han'fendi,
Onurlandırsaydınız dillere destan ülkeyi,
Seine Nehri ya da Loire kıyısına gelseydiniz,

Ozan kalplerde nice şiirler yeşertirdiniz,
O iri gözlerinizden esin almış şiirler,
Zencilerinizden daha uysallaşmış şiirler.

LXII

Moesta ve Errabunda

Söyle bana Agathe, bazen uçar mı yüreğin
İğrenç kentin kara okyanusundan uzağa,
Kızoğlankızlık gibi mavi, aydınlık, derin,
Görkemin ışıdığı bir başka okyanusa?
Söyle bana, Agathe, bazen uçar mı yüreğin?

Avut ve dinlendir bizi, deniz, engin deniz!
Uğuldayan büyük dalgalar orgunun eşlik ettiği
Boğuk, gizemli bir sesle şarkılar söyleyen kız,
Hangi iblis öğretti sana bu ninnileri?
Avut ve dinlendir bizi, deniz, engin deniz!

Al götür beni tren! al götür beni gemi!
Gözyaşlarımızdan yapılmış çamur burada!
—Gerçek midir, Agathe'ın, bazen, üzgün yüreği
Dermiş ki: Azaptan, suçtan, acıdan uzağa
Al götür beni tren, al götür beni gemi.

Güzel kokulu cennet, uzaklardasın nice,
Senin göğün altında her şey, kıvançtır, aşktır,
Yürek yiter katıksız bir şehvetin içinde,
Sende, sevilen her şeyin sevilmek hakkıdır!
Güzel kokulu cennet, uzaklardasın nice!

Ya o yeşil cenneti çocuksu sevilerin,
Koşular, şarkılarla, öpüşler, demetlerle,
Titreşen kemanlarla ardında tepelerin,
Akşam, koruluklarda şarap güğümleriyle
—Ya o yeşil cenneti çocuksu sevilerin,

Kaçak hazlarımızın masum çocuk cenneti
Çin'den Hint diyarından daha uzaklarda mı?
Gümüşsü bir ses onu canlandırabilir mi,
Çağırsak çığlıklarla artık bizi duyar mı
Kaçak hazlarımızın masum, çocuk cenneti?

LXIII

HORTLAK

Tut ki ben gözü dönmüş bir meleğim,
Yatağına yeniden geleceğim,
Kayacağım sana doğru sessizce
Gecenin karanlık gölgeleriyle;

Ve konduracağım yüzüne, esmer,
Ay gibi soğuk, donuk öpücükler,
Sarılacağım sana, boynuna
Çukurdaki bir yılan akışıyla.

Ve kurşunî sabah doğduğu zaman
Yatağında olmayacağım o an,
Akşama dek soğuk saltanat sürecek.

Nasıl başkaları şefkatle seni
Sever ve okşarsa, esmerim, bil ki
Üzerine dehşetim tüneyecek.

LXIV

Güz Sonesi

Billur gibi saydam, canlı gözlerin bana diyor:
"Değerim ne hoyrat yarim senin indinde şu an?"
—Çekici ol ve sus! eskil hayvanın saflığından
Başka her şey yüreğimi kışkırtıp delirtiyor.

Eli uzun uykulara beni çağıran dadı:
Anlatmaz sana kalbim, ne cehennemlik gizini,
Ne de alevle yazılmış kara efsanesini.
Tutkudan iğrenirim, nükte ağrıtır başımı!

Sevişelim haydi. Kulübesinden, pusudaki
Karanlık Amour kahredici yayını geriyor
Silah aynı silah, kalbim çok iyi biliyor:

Kıyım, korku, çılgınlık! —Ey solgun papatyam benim!
Bir sonyaz güneşi değil misin sen de ben gibi,
Ey bembeyaz, sen ey soğuk kadınım, Marguerite'im?

LXV

Ay'ın Hüznü

Düşler kuruyor ay bu akşam, daha bir tembel;
Nasıl, yumuşacık yastıklar üzerindeki
Bir güzellik, düş dolu, dalgın ve usul bir el
Uyumadan önce okşarsa göğüslerini,

Ölgün çığların yumuşacık sırtında, öyle,
Yayılmış sereserpe, ayılıp bayılıyor,
Gözleri, çiçekler ve yapraklar gibi göğe
Yükselen bembeyaz görünümlere dalıyor.

Derin bir acıyla ay kendinden geçip bazan
Dünyamıza kaçak bir gözyaşı döktüğü an,
Uykuların düşmanı bu sofu şair, hemen,

Akik gibi sedef bir ışıkla yanıp sönen
O solgun gözyaşını alarak avucuna
Koyar güneş girmeyen yüreğinin içine.

LXVI

KEDİLER

Coşkulu âşıklar ve ağır başlı bilgeler
Olgunluk mevsimlerinde severler kedileri,
Evin onuru, güçlü, cana yakın, sevimli
Ve onlar gibi üşür, evden çıkmaz kediler.

Bilimin dostları, şehvetin sevgilileri,
Ararlar sessizliği, korkunç karanlıkları;
Erèbe kendine savaş atı yapardı onları,
Gururları boyun eğmeyi kabul etseydi.

Düşünürken tavrını takınırlar, o derin
Yalnızlıklara uzanmış büyük sfenks'lerin,
Sonsuz bir düş içinde uyuklar gibi duran;

Büyülü kıvılcımlarla doludur doğurgan
Böğürleri, kum kadar ince altın parçalar
Gizemli gözbebeklerinde, buğulu, parlar.

LXVII

Baykuşlar

Yabancı tanrılar gibi, baykuşlar
Kara selvilerde dizi dizi,
Gözleri ok gibi, kırmızı,
Sessiz, düşünmeye koyulmuşlar.

Kımıldamadan duracak onlar
Hüzün taşıyan saatlere dek,
Orda, ışığı sürgün ederek
Açılacak yoğun karanlıklar.

Baykuşlar bu haliyle bize der:
Yaşam bazen de durgunluk ister
Kargaşadan devinimden korkun;

Kişi bir tutkuyla şaşkınlaşır
Yer değiştirmek ister ve bunun
Yıllarca pişmanlığını taşır.

LXVIII

PİPO

Bir yazarın piposuyum;
Anlar, Habeşi andıran
Bu kara yüzüme bakan,
Nice tiryaki sahibim.

Efkârlanınca efendim,
Emekçinin duman duman
Tenceresini kaynatan
Bir ocak gibi tüterim.

Ateş ağzımdan çıkıp da
Yükselen şu mavi ağda
Sarıp salların ruhunu,

Yanıp geyikotu gibi
Büyülerim yüreğini,
Dinlendiririm usunu.

LXIX

Müzik

Müzik sık sık bir deniz gibi beni kucaklar!
Büyük bir sis tavanının altında,
Ya da geniş eterin içinde yelken açar
Ruhum, sararmış, solgun yıldızıma;

Ciğer şişip kabarır bir pupa yelken gibi,
Ve göğüs hep önde, ileride, ben
Aşarım, karanlığın örtüyle gizlediği
Yığın yığın dalgaların üstünden;

Acı çeken bir gemi gibi bütün tutkular,
Duyumsarım, titreşip durur bende;
Tatlı tatlı esen yel, fırtına, çalkantılar

Kocaman bir anaforun üstünde
Sallar beni. —Bir zamanların durgun sahanı,
Umutsuzluğumun büyük aynasını!

LXX

Cenaze

Ağır ve karanlık bir gecede
Dinibütün biri, saygıya değer,
Saygın gövdenizi bir mezbeleye
İyilik yapıp da gömerse eğer,

Sofu yıldızlar, göz kapaklarını
Kapayıp uykuya daldığı zaman,
Örümcek orda örecek ağını
Ve orada yavrulayacak yılan;

Lanetlenmiş başınızın üstünde
Duyacaksınız bütün bir sene
Felaket uluyuşunu kurtların,

Ve sıska büyücülerin sesini
Yaşlıların şehvet iniltisini,
Tuzağını kara düzenbazların.

LXXI

Olağanüstü Bir Gravür

Bu garip hayaletin bütün süsü, iskelet
Alnına gülünç bir şekilde kondurulmuş, bet
Ve ancak karnavallarda görülen korkunç bir taç.
Ne koşum var, ne mahmuz, ne de elinde kırbaç,
Kıyamet günü kadar dehşet verici olan,
Burnundan, saralı gibi, salyalar saçılan
Hayalet atını sürüp dalıyor boşluğa,
Eziyorlar sonsuzu devingen bir toynakla.
Atının çiğnediği yığınlar üstünde, atlı
Gezdiriyor parlayan görkemli kılıcını,
Ve tıpkı, mülkünü denetleyen bir prens gibi
Geziyor, ufuksuz, soğuk ölüler ülkesini,
Ki beyaz ve donuk bir güneşin ışıklarında
Eski ve yeni çağın halkları uyuyor orda.

LXXII

Gamsız Ölü

Derin bir çukur kazmak istiyorum, bitek
Ve sümüklü böceklerle dolu toprakta,
Yaymak için yaşlı kemiklerimi tek tek,
Suda balık gibi uyumak için orda.

Vasiyetlerden, mezarlardan iğrenirim;
Ummam tek gözyaşı bile bu dünyadan ben,
Kargaları canlıyken çağırmak isterim
Kanlı lokmalar almaya iğrenç bedenimden.

Ey kurtlar! gözsüz kulaksız kara yoldaşlar
Size gelen özgür ve gamsız bir ölü var;
Obur filozoflar, pisliğin oğulları,

Cesedimin üstünde keyifle gezinin,
Deyin bana başka işkenceler de var mı
Bu yaşlı, bu ruhsuz ve ölü beden için!

LXXIII

Kin Fıçısı

Solgun Danaide'lerin fıçısıdır Kin; Kolları
Kızıl ve güçlü, çılgın Öç, ölenlerin kanıyla
Ve gözyaşlarıyla dolu, o büyük kovaları
Boş yoğun karanlıklara dökmeye çalışsa da,

Ter dolu bin yılı dışarı sızdıracak kadar
Gizli delikler açar uçurumda İblis, ve Kin
Ölmüş kurbanlarını diriltmeye bile kalkar,
İliklerine dek, somurup emebilmek için.

Kin, meyhanenin dibindeki bir ayyaşa benzer,
Susuzluğun sıvıdan doğduğunu ve içtikçe
Yedi başlı yılan gibi çoğaldığını sezer.

— Mutlu içkiciler teslim olur galiplerine,
Kara yazgılı Kin bundan nasibini alamaz,
Masanın altında sızıp uykulara dalamaz.

LXXIV

Kaçık Çan

Acı olduğu kadar tatlıdır, kış geceleri,
Dinlemek, titreşen, tüten ateşin yanında
Eski anıların usulca yükselişini
Sisteki cırcırböceklerinin şarkısıyla.

Mutlu çan, yaşlı haline rağmen, zinde, çevik,
Keskin ve tiz sesiyle sofu çığlıklar atar,
Çadırdaki yaşlı bir asker gibi hep tetik,
Gözünü kırpmadan bekler kenti, nöbet tutar.

Bana gelince, sürekli sıkılır dururum,
Soğuk geceleri, şarkılarla, kaçık ruhum
Doldurmak istese de sesi kısılıp söner,

Bir kan gölündeki cesetler altında kalan,
Nice çabalasa da kımıldamadan ölen
Yaralı bir askerin hırıltısına döner.

Spleen[*]

Zemheri bütün kente öfkelenmiş yine,
Sisli mahallelere ölüm ekiyor,
Komşu mezarlığın solgun sakinlerine
Testisinden zifiri bir soğuk döküyor.

Kedim fırlanıp, arık, uyuz gövdesiyle
Kendine yatacak uygun bir yer arıyor;
Olukta, bir hayaletin hazin sesiyle,
Yaşlı bir şairin ruhu dolaşıyor.

Yakınıyor çan, ve cızırtılarla tüten
Ocak nezleli saate eşlik ederken,
Kirli, pis kokularla dolu bir oyunda

Sirozdan ölen bir kadının tek mirası,
Güzel kupa oğlanıyla maçanın kızı
Ölmüş aşklarını anıyorlar, usulca.

(*) Sıkıntı.

LXXVI

SPLEEN

Bin yıl yaşamışçasından çok anılarım var.

Çekmeceleri, tıklım tıklım, bilançolar,
İlamlar, mektuplar, dizeler, romanslarla
Ve kâğıtlara sarılmış ağır saçlarla
Dolu, kocaman bir dolap bile, şu garip,
Şu hazin beynimden daha az gize sahip.
Bir piramittir o, yeraltı diyarıdır,
Toplu çukurlardakinden çok ölüsü vardır.
—Büyük bir mezarlığını, ay'ın iğrendiği,
Uzun kurtlar, kımıl kımıl, azaplar gibi,
Kıvrılıp kıpırdanır, gezer, dolaşır, kaynar,
En sevgili ölülerime çullanırlar.
Köhne bir odayım solmuş güllerle dolu,
Zamanı geçmiş öteberilerle dolu,
Acıklı eski pasteller, soluk Boucher'ler
Boş esans şişesindeki kokuyu emer.

Hiçbir şey, topal günlerin uzunluğuna
Benzemez, ağır kar lapaları altında,
Sonsuz tekdüzeliğin meyvesi, sıkıntı
Yapışıp bırakmadığı zaman yakanı.
—Ey canlı madde, bil ki, bundan böyle, artık sen
Bir granitsin korkunç dalgalarla çevrilen,
Sisli bir Sahra'nın dibinde bağdaş kurmuş
Köhne bir sfenksin çöllerde unutulmuş;
Yapın vahşi, akşamları yükselir sesin,
Şarkını batan güneşlere söylersin.

LXXVII

Spleen

Sanki ben yağmurlu bir ülkenin kralıyım,
Zengin ama güçsüzüm, gencim ve çok yaşlıyım.
O kral ki sıkılmış, usanmıştı her şeyden,
Av'dan, köpeklerinden, hayvanlardan, şahinden.
Eğlendirmez olmuştu, dalkavuklar, lalalar,
Gözde soytarısının söylediği şarkılar.
Balkonunun önünde can çekişen halkı da
Artık zevk vermiyordu bu vahşi, hasta ruha;
Bir mezara dönüştü zambaklanmış döşeği,
Her tür prense hayran sarayın dilberleri
Açılıp saçıldılar bir işe yaramadı,
Genç iskeletten tek gülücük çıkaramadı.
Prensin içindeki kokuşmuş elemanı
Altın yapmakta usta bilginlerin sultanı
Bile yok edemedi. Romalılardan kalan,
Güçlülerce yaşlılık çağında anımsanan
O kan banyolarında yıkadı onu bilgin,
Damarlarında cehennem ırmağı Léthé'nin
Yeşil suyunun aktığı şaşkın kadavrayı,
Soğuk kadavrayı hiçbir şey ısıtamadı.

LXXVIII

Spleen

Basık, ağır gökyüzü tıpkı bir kapak gibi
Sıkıntının kurbanı ruhumuza çökerken,
Ve ufuk kucaklayıp sonsuz gök çemberini
Geceden daha hazin kara bir gün dökerken;

Dönüşürken nemli bir hücreye dünya, toprak,
Umut, yarasa gibi, o ürkek kanadını
Duvara çarpa çarpa ve başını vurarak
Tavanlara, giderken, ve yağmur damlaları

Çizgi çizgi düşerken loş bir hapisanenin
Parmaklıkları gibi. Örümceği andıran
Dilsiz ve sağır bir halk karanlık ağlarını
Beyinlerimizin dibine gerdiği zaman,

Birdenbire öfkeyle, hiddetle sıçrar çanlar,
Korkunç sesler çıkarıp ulurlar siyah göğe,
Yurtsuz, başıboş gezgin ruhlara benzer onlar,
İnatla, hiç susmadan başlarlar inlemeye.

—Ve davulsuz, müziksiz, ağır ağır, upuzun
Bir cenaze alayı geçit yapar usumda,
Umut ağlar, acımasız Sıkıntının çektiği
Kara bir bayrak dalgalanır kafatasımda.

LXXIX

Saplanti

Ormanlar! katedraller gibi ürkütüyorsunuz;
Uluyorsunuz org gibi; ve kargınmış kalplerde,
İhtiyar hırıltıların titreştiği, o sonsuz
Yas odaları, *dualarınızı* perde perde

Yansıtıyor. Okyanus, nefret ediyorum senden!
Uğultundan, köpüğünden; hıçkıran, horlanmış ve
Yenilmiş insanın acı gülüşünü yeniden
Buluyor zihnim, kendinde, denizin gülüşünde.

Ne çok severdim seni, ey gece! olmasaydı bak,
Işığı bildik dili konuşan şu yıldızların!
Çünkü bütün aradığım; boşluk, kara ve çıplak!

Ama, yıldızlar gibidir yoğun karanlıklar da,
Tanıdık bakışlardan uzaklaşmış varlıkların
Binlercesi, fışkırıp gözlerimden yaşar orda.

LXXX

Hiçliğin Tadı

Ruhum, o hırçın yüzün neden şimdi donuk, mat?
Parlatırken hırsını Umut mahmuzlarıyla,
Artık terk etti seni! Yat, uyu hayasızca
Sürekli tökezleyen canı çıkmış yaşlı at.

Katlan kalbim, boyun eğ; hayvanca uykuna yat.

Sen, yenik, bitkin düşmüş yüreğim, artık sana
Aşkta ne hırçınlıklar kaldı, ne de eski tat;
Elveda saksofonlar, hoşça kal içli flüt!
Arzular! aldırmayın bu somurtkan insana.

O eski kokular yok güzelim İlkbaharda!

Zaman bitirir beni her dakika, her saat,
Bir gövde kazık gibi nasıl donarsa karla;
Bakıyorum tepeden şu yuvarlak dünyaya,
Sığınacak kulübe kalmadı artık. Heyhat!

Ey çığ yıkıl üstüme, beni de kendine kat!

LXXXI

Hüznün Simyası

Doğa! kimi sırtını ısıtırken,
Kimi de yasını sende sergiler,
Kimine "canın cehenneme" diyen
Kimine de ömür, saltanat diler.

Gizli Hermès'im hep yardımcım oldun,
Ama simyacıların en hazini
Zavallı Midas'a benzettin beni,
Hep yıldırdın, hep gözümü korkuttun;

Altını seninle demir ederim,
Cenneti cehenneme çeviririm;
Ve bulutların beyaz kefeninde

Sevgili bir kadavra buluyorum,
Kutlu, göksel kıyılar üzerinde
Taş gömütler, lahitler kuruyorum.

LXXXII

KORKUNÇ VE SEVİMLİ

Yazgın gibi acılı, bu mor,
Bu saçma gökten, boş ruhuna
Hangi düşünceler iniyor?
Cevap ver dinsiz, söyle bana.

—Doymuyor yüreğim, aç sürekli,
Karanlığa, belirsize açım,
Cennetten kovulmuş Ovide gibi
Sanmayın size yalvaracağım.

Yırtılmış gökler, kumsallar gibi,
Onurum sizde yansıyor şimdi.
Yaslı, geniş bulut kümelerin

Düşlerimin cenaze alayıdır,
Solgun ışıkların yankısıdır
Âşıkı olduğum Cehenneminin.

LXXXIII

Kendini Cezalandıran Kişi

J.G.F.'ye

Yaracağım seni bir gün
Nasıl kayaları Musa
Değneğiyle yardı ise
Duymadan ne öfke, ne kin

Nasıl keserse koyunu
Kasap, Sahrama öyle ben
Fışkırtacağım gözünden
Büyük acının suyunu.

Gözyaşlarında yüzecek
Umutla dolu yüreğim,
Uzaklaşmak için gemim
Palamarını çözecek.

Gözyaşların o zaman, bak
Yüreğimde, esrik, özgür,
Davul gibi, gümbür gümbür
Nasıl ses verip coşacak!

İtip kakan ve ısıran
Alay öğretti: Ben neyim?
Çatlak bir ses değil miyim
Kutsal uyumları bozan?

Bu çığırtkan ses benimdir!
Kara ağu kendi kanım!
Ben bir uğursuz aynayım,
Bakan cadı bedenimdir!

Yara ben'im, bıçak ben'im!
Hem tokat, hem tokat yiyen!
Çarmıh da ben, İsa da ben,
Hem cellat'ım, hem kurban'ım.

Ben kendimin vampiriyim,
Gülümsemeyi bilmeyen,
Sonsuz gülüşü bekleyen,
—Terkedilmişlerden biriyim!

LXXXIV

Çaresiz

I

Bir Fikir, bir Şekil, bir Varlık
Terkedip göğün lacivertini,
Tanrı gözünün eremediği
Styx'e düşmüş, gri, bataklık;

Kaptırmış gönlünü şekilsize
Bir Melek, acemi, toy yolcu,
Çırpınıp duruyor, bir yüzücü
Gibi, koca kâbusun dibinde,

Nasıl da didiniyor, ey acı!
Deliler gibi şarkı söylüyor,
Karanlıklarda fır fır dönüyor
Aşabilmek için dev burgacı;

Cin çarpmış bir mutsuz, kurtlu yerden
Kurtarmak için tatlı canını,
Yoklayıp yöresini, yanını
Işık, anahtar arıyor durmadan;

Nemli ve serin derinlikleri
Garip kokusuyla ele veren
Bir burgacın kıyısına, hemen
İniyor lanetlenmişin biri,

Elinde ne ışık, ne fener var,
Ne de tutunacağı trabzan,
Her yanda, kara geceyi karartan
İri fosfor gözlü canavarlar;

Bilinmez, nasıl oldu acaba,
Akıp boğazdan, bir de gemi
Bu kutupta boy göstermez mi,
Düşercesine billur tuzağa;

—Resim ortada, tablo pek nefis,
Kurtuluş yok bu kara yazgıdan,
Baktıkça, şaşıp diyor ki insan,
Yaptığını tam yapıyor İblis!

II

Örtülüyle açık vermiş baş başa,
Yüreğimiz olmuş onun aynası,
Alaca bulaca Gerçek Kuyusu,
Titriyor kurşuni bir yıldız orda.

Alaycı ve cehennemlik bir nur,
Şeytani incelikler alazı,
Tek utku, tek gönül rahatlığı,
—Kötü'nün içindeki şuur!

LXXXV

Çalar Saat

Çalar saat! uğursuz tanrı, öfkelenerek
Uzatır parmağını, bizi tehdit edip, der:
"*Anımsa!* Biraz sonra bu titreşen Hüzünler
Hedefi vurur gibi yüreğine inecek;

Puslu, buğulu Arzu kaçacak ufuklara
Sahnenin dibindeki Hava Perisi gibi;
Sana bir mevsim boyu verilmiş nasibini
Geçen her an elinden alacak parça parça.

Saniyem, böcek gibi, dinle, neler söylüyor
Üç bin altı yüz defa, her saatte, inceden
Fısıldıyor: *Anımsa!* Ve, Geçmiş Zamanım ben,
İğrenç hortumlarımla ömrünü emdim! diyor.

Remember! Esto memor! Savurgan ruh, *anımsa!*
(Madeni hançerem bak konuşuyor her dili.)
Bir maden cevheridir dakikalar, ölümlü,
Altını çıkarmadan sakın onları atma!

Anımsa ki Zaman bir açgözlü kumarbazdır,
Hilesiz de kazanır her eli, böyle yasa.
Gündüzler kısalırken gece uzar: *anımsa!*
Uçurum hep susuzdur; su saati boşalır.

Vaden doldu, az sonra çalacağım. Ve Felek
Ve henüz kızoğlankız zevcen görkemli Erdem
Ve Pişmanlık (son durak!) sana: Ey garip âdem,
Yaşlı ödlek, iş işten geçti, geber! diyecek."

PARİS TABLOLARI

LXXXVI

Manzara

Sofuca bestelemek için deyişlerimi
Tek dileğim, tıpkı o eski müneccimler gibi
Gökyüzünün yakınında, yüksek yerlerde yatmak
Ve çanların rüzgârda ilahilerini tatmak.
Çenem avuçlarımda, çatı katımdan, tepeden
İşliğe bakacağım, şakıyan ve sohbet eden,
Göreceğim kuleleri, kenti, yükseklikleri,
Sonsuzluğu düşleten büyük, kocaman gökleri.

Sislerin arasından seyretmek ne kadar tatlı
Gökyüzünde yıldızı, pencerede lambayı,
Maviliğe yükselen kömür ırmaklarını,
Solgun, perişan büyüsünü boşaltan ay'ı.
Bakacağım ilkyazlara, yazlara, sonbahara;
Ve gelince kış mevsimi tekdüze karlarıyla,
Masallardaki sarayımı kurmak için, gece,
Kapıları, pancurları örteceğim iyice,
Dolduracak düşlerimi mavimsi, tatlı gökler,
Gece gündüz cıvıldayan kuşlar ve öpücükler,
Bahçeler, fıskiyeler, mermerde ağlayan sular,
Ve çoban türküleri, o çocuksu duygular.
Penceremi, boş yere, fırtınalarıyla İsyan
Sarssa da kaldıramaz artık başımı masadan;
Çünkü artık başka bir şevk içinde olacağım,
Gönül dolusu, ilkyazı anımsayacağım,
Ve bir güneş usulca çıkacak yüreğimden,
Ilık bir gün doğacak kızgın fikirlerimden.

LXXXVII

Güneş

Şehvete tanık pancurların viranelere
Sarktığı, eski, köhne bir kenar mahallede,
Kenti, tarlaları, çatıları, buğdayları
Art arda vururken hırçın güneşin okları,
Kendiliğinden gelen uyakları koklayarak,
Sözcüklerde, kaldırımlarda yalpalayarak,
Nicedir düşlenen dizelere çarpa çarpa,
Gidiyorum kılıç oyunu çalışmasına.

Güneş besleyici baba, her şeye kan veriyor,
Kırlarda güllerle dizeleri de uyarıyor;
Buharlaştırıyor göğe doğru tasaları,
Balla dolduruyor beyinleri, kovanları.
Güneştir koltukdeğneklileri gençleştiren,
Onları, genç kızlarmış gibi, neşelendiren,
Çoğalıp olgunlaşmayı buyurur ürünlere
Hep çiçeklenmek isteyen ölümsüz yürekte!

Ve bir şair misali kentlere indiği an
Güneştir tüm iğrençlikleri soylulaştıran,
Gürültüsüz, uşaksız, girip bir kral gibi,
Işıtır tüm sarayları, hastaneleri.

Kızıl Saçlı Dilenci Kıza

Yırtık elbisenin deliklerinden
Yoksulluğun, güzelliğin görünen
Kızıl saçlı, beyaz kız, bencileyin,
Çilli teninde senin,

O çillerle dolu körpe teninde,
Hastalıklı, sıska, genç bedeninde,
Bu gariban ozana göre, tatlı
Ayrı bir güzellik saklı.

Hani, romanlarda sözü edilen,
Yüksek tabanlı ayakkabılar giyen
Görkemli kraliçeler vardır ya,
Güzelim, onlardan daha

Zarifsin sen, onlardan daha ince,
Kentin sokaklarında yürüyünce
Küçük ayaklarında, ağır, kalın
Tahta ayakkabıların.

Bu kısa paçavra değil, sana bir
Atlas saray elbisesi gerekir,
Uzun etekleri hışırtılarla
Dökülsün topuklarına;

Ve bu eski, delik çorap yerine,
Korku salmak için serserilere,
Gece gündüz, üstünde bacağının
    Altın bir hançer parlasın;

Çözülmüş düğmeler ortaya sersin,
Günahlarımız adına, göstersin
Işıl ışıl yanan iki göz gibi
    Güzel göğüslerini,

Çıkarmak isterken giysilerini
Naza çekmeli kolların kendini,
Vurup uzaklaştırmalı uçarı
    Yaramaz parmakları,

Gör o zaman: yinelenip durulmuş,
Âşıklarınca zincire vurulmuş
Belleau'nun o güzelim soneleri,
    Ustaların incileri,

İlk dizelerini sana adayan
Nice şair bozuntuları, hayran,
Ve gizlenip eşiğinin altına
    Bakıp ayakkabına

Şövalye adayı saray erleri
Nice Ronsard, nice derebeyleri
Secdeye getirmek için alnını
Pusuya yatarlardı!

Dolardı yatağın zambaklardan bile
Daha fazla nice öpücüklerle,
Nice Valyalıyı yasalarının
Buyruğuna alırdın;

—Oysa, heyhat, sen, kıyıda köşede,
Véfour dört yol ağzının girişinde
Eski püskü şeyler dileniyorsun,
Başıboş yürüyorsun;

Yürüyorsun bakarak göz ucuyla
Yirmi dokuz kuruşluk takılara,
Armağan etmek mi? Yo, yo, böyle bir
Kabalık haddim midir!

Yürü, böyle yalın, süssüz, takısız,
Yürü, incisiz, elmassız, kokusuz,
Tek süsü çıplaklığı olan meleğim,
Ey benim güzelliğim!

LXXXIX

Kuğu

Victor Hugo'ya

Sizi düşünüyorum Andromaque! ve o ırmağı,
O dulluk yası tutan yüce görkeminizin
Yansıdığı zavallı ve hüzünlü aynayı;
Yaşlarla büyüttüğünüz yalancı Simoïs'in

Yalanı birden benim belleğimi de dölledi:
Ve, dalgın, Yeni Carrousel semtinden geçerken,
Baktım, eski Paris yok (yazık! bir kentin şekli
Daha çabuk değişiyor ölümlünün kalbinden);

Canlanıyor zihnimde eski kent: barakalar,
Sirkler, sirk çadırları, ağaçlar ve bataklık
Sularıyla yeşermiş o küme küme otlar,
Eski eşyalar, bitpazarı karmakarışık...

Bir zamanlar hayvanat bahçesi vardı şurda,
Çöplük sessiz havaya borasını üflerken,
Emeğin uyandığı soğuk gökler altında,
Bir sabah, kafesten kaçmış bir kuğu gördüm ben,

Gagası açık, kıyısında susuz bir ırmağın,
Ayaklarını kuru kaldırımlarda sürterek,
Üstünde, pürtü pürtü, kabarık bir toprağın,
O bembeyaz teleklerini sürükleyerek,

Sinirli, kanatlarını tozda yıkıyordu,
Doğduğu güzel gölün özlemi yüreğinde,
"Su, yağ artık! gök, gürle! ey şimşek, çak!" diyordu.
Mutsuz kuğu, o garip, o ölümcül efsane,

Hiç unutmam, Ovide'in şiirde anlattığı
İnsan gibi alaycı, acımasızca mavi
Göğe doğru kaldırıp, bazen, aç gagasını
Yakarıp sitem ediyordu Tanrıya sanki!

II

Paris değişir! değişmez bendeki acılar,
Ve her şey, her zaman o eski haliyle kalır:
Yeni saraylar, eski mahalleler, yapılar...
Sevgili anılarım kayalardan da ağır.

Louvre'un önündeyim, kafamda aynı imge:
Büyük kuğum ve onun çılgın devinimleri,
Sürgünlere benzer o da, gülünç, ama yüce,
Yüreğini tek bir arzu kemirir! sonra, sizi

Düşünürüm Andromaque, siz büyük bir kocanın
Kollarından, pis bir hayvan gibi, ulu Pyrrhus'un
Eline düşen, iki büklüm, acıklı kadın,
Hector'un bahtsız dulu! karısı Helenus'un!

Zenci kızı düşünürüm, verem, dal gibi olmuş,
Tepinir bataklıkta, dikip ürkek gözlerini,
Arar, sonsuz bir sis duvarı ardında kalmış
Ulu Afrika'nın hindistan cevizlerini;

Hiç mi hiç bulunmayan şeyi yitirenleri,
Gözyaşlarını içen susuzları düşünürüm,
Dişi kurdu emer gibi Acıyı emenleri,
Çiçek gibi kurumuş öksüzleri düşünürüm!

Sürgün olduğum ormanda eski bir Anıyı
Üfler bütün gücüyle av borusundan ruhum!
Yitik tayfaları, yenilmişleri, tutsakları!..
Ve daha nicelerini düşünür dururum!

Yedi İhtiyar

Victor Hugo'ya

Bir kent, bir düşler kenti, insanlarla kaynayan,
Hayalet güpegündüz bile karşına çıkar!
Kocaman kitlesinin ince kanallarından
Her yana, özsuları gibi gizemler akar.

Köhne bir sokaktaydım bir sabah, boyutları
Siste büyümüş evler, kabaran bir ırmağın
Kıyısında uzanan sanki çift rıhtımlardı,
Pek uyuşan bir dekor ruhuyla sanatçının.

Basarken tüm mekânı bir sis, sarı ve kirli,
Gerip sinirlerimi, bir kahraman gibi, ben,
Ruhumla dalaşarak geçiyordum kederli,
Ağır arabaların sarstığı mahalleden.

Bir ihtiyar belirdi: sarı pırtılarında
Yağmuru, sisli göğü öykünen bir hal vardı,
Gözlerinde parlayan fesatlık bir tarafa,
Görenler yağmur gibi sadaka yağdırırdı.

Gözbebekleri sanki sarı safraya kesmiş,
Bakışı soğuk kışı bile donduruyordu,
Uzun keçi sakalı kılıç gibi sertleşmiş
Ve Yuda'nınki gibi ileri fırlıyordu.

Beli bükük değil de kırılmıştı düpedüz,
Bacaklarıyla tam bir dik açı halindeydi,
Bu görünüme bir de bastonu eklerseniz,
Adım atışlarıyla, şekliyle, karşımdaki

Sakat ya da Yahudi üç ayaklı bir hayvan.
Ezerce ölüleri pabuçları altında
Ve, dünyaya kayıtsız kalmaktan öte, düşman,
Yürüyordu karlara, çamura bata çıka.

Ardından bir benzeri: sakal, bel, baston, gözler
Kılık aynı ve aynı cehennemden doğmuştu,
Bu çarpık hayaletler, bu yüz yıllık ikizler
Bilinmez bir hedefe doğru yol alıyordu.

Hangi iğrenç tuzağın, komplonun kurbanıydım?
Alay mı ediyordu benimle kambur felek?
Önümden, her dakika, ve tam yedi kez, saydım,
Bu uğursuz ihtiyar çoğalıp geçti tek tek.

Kaygımı garip bulan, telaşlanmama gülen,
Korkuma katılmayan şunu unutmamalı:
Ne kadar yaşlı, çökmüş olsalar da, gerçekten,
O yedi canavarda ebedi bir hal vardı.

Görür müydüm kalbim durmadan sekizinciyi?
Sert, alaycı, uğursuz Sosie'yi ve kendinden
Olma, kendinin babası o rezil Feniks'i?
—Cehennem alayına sırtımı döndüm hemen.

Çift gören ayyaş gibi öfkeli, nevri dönmüş,
Eve geldim, dehşetle kapıları kapadım,
Ateş içinde, şaşkın, hasta, soğuktan donmuş,
Gizemle, saçmalıkla vurulmuş, yaralıydım!

Fırtınaya tutulup sapıtmıştım kendimi,
Dümeni kırmak için boşa uğraşıp durdum,
Canavar bir denizde yaşlı bir tekne gibi
Yelkensiz, dans ediyor, dans ediyordu ruhum.

Ufak Yaşlı Kadınlar

Victor Hugo'ya

I

Eğri büklümlerinde o eski merkezlerin,
Her şey, yılgınlık bile büyülere tutulur;
Oralardaki garip, yaşlanmış, çökmüş, şirin
Varlıkları gözlemek, olmaz olsun, huyumdur.

Bu ecişbücüşler de kadındı bir zamanlar,
Eponine'di, Laïs'di! bu kırık dökükleri,
Bu beli bükükleri sevelim, bir can onlar.
Buz gibi giysileri, delik eteklikleri

Rüzgârın kamçısında, tırmanırlar yolları,
Kutsal emanet gibi sıkıp göğüslerinde
Çiçek miçekle süslü küçük torbalarını
Yürürler, ürpererek, araba seslerinde;

Bazen yaralı hayvan misali, sürünürler;
Seke seke giderler bazen kuklalar gibi,
Tökezler, istemeden dans edip fırdönerler,
Çeker iğrenç bir İblis çıngırağın ipini!

Gövdeleri çökse de, gözler burgudur, delen,
Suların uyuduğu kuytular gibi parlar;
Onlarda, her ışıklı nesneye şaşıp gülen
Küçük kızların keskin gözleri, bakışı var.

—Hiç dikkat ettiniz mi, nice yaşlı kadının
Tabutları küçüktür çocuk tabutu kadar?
Bilge Ölüm, içine bu beyaz kutuların
Çekici, saçma zevkin bir benzerini koyar.

İşi geometriye vurunca akıl durur,
Bu biçimi bozulmuş kollara, bacaklara
Denk gelecek tabutu işçi nasıl kondurur?
Zavallı, kaç kez bozup yapıyordur acaba?

—O gözler, soğumuş bir metalin süslediği
Potalar, gözyaşından yapılmış kuyulardır,
Onlarda, Mutsuzluğun emzirip beslediği
İnsanı çeken garip bir büyü, gizem vardır!

II

Frascati'ye tutkun Vesta rahibesi; ve,
Yalnız bedeni değil, kimliği de gömülü
Thalie rahibesi; Tivoli'nin çiçeklerle
Gölgelediği kız, buharlaşıp uçan ünlü;

Hepsine hayranım ben! ama onlar içinde
Bazıları da var ki, acıyı bal eylediler,
Kanatlarını sunan kartala, Özveri'ye
Güçlü Hippogriffe'e beni göğe uçur dediler!

Birini mutsuz etti, yıktı vatanı, yurdu
Diğerini perişan etti oğlunun derdi,
Ötekini kocası acılarla soldurdu,
Döktükleri yaş bir ırmağı doldurabilirdi!

III

Ne çok izledim, oy! o ufacık yaşlıları
Gökyüzünü, kızıl yaralarla, batan güneş
Kana bularken, o yalnız kadınlardan biri,
Tek başına ve dalgın, bir sıraya oturmuş,

Kentlilerin kalbini yiğitlikle dolduran,
İnsanın yaşadığını yeniden duyduğu
Altın akşamlarda, sesi bahçeleri saran
Askeri bando'nun konserini dinliyordu.

Dimdik, mağrur, ezgiye kaptırmıştı kendini,
İçiyordu coşkulu bir savaş şarkısını,
Gözleri bazen yaşlı bir kartal gözleriydi,
Sanki defne taç için yapılmış mermer alnı.

IV

Bir zamanlar adını herkesin bildiği, siz,
Kan ağlayan anneler, yosma ya da evliya,
Tamamlarsınız ömrü, böyle uysal ve sessiz,
Kıpır kıpır kentlerin büyük çalkantısında.

Gençlik yıllarınızda zarafet, utkuydunuz,
Yabancısınız şimdi! alay etmeye kalkar
Sizin ile, geçerken bir ayyaş, kaba, uyuz;
Alçak, iğrenç bir çocuk topuğunuzda zıplar.

Ey buruşuk gölgeler, kendinden utanç duyan;
Ürkek, sinmiş, sıyırıp geçerken duvarları,
Tek kişi bile yoktur sizleri selamlayan,
Ebediyete hazır insan kalıntıları!

Uzaktan, sevgi dolu izler dururum sizi,
Şaşkın adımlarınıza dikip gözlerimi ben,
Ne eşsiz, ne yücedir! babanızmışım gibi
Nice gizli hazları tadarım siz bilmeden:

İlk aşkların gül gibi açtığını görürüm,
Mutlu, mutsuz günleri yaşar gibi olurum,
Erdemsizlikleriniz ile kabarır göğsüm,
Erdemleriniz ile ışır, parıldar ruhum.

Veda ederim size, her akşamüstü, dalgın,
Yıkıntılar! ailem! benzerim! narin canlar!
Üstünüzde Tanrının korkunç pençesi, yarın
Nerde olacaksınız ey seksenlik Havva'lar.

XCII

Körler

Seyreyle, bir bak, ruhum, gerçekten korkunç bunlar
Mankeni andırıyor halleri, biraz gülünç,
Uyurgezer gibiler, gerçekten anlamak güç
Zifir kürelerini nereye fırlatırlar.

Kutsal kıvılcımların terk ettiği gözleri
Uzağa bakar gibi hep göğe doğru kalkmış;
O ağır başlarının, gören kimse olmamış,
Kaldırımlara doğru düşle eğildiğini.

Ölümsüz sessizliğin kardeşi, sınırsız bir
Siyahı böyle delip geçiyorlar. Ey şehir:
Vahşete kadar varan bir zevke kapılıp, sen

Çevremizde şakırken ve gülüp böğürürken
Ben, körlerden de şaşkın, düşünüp yürüyorum,
—Bu körler Gökyüzünde neyi arar?, diyorum.

XCIII

Geçen Kadına

Yol çevremde büyük gürültüyle uluyordu.
Uzun, incecik, ve kara giysiler içinde,
Bir kadın geçti, görkemli kolunun yeninde
Sallayıp, savurup fırfırını, fistosunu,

Sütun kadar düzgün bacaklarla, soylu, çevik.
Çökmüş içiyordum bir köşede, ipsiz gibi,
Fırtınaların estiği menekşe gözleri
Büyülü bir hüzünle dolu, ey öldüren zevk!

Bir şimşek... sonra gece-Kaçak güzellik, beni
Ansızın yeniden doğurdun, bir bakışınla,
Ancak ebediyette mi göreceğim seni?

Başka yerde, uzakta! çok sonra! belki *asla!*
Gittiğin yeri bilmem, yerimi bilmezsin sen,
Ey âşıkı olduğum, ve sen, ey bunu bilen!

XCIV

Çiftçi İskelet

I

Kadidi çıkmış eski kitapların
İlk çağlardan kalma mumyalar gibi
Uyuduğu, tozlu rıhtımlardaki
Anatomi resimlerine bir bakın.

Konu kasvetli olsa da, desenler,
Yapımcısının hünerli eliyle,
Deneyi, bilgisi, ciddiyetiyle,
Yadsınmaz bir Güzelliği sergiler,

Gizemli bir dehşeti tamamlarlar:
Maraba gibi toprağı belleyen
İskeletler, alnını yere eğen
Derileri yüzülmüş kadavralar.

II

Bütün gücüyle kemiklerinizin
Ve kollarınızın bütün gücüyle,
Katı toprakları eşerken böyle
Acep nedir aradığınız sizin?

Hazin, yoksul köylü ölüleri, siz
Forsaları kemik çukurlarının,
Ne ekeceksiniz, hangi ağanın
Ambarını doldurmak zorundasınız?

Ya da, demek istediğiniz şu mu:
Mezarda da rahat edemez insan
(Kurtulamaz o korkunç yazgısından)
Uyuyamaz ölümsüz uykusunu;

Hain bizlere karşı Hiçlik bile;
Her şey, Ölüm dahi yalan söylüyor,
Çukurda olsak da rahat etmek zor,
Yaşarken yaptığımız gibi, yine,

Belki yine bir bilinmez diyarda
Katı topraklara abanacağız
Ve bir bel'e yüklenip duracağız
Kan içinde, çıplak ayağımızla.

XCV

Akşamın Alacakaranlığında

Suçlunun dostu tatlı akşam geliyor işte
Bir suç ortağı gibi kurt adımları ile;
Büyük bir yüklük gibi gökyüzü kapanıyor,
Sabırsız insan vahşi hayvan halini alıyor.

Akşam, sevimli akşam, arzuladığı sensin,
Kolları "şükür, bugün çalıştık!" diyenlerin.
—Vahşi bir hüznün harab ettiği zihinleri,
Alnı ağırlaşan o inatçı bilginleri
Akşamdır rahatlatan, akşamdır mutlu kılan,
İki büklüm işçiyi yatağa kavuşturan.
İşadamları gibi, göklerde, ağır ağır,
Kötücül iblisler de akşamları uyanır,
Uçup, vururlar pancurlara ve sundurmaya.
Rüzgârın kahrettiği ışıklar arasında,
Nasıl, düşman yumrukla yol açarsa kendine,
Hava karardığında, Fuhuş da, işte öyle
Karanlık sokaklarda lambalarını yakar,
Karınca yuvasından önce çevreye bakar
Ve gizli bir yol arar sonra kendisi için;
Kıvranıp kıpırdanır bağrında çirkef kentin,

İnsandan yediğini aşıran tenya gibi.
Gelmeye başlar mutfakların ıslık sesleri,
Orkestralar horlar, tiyatrolar çemkirir,
Sofralar —ki oyunu daha büyük zevk verir—
Donanır kaltaklarla, dolar orospularla,
Onların suç ortağı dolandırıcılarla.
Dur durak bilmeyen, insaf bilmeyen hırsızlar,
Az sonra onlar da işlerine başlayacaklar,
Sessiz, zorlayacaklar kapıları, kasaları,
Doyurup giydirmek için kapatmalarını.

Ruhum, içine dön sen, bu tehlikeli anda,
Bu kükreyen seslere kulaklarını kapa.
Hastaların dertleri bu saatte depreşir,
Ağrıları, sızıları mayalanır, ekşir!
Çökecek kara Gece; ömrü bitirecekler,
Ve topluca ortak bir çukura girecekler;
Ahlarıyla doluyor hastahane. —Hiçbiri
Çıktığı yolculuktan dönemeyecek geri,
Ocağın köşesinde, yanında sevdiğinin
Akşam, o burcu burcu çorbayı içmek için.

Çokları da zaten hiç tanımadı, tatmadı
Aile ocağını, zaten hiç yaşamadı!

XCVI

KUMAR

Soluk koltuklarda, solgun, yaşlı kokonalar,
Kaş boyalı, göz baygın, kırıtıyor, gülüyor,
Çelimsiz, sıska, arık kulaklarından taşlar
Ve madenlerin tıngırtısı dökülüyor;

Kadın, erkek, masaların çevresinde duruyor,
Dudaksız yüzler, renksiz dudaklar, dişsiz çeneler,
Ya boş cebi ya da çarpan bir göğsü kurcalıyor
Cehennem ateşiyle bükülüp kırılmış eller;

Kanlı terlerini boşa tüketmeye gelen
Ünlü şair alınların karanlıklarına
Koca lambalarının ışıkları dökülen
Dizi dizi avizeler kirli tavanlarda;

Bilinci açık gözümün altında, gece,
Yuvarlandığını gördüğüm rüya böyleydi,
O suskun mağaranın bir köşesindeydim, ben de,
Soğuk, dilsiz, bir yere dayamış dirseklerimi,

O insanların inatçı, direngen tutkusunu,
Yaşlı orospuların kasvetli neşesini
Gıptayla izliyordum. Kimi, eski utkusunu
Kaçırıyordu yüzüme, kimi güzelliğini!

Kendi kanıyla esrik, ağzı açık uçuruma
Hızla koşanları anımsayıp ürktü yüreğim,
Ya, cehennemi hiçliğe, ölümü acıya
Yeğ tutan zavallılara da gıpta etseydim!

XCVII

Ölüler Dansı

Ernest Christophe'a

Bir canlı kadar, soylu endamıyla gururlu.
Çiçek demeti, mendili, eldivenleriyle,
Hoppa, sıska bir yosmanın uyuşukluğu
Ve aldırmazlığı yansıyor görünüşünde.

Hangi baloda vardır bu ince beden, bu bel?
Aşırılığa kaçan, saltanatlı bol, geniş
Elbisesi, süslü ve bir çiçek gibi güzel
Pabucundaki kuru ayağına dökülmüş.

Köprücük kemiğinin kıyısında, arılar,
Kayayla kucaklaşan şehvetli ırmak gibi,
Gülünçlüklere karşı sofuca koruyorlar
Özenle gizlediği hazin albenisini.

Derin, boş gözlerinden karanlıklar akıyor,
Bir sanatçı zevkiyle bezenmiş kafatası
Omurları üstünde usulca salınıyor;
Ey, çılgınca süslenmiş hiçliğin büyük tadı!

Çokları karikatür derler sana, çünkü et
Düşkünleri bilemez, çatının, şekil veren
Adsız zarifliğini. Sen, ey yüce iskelet,
Benim kutsal zevkimi yansıtan aynasın sen!

Güçlü soğuk halinle Hayatın şölenini
Karartmak mı niyetin? Yaşayan kemiklerin,
Saf yaratık, eski bir hazla kıvranıp seni
Sürüklüyor mu Şeytan ayinlerine Zevkin?

Kemanların şarkısı, mumların ışığında
Kurtulmak mı niyetin alaycı kâbusundan,
Yüreğinde tutuşan cehennemi, sularla
Serinletmesini mi istiyorsun tufandan?

Ey kurumaz kuyusu bönlüğün, hataların!
Çağlardır süren acı, sonsuz, ebedi imbik!
Eğri kafesi içinde kaburgalarının
Gözü doymaz engerek hâlâ dolaşıyor bak.

Doğrusunu istersen, çabalarının gerçek
Armağanını yosmalığın bence alamaz;
Alayın tadını hangi zavallı bilecek?
Dehşet albenisinden hep güçlüler duyar haz!

Korkunç düşüncelerle dolu çukur gözlerin
Serseme çeviriyor. Dans eden pirpiriler,
Ebedi gülüşünü otuz iki dişinin
Acı bir tiksintiyle süzecek birer birer.

Peki, ölümün sırtından geçinmeyen kim var,
Kim kucaklamadı bir iskeleti, kim öpmedi?
Bu kokular, giysiler, bu süs püs neye yarar?
Seni hor görenlerin kendileri güzel mi?

Burunsuz çengi, büyülü yontucu kalemi,
Ürkmüş görünenlere de ki: "Cicibiciler,
Süslese de pudralar ve rujlar kellenizi
Hepiniz ölüm kokuyorsunuz iskeletler!

Solgun Antinoüs'ler, yüzü tüysüz züppeler,
Cilalı kadavralar, dazlak zamparalar, siz,
Ölüm dansının evrensel hızında, beraber
Bilinmeyen yerlere doğru göçüyorsunuz!

Soğuk Seine kıyısından yakıcı Gange'a değin
Fani sürüsü sıçrayıp geçiyor kendinden,
Ağzı siyah bir karabina gibi, Meleğin
Tavandan üflediği trompeti görmeden.

Her iklimde, her güneş altında, Ölüm, sana
Ve oynaklığına, gülünç İnsanlık, tapıyor,
Mür kokuları sürünerek gelip şölene
Saçmalıklarını alayıyla cevaplıyor!"

XCVIII

YALANIN AŞKI

Tembel, miskin dilberim, uyuşuk güzelim, sen,
Çalgıların tavanda kırılan şarkısıyla
Uyumlu, usul usul, bir durup bir yürürken,
Bakışınla sıkıntıyı gezdirirken odada;

Akşam meşalesinin şafakla süslediği,
Lambanın ışığında renk kazanıp canlanan
Alnını, resim kadar çekici gözlerini
Gördüğüm an, onlara şöyle baktığım zaman,

Derim: Ne güzel kadın! ne körpe, ne görkemli!
Som anı, taç, saraylı, ağır kule ve dolgun,
Günah gibi ezilmiş, yaralanmış yüreği
Aşktan anlayan için bedeni kadar olgun.

Ölü külleri misin gözyaşları bekleyen?
Lezzeti saltanatlı sonyaz meyvesi misin?
Koku musun çok uzak vahaları düşleten?
Okşayan yastık mısın, çiçek sepeti misin?

Gözler vardır, bilirim, hüzünlü bakışları
Hiçbir anlam taşımaz, hiçbir şey söylemezler;
Dışı süslü, içi boş mücevher kutuları,
Ey Gök, senden daha boş ve daha derin gözler!

Gerçeklerden kaçan şu kalbi avutmak için
Görünüşün yetişir, ötesinden bana ne?
Aptal ya da kayıtsız, süs ya da maskeymişsin
Umurumda mı? Selam! selam güzelliğine!

XCIX

Unutmadım kentin dışındaki evimizi,
Beyaz bir evdi, küçük ama sessiz, sakindi;
Gizlerdi cılız bir koruda çıplaklıklarını
Alçıdan Pomone ve eski Venüs yontuları.
Akşam olunca, güneş, oluk oluk ve yüce,
Işınlarını kıran camların ötesinde,
Meraklı bir gökten, gözleri kocaman, iri,
Uzun, sessiz yemeklerde bizi seyreder gibiydi
Ve konardı mum gibi sarı ışınlarıyla
Şayak perdelerimize, sade soframıza.

Unutmadım iyi kalpli hizmetçi kadını,
Nedense zaman zaman kıskanırdınız onu.
Şimdi aramızda yok, uzak bir mezarlıkta
Son uykusunu uyuyor çimenin altında.
Mezarına bir demet çiçek bile koymadık.
Büyük acı çekiyor ölülerimiz, yazık!
Yaşlanmış ağaçları budayan Ekim ayı
Üfleyince mermerlere hazin rüzgârını
Kuşkusuz canlıları nankör buluyor onlar,
Sıcak döşeklerinde uyurken yaşayanlar,
Kurdun, kara düşlerin kemirdiği cesetler
Çukurda kemikleri sızlayan iskeletler
Dosttan, sohbetten yoksun, kar suları içinde
Uyurlar, zaman yürür, yıllar geçer böylece
Parmaklıklara doğru sarkan paçavralarla.

Ocak ıslık çalıp şarkı söylerken, bir akşam
Kadıncağızı bir koltukta oturur bulsam,
Ya da, soğuk, mavi bir aralık gecesinde
Ölümsüz uykusundan uyanıp odama gelse
Görmek için küçük çocuğun büyümüş halini,
Bir köşeden sessizce, üzgün süzerken beni
Ne derim, ne söylerim o sofu ruha, ona
Oyuk gözbebeğinden yaşlar düşen kadına?

CI

Sisler Ve Yağmurlar

Güz sonu, kış, çamurlu ilk yaz—Ey mevsimlerim,
Uyutan mevsimlerim, sizi sever, överim.
Çünkü şu yüreğimi ve beynimi ancak siz
Buğulu bir kefenle, mezarla örtersiniz.

Soğuk güney rüzgârı ovada eğlenince,
Gece, fırıldakların uğultusu dinince,
Daha özgür, o ılık bahar, yaz günlerinden,
Kuzgun kanatlarımı genişçe açarım ben.

Nice yıllardan beri üstüne karlar yağan
Hüzünlü bir yüreği, aysız bir gece, eğer
Acısıyla yatağa girip uyutamazsan,

O yürek baharlarla, yazlarla avunamaz!
Ve hiçbir şey, ey uçuk, ey sararmış mevsimler,
Solgun karanlıklardan daha tatlı olamaz!

Paris Rüyası

Constantin Guys'e

I

Öylesini kimsenin görmediği
O felaket şahane manzaranın,
Bir sabah, garip ve uzak imgesi
Düşlerimi doldurdu uzun uzun.

Nice tansıklar yaratıyor uyku!
Dayanılmaz bir arzuya kapıldım,
Bitki denen o yeşil uyumsuzu
Sürdüm, görüntülerden çekip aldım,

Kendi dehasına hayran, ressam, ben,
Kendime özgü bir tablo yarattım,
Metal'in, mermer'in, su'yun tekdüzen,
O esrik tekdüzeliğini tattım.

Sonsuz büyük bir saray, merdivenler,
Sıra sıra kemerlerin Babil'i,
Havuzlarla, ve, donuk ya da esmer
Altına düşen çavlanlarla dolu;

Billur gibi perdeleri andıran
Koca gövdeli çağlayanlar vardı,
Metal duvarlar üstüne, yukardan
Göz kamaştırarak sarkıyorlardı.

Ağaç yoktu, göllerin çevresini
Uzun mermer sütunlar donatmıştı,
Orman perileri, kadınlar gibi
Suda kendilerini seyre dalmıştı.

Ve masmavi su örtüleri, her an,
Pembe, yeşil rıhtımlar arasında,
Milyonlarca fersah uzaklıklardan
Akıyordu evrenin uçlarına;

Neler yansıtmıyordu o örtüler,
Değerli taşlar, büyülü dalgalar,
Göz kamaştıran kocaman buzullar,
Duyulmadık bir yığın güzellikler...

Gange'lar suskun ve tasasız, göklerden
Boşaltıyor, döküyordu sessizce,
Eşsiz hazineleri çömleklerden
Elmas anaforların içlerine.

Ben, bu masal dünyasının mimarı,
Sanki yeni bir evren kuruyordum,
Okyanusu, denizi, deryaları
Sırça bir tünelden geçiriyordum;

Her şey, siyah renge dek, her şey, orda
Duru, parlatılmış, sedeflenmişti,
Sıvı, utkusunu billur ışığa
Saklamış, özenle yerleştirmişti.

Parlıyorlardı kendi ateşleriyle;
Aydınlatmak için bu tansıkları,
Zaten, gökyüzünün altında bile
Ne yıldız vardı, ne güneş kalıntısı.

(Kulak için değildi, göz içindi
Tüm varlıklar, nesneler, ne yenilik!)
O devingen harikalara şimdi
Süzülüyordu ebedi sessizlik.

II

Tutuşan gözlerimi açtığımda,
Karşımda felaket odamı buldum,
Döndüm acı çeken yalnız ruhuma,
Lanet kaygılarla başbaşa kaldım;

Duvar saati, kasvetli, tekdüzen,
Homurdanıp, öğlen oldu diyordu,
Hazin, mızmız dünyaya gökyüzünden
Yoğun karanlıklar dökülüyordu.

Sabahın Alacakaranlığında

Kışla avlularında kalk borusunun sesi,
Sokak lambalarında sabahın esintisi.

Esmer yeniyetmeleri o kötücül düşler
Yatakta, bu saatte sıkıp burmaya başlar;
Kanlı, çırpınan, kıpırdayan göz gibi, lamba
Kızıl bir leke çalar güne, gün ışığına;
Ruh, yükü altında hırçın, sert ve ağır gövdenin
Savaşlarını öykünür lambayla doğan günün.
Gözyaşını meltemlerin sildiği bir yüz gibi,
Doldurmuş havayı kaçan şeylerin ürpertisi,
Ve erkek yazmaktan yorulmuş, kadın sevmekten.
Baca dumanları yükseliyorken evlerden,
Göz kapakları kurşuni mor zevk kadınları,
Ağzı açık, uyuyordu aptal uykularını;
Yoksul kadınlar, sıska, soğuk göğüslerini
Sürükleyip, üflüyorlardı köseğileri.
Bir yanda geçim derdi, nekeslik, bir yanda soğuk,
Doğurmak üzere olan kadınların, en çok
Acı çektikleri saatti; köpüklü kanın
Kestiği hıçkırık gibi, uzakta, horozların

Şarkısı yırtıyordu, puslu, dumanlı havayı,
Ve bir sis denizi yıkıyordu yapıları;
Hastane diplerinde, kasvetli odalarda,
Hırıldayıp uzun ya da kısa aralıklarla,
Can çekişenler son soluğunu veriyordu,
Sefihler, bitkin düşmüş, evlerine dönüyordu.

Titreyen şafak, pembe ve yeşil giysileriyle,
İlerliyordu usulca ıssız Seine'in üstünde,
Ovuşturup gözlerini, Paris, hamarat yaşlı,
Yıkayıp ovuyordu cümle kapkacağını.

ŞARAP

CIV

Şarabın Ruhu

Şişelerden şakıyıp, akşam, şarabın ruhu
Dedi: "Cam hapisanem, kızıl mührüm altından,
Dinle, bu ışık dolu, dostluk, kardeşlik dolu
Şarkımı senin için söylüyorum, ey insan!

Bana yaşam, ruh vermek, biliyorum çok çetin,
Nice zahmet ve emek, nice alın teriyle
Çalıştınız üstünde o kızgın tepelerin;
Hayırsızın, nankörün teki değilim öyle.

Yorgun bir emekçinin inince boğazına
Nasıl sonsuz zevk duyar, ne kadar sevinirim!
Sıcak göğsü tatlı bir mezar gibidir bana,
Soğuk mahzenlerden çok insanları severim.

Kulak ver göğsümdeki bu tatlı cıvıltıya
Pazar türkülerini dinle, duyuyor musun?
Sıvayıp kollarını, dirseklerini daya,
Yudumla! hoşnut kalır, bana dua edersin.

Beni içip mest olan karının gözlerine
Canlılık ve oğlunun benzine renk veririm,
Nasıl yağ güreşçiyi kaplar, güçlendirirse
O narin atleti de öyle güçlendiririm.

Ben tanrısal besin, ölümsüz Çiftçinin aşkla
Serptiği kutlu tohum, düşeceğim gövdene,
Aşkımızdan ender bir çiçek gibi Tanrıya
Fışkıran şiirlerim doğup yeşersin diye!"

Eskicilerin Şarabı

Alevini, camını rüzgârın zorladığı
Bir sokak lambasının, solgun, kızıl ışığı
Ve, fırtınalı bir mayada fokurdayarak,
İnsanlığın kaynaştığı kocamış bir sokak,

Çamurlu bir labirent. Tıpkı şairler gibi
Duvarlara yaslanan ve çarpan bir eskici
İşten dönmüş, yorgun, artık evine gidiyor,
Sallayarak başını sanki bir şeyler diyor.

Aldırmadan peşindeki ispiyonculara,
Yüreğini döküyor nice tasarılara,
Gökkubbesinin altındaki asma bir beşik
Gibi, kendi erdeminin saltanatıyla esrik.

Yeni yüce yasalar düşlüyor and içerek,
Zalimi yere vurup mazlumu gözeterek.
Evet, çoluk çocukla, geçim sıkıntısıyla
Ev denen, kırık dökük hurdaların altında

Kusmukları altında bu koskoca Paris'in
Ezilmiş bu insanlar, sürekli didinmenin
Ve yaşlılığın yiyip tükettiği insanlar
Fıçı kokularıyla evlere dönüyorlar,

Bıyıkları o eski bayraklar gibi sarkmış
Ve nice savaşlarda beyazlanıp arınmış
Eskitüfekler ile dönüyorlar evlere.
Bir bakın, sancaklara, tak'lara, çiçeklere,

Onlar geçerken nasıl kalkıyorlar ayağa,
Ne büyü! Aşkla esrik, sevdayla esrik halka,
Güneşin, çığlıkların, borazanlı, davullu
Işıklı bayramında taşıyorlar utkuyu!

Şarap, gözkamaştıran Pactole, yuvarlayarak
Altınını uçarı İnsanlığa, kayarak
Gırtlağımızdan, yiğitlik şarkıları söyler,
Armağanlarıyla kral gibi saltanat sürer.

Sessizce ölen tüm eski lanetlenmişlerin
Acısını dindirmek, rahatlık vermek için,
Pişmanlık duyan Tanrı uykuları yarattı,
İnsan, ona Güneşin oğlu Şarabı kattı.

CVI

Katilin Şarabı

Karım öldü, artık özgürüm şimdi!
Zom olabilirim dilediğimce.
Meteliksiz döndüğüm zaman eve,
Yaygarası iliğime işlerdi!

Bak, mutluyum işte bir kral kadar;
Hava berrak ve gök tatlı mı tatlı...
Mevsimlerden yine böyle bir yazdı
Ona abayı yaktığım zamanlar!

Kandırmak için korkunç susuzluğumu
Şarap gerekiyordu bana, şarap,
Şarap gerekiyordu, bolca şarap
Karımın yattığı mezar dolusu;

Attım derin bir kuyunun dibine,
Taşlarını kuyu bileziğinin
Tekmeleyip üstüne yıktım onun,
—Öldü, boş ver, unutmalı mümkünse!

İlk aşkın o esrik günlerindeki
Bağlılık yeminlerinden söz ettim,
Yeniden buluşup barışalım, dedim,
Eski mutlu zamanlardaki gibi.

İnandı ve geldi—çılgın yaratık,
Karanlık bir yolda buluştuk akşam,
Kimse anlayamaz, nasıl anlatsam?
Çılgın değil miyiz hepimiz az çok!

Pek yitirmemişti güzelliğinden,
Ama yorgunluk çökmüştü üstüne.
Ben mi? Çılgın gibi âşıktım ona
Ki bu yüzden dedim: —Çık şu yaşamdan!

Kimse anlayamaz beni, hiç kimse;
Şu budala ayyaşlardan hangisi
Şaraptan kefen yapmayı düşledi
Kokuşmuş, marazlı gecelerinde?

Demir makine kadar dayanıklı
Bu hayasız, edepsiz adam, bu piç,
Ne yaz, ne kış, aşkı tanımadı hiç,
Asla tadamadı gerçek sevdayı,

Usandı yazgıdan, kara büyüden,
Ölüm çanları dinleyip ağladı,
Afyon şişeleri içinde kaldı,
Çatırdadı kemikleri zincirden.

—İşte, özgür ve yalnızım bu akşam,
İçebilirim geberinceye dek;
Korkum yok, kimseden çekindiğim yok,
Sızıp yere yıkılırmışım, ne gam!

Yatacağım tıpkı bir köpek gibi!
Çamur yüklü, taş yüklü arabalar,
Ağır tekerlekler, azgın vagonlar,
Geçip üzerimden ezermiş beni,

Ezermiş başımı, ezsin, dert mi ya!
Varsın kessin gövdemi orta yerden,
Ne Tanrıya eyvallah etmişim ben,
Ne Şeytana, ne Musaya, İsaya!

CVII

Yalnızın Şarabı

Kadınların hani o özgün bakışı vardır,
Ay'ın, lüleleriyle, baygın güzelliğini
Yıkamak için ürperen göle gönderdiği,
Bize doğru ağan beyaz ışığını andırır;

Son kese kumarbazın son umut kaynağıdır;
Pek çapkıncadır sıska Adeline'in öpüşleri
Ve sinir bozan hırçın müziğin ezgileri
Çekilen acıların sanki çığlıklarıdır.

Ey şişe, bütün bunlar şanına denk düşemez,
Derde derman, doğurgan karnını bölüşemez,
Susuz, sofu şairi içinde taşıyorsun,

Ona, bizi utkulu, Tanrılara denk kılan,
Bütün basitliklerin tek hazinesi olan
Gurur-umut, gençlik ve yaşam boşaltıyorsun.

CVIII

Âşıkların Şarabı

Bugün mekân pırıl pırıl, eşsiz!
Gemsiz, üzengisiz, dizginsiz,
Binip şarabın atına
Çıkalım kutsal gök katına!

Kalplerinde humma ateşi,
Perişan iki melek gibi,
Billur mavisinde sabahın
Gidelim ardından sanrının!

Ve kasırganın kanadında
Usulca, nazla salınarak,
Aynı heyecanla, coşkuyla

Sürekli kulaç atarak
Seninle, düşlerimin, bacım,
Cennetine doğru kaçalım!

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ

CIX

Yıkım

Sürekli dolanıyor İblis yanımda yöremde,
Yüzüyor çevremde, tıpkı görünmeyen bir hava;
Yutuyorum İblisi, alevi ciğerlerimde,
Dolduruyor içimi, sonsuz, suçlu bir arzuyla.

Büyük Sanat aşkımı bilerek, bazen giriyor
O baştan çıkaran, ayartıcı kadın şekline,
Dudağımı iğrenç iksirlere alıştırıyor,
Kendine has o sözde sıkıntı bahanesiyle.

Böylece, uzaklaştırıp beni Tanrı gözünden,
Götürüyor bitkin halimle ve soluk soluğa
Sıkıntının o derin ve kıraç ovalarına,

Ve kirli giysileri, açık yaraları birden,
Şaşkın şaşkın bakıp duran gözlerime atıyor,
Kanlı aygıtı, Yıkım'ı üstüme fırlatıyor.

KURBAN

Bilinmeyen bir ustanın deseni

Havanın tehlikeli ve ölümcül olduğu
Ve çiçeklerin cam tabutlarda,
Bir seradaymış gibi son defa soluduğu
Ilık, havası boğucu bir oda,

Küçük esans şişeleri, işlemeli kumaşlar.
Görüntüsü tutku ve şehvet veren
Mobilyalar, mermerler, duvarlarda tablolar,
Pileli giysiler yerde sürünen:

Irmağı içen bir çayırın kanmazlığıyla
Kırmızı sıvılara bulanmış
Bir yastığın üstüne, başsız bir kadavra,
Taze kanını döküyor, aşka kanmış.

Karanlığın yarattığı ve gözlerimize
Zincir vuran hayaletler misali,
Bir baş, koyu saçları ve mücevherleriyle
Dinleniyor, düğün çiçeği gibi

Bir masanın üstünde; bütün düşüncelerden
Boşalmış ve doğan güneş kadar
Beyaz, garip bir bakış bulanık gözlerinden
Anlamsız gözlerinden firar ediyor.

Üzerinde yatağın, başı kesilmiş gövde
Hayasız, cömertçe salmış kendini,
Sergiliyor, gizemli, ölümcül görkemiyle
Doğadan armağan güzelliğini.

Bu yalnızlığın ve bu hüzünlü büyük resmin
Kendine has manzarası,
Kadının hali gibi kışkırtıcı gözlerin
Önüne, karanlık bir sevdayı,

Suçlu bir hazzı, lanetli öpücüklerle dolu,
Perdelerin kıvrımlarında yüzen
Kötü yürekli meleklerin kıvanç duyduğu
Garip şölenleri seriyor birden.

Sivrice kalçasına, zarif, sıska gövdesine,
Kenarları ezik, yara, bereli
Omzuna, ürkmüş yılan gibi kıvrık beline
Bakıldığında genç olduğu belli.

—Kızgın ruhu, sıkıntının kemirdiği, başıboş
Duygulara yarı aralık mıydı?
Patlamaya, yitik, gezgin arzulara susamış
Bir isyana acaba açık mıydı?

Tüm coşkuna rağmen, yaşarken doyuramadığın
Çılgın adam, kanmayıp diri sana,
Cansız bedeninde mi doyurdu, korkunç, azgın
Şehvetini, söyle iğrenç kadavra?

Ey tüyler ürperten baş, gözü dönmüş sevgilin
Saçından kaldırıp havaya seni,
Söyle, yapıştırdı mı o soğuk dişlerinin
Üstüne veda öpücüklerini?

Ne meraklı yargıçlar, ne aptallar var artık,
Alaycı, dalgacı dünyadan uzak,
Gizemli mezarında, ey acayip yaratık
Esenlik içinde uyumana bak;

Dolaşıyor dünyayı kocan, ölümsüz şeklin
O uyurken de yanında olacak,
Sen ne kadar bağlıysan kocana sağlığında
O da öyle sana hep bağlı kalacak.

CXI

Lanetlenmiş Kadınlar

Çevirip gözlerini denizlerin ufkuna,
Dalgın bir sürü gibi kumsalda uzanmışlar,
Ellerde, birbirini arayan ayaklarda
Tatlı bitkinlikleri, acı gözyaşları var.

Bir kısmı, uzun uzun günah çıkartmak için,
Gidiyor, derelerin şakıdığı koruda,
O çocuk yıllardaki korkulu sevilerin
Kabuğunu ve yeşil fidanları oya oya;

Kimileri, ermiş Antoine'ın, düşlerinde
Çıplak, kızıl göğüslerin lavlar misali
Fışkırdığını gördüğü kayalar içinde,
Yürüyor, rahibeler gibi, ağır ve ciddi;

Putperest mağraların oyuğunda, bir kısmı,
Reçineleri akmış çıralar ışığında,
Azapları uyutan, ey Bacchus! yardımını
Bekliyorlar uluyup ateşli arzularla!

Karıştırıp karanlık ormanda, gecelerde,
Acının gözyaşına arzunun köpüğünü,
Bir kırbaç saklayarak uzun giysilerinde,
Keşiş yeleklerini seviyor bir bölüğü.

Salt gerçeğin dışında her şeyi küçümseyen
Erdenler! canavarlar! kurbanlar! büyük canlar!
Şehvet çığlığı atan, pişmanlıkla inleyen
Sofular, yarı insan, yarı hayvan kadınlar!

Hazin kızkardeşlerim, cehenneminize dek
İzledim hepinizi, perişan haldesiniz,
Susuzluğunuz gibi acınız da dinmiyor,
Ölü aşk külleriyle dolu yürekleriniz!

CXII

İKİ RAHİBE

Çirkef ve Ölüm iki tatlı kızdır, sevimli,
Öpücükleri boldur, bedenleri sağlıklı,
Yırtıklar içindeki kızoğlankız göğüsleri
Katlanmadı o sonsuz zahmete, doğurmadı.

Ailenin düşmanı, cehennemin gözdesi,
Bu ucuz dalkavuğu, bu uğursuz ozanı
Mezarlar, genelevler korudu, yatak verdi,
Vicdan azaplarının asla uğramadığı.

Kargış'ı, sövgüsü bol tabut ve yüklük bize,
İki rahibe gibi, sırayla, korkunç hazlar,
Benzeri bulunmayan nice tatlılık sunar.

Çirkef, beni ne zaman gömmeye başlayacaksın
İğrenç kollara? Ne zaman aşılayacaksın
Kara selvini Ölüm, Çirkefin mersinine?

CXIII

KAN ÇEŞMESİ

Bazen sanki akıyor kanım dalga dalga,
Çeşme gibi, o tekdüze hıçkırıklarla.
Duyuyorum, uzaklardan mırıldanıyor,
Elim yaramın yerini boşa arıyor.

Gidiyor kentin arasından ve kırlarda,
Kaldırımları dönüştürüp adalara,
Her varlığın susuzluğunu gideriyor,
Her geçtiği yere kızıl bir renk veriyor.

Ben hep baş döndüren şaraplarda aradım
Uykusunu yüreğimi kemiren hüznün;
Biler gözü ve kulağı şarap büsbütün!

Unuttuğum uyku sevilerdedir sandım;
Oysa aşk benim için iğneli yorganmış,
O acımasız kızlar için hazırlanmış.

CXIV

Simge

Güzel bir kadın, görkemli, havalı, delişmen,
Uzun, gür saçları şarap kadehine düşen.
Batakhanenin zehri, pençeleri sevinin,
Her şey kül oluyor granitinde teninin.
Gülümsüyor Ölüme, takmıyor Sefihliği,
Canavar ruhluların yıkıp yok eden eli,
Azgın oyunlarında, kanlı eylemlerinde
Saygı duydular hep bu sert gövdenin görkemine.
Yürürken tanrıçadır, dinlenişi sultanca;
Muhammet zihniyeti var zevk anlayışında.
Bakışlarıyla, göğüslerinin doldurduğu
Açık kollarına çağırır insan soyunu.
Erden, dölsüz, ama dünyanın gidişi için
Zorunlu, bu gerekli beden güzelliğinin
Bütün alçaklıkları bağışlatan yüce bir
Armağan olduğuna inanır, bunu bilir.
Ama bilmez Araf'ı, Cehennem'i, ateşi,
Ve çaldığı zaman kara Gece'nin saati,
Yeni doğmuş bir çocuk kadar temiz, Ölümün
Bakacak yüzüne, —içinde ne azap, ne kin.

CXV

BÉATRICE

Otsuz, çorak yerlerde gezip dolanıyordum,
Doğaya yakınıyor, derdime yanıyordum.
Öğlendi... kanatlanırken düşüncem rastgele,
Bilerken hançerimi yüreğimin üstünde,
Kasvetli ve iri bir fırtına bulutuyla
Çirkef iblis tayfası üşüştüler başıma,
Meraklı cüceleri andıran yaratıklar
Soğuk bakışlarıyla beni seyre daldılar,
Taptıkları deliyi ezip geçenler gibi,
Gördüm, fısıldaşarak, bana güldüklerini,
Kaç kez, işaretlerle, ve nice göz kırparak
Diyorlardı: —"Şu gülünç karikatüre de bak,
Ebleh gözleri şaşkın, saçları savruk, yelde,
Bu Hamlet kuklasını seyredelim keyifle.
Ne büyük acı, görmek bu zavallı faniyi,
Bu gezgin palyaçoyu, bu çulsuz enayiyi,
İstiyor ki, kartallar ve cırcır böcekleri,
Irmaklar, akarsular, doğanın çiçekleri
Dinlesinler bitmeyen hüznünün şarkısını,
Bizi bile, o eski kitapların yazarı,
O dinsel kitapların yazarı, bizi bile
Uyutmaya kalkıyor uluduğu söylevle."

Şu güçlü, saltanatlı başımı, ben, şöyle bir
(Ki onurum dağlardan daha yüksek, yücedir,
Pabuç bırakmaz öyle iblis çığlıklarına)
Saltanatlı başımı çevireceğim anda
—Yalnız güneş sarsılmaz böyle bir suç görünce—
Yüreğimin sultanı, gözleri eşsiz ece,
Baktım ki, iblislerle yıkımıma gülüyor,
Kirli okşayışlarla kırılıp dökülüyor.

CXVI

Cythère'e Yolculuk

Uçuyordu kıvançla yüreğim, kuş misali,
Süzülüyordu, özgür, halatlar etrafında,
Yuvarlanıp gemimiz durgun göğün altında
Gidiyordu güneşten sarhoş bir melek gibi.

Şu hazin, siyah ada neyin nesi? —Dediler,
Şarkıların diyarı, ünlü belde, Cythère o,
Tüm koca bebeklerin taptığı Eldorado,
Oysa, bakın, aslında zavallı, ıssız bir yer.

—Ey şölenler adası, barınağı gizlerin;
Venüs, yüce hayalet seninle yaşam bulur,
Gönülleri aşk ile, acılarla doldurur,
Yağardı ıtır gibi üstüne denizlerin.

Mersinlerin diyarı, çiçekli, güzel ada,
Her ulusun her zaman sevdiği, kutsadığı;
Sevdalı yüreklerin o hüzünlü ahları
Düşerdi gül bahçene günnükler gibi, ya da

Bir dağ güvercininin ebedi sesi gibi!
—Bakıp bu çorak yere düşünüp duruyordum,
Artık, feryatla dolu taşlı bir çöl, diyordum...
Ansızın uzaklardan garip bir şey belirdi!

Çiçeklere sevdalı o genç rahibenin, kor
Düşmüş tenini yarı açıp meltem yeline,
Gittiği, ağaçların, koruların içinde
Uyuyan ünlü Venüs tapınağı mı? Hayır.

Beyaz yelkenleriyle kuşların korkuluğu
Gemimiz kıyıları yalayarak geçerken,
Gördük ki, selvi gibi, kapkara, gökyüzünden
Kopup düşmüş üç kollu bir darağacıydı bu.

Yırtıcı kuşlar konup yemlerinin üstüne
Hırsla tüketiyordu bir yeni asılmışı,
Her biri, burgu gibi, iğrenç, pis gagasını
Sokmuştu bu çöplüğün kanayan etlerine.

Ağır bağırsakları fırlamış sarkıyordu,
Gözleri iki çukur, karnı pelte, oyulmuş,
Gudubet cellatları hazla işe koyulmuş,
Gaga darbeleriyle budamışlardı onu.

Kaldırmış başlarını diğer hayvanlar, kıskanç,
Ayakları altında fır fır dolanıyordu,
En irisi sabırsız, ortada dönüyordu
Yardakçılarla gelmiş bir infazcı gibi aç.

Güzelim gökyüzünün, Cythère'in çocuğu, sen
Sessiz, katlanıyordun tüm bu rezilliklere,
Yasakladılar sana kara toprağı bile,
Günahların, uyumsuz inançların yüzünden.

Gülünç ceset, benim de acımdır acıların
Dalgalanan koluna, bacağına baktıkça,
Yükseldiğini duydum kusmuk gibi ağzıma
Eskil hüzünden akan uzun ödırmağının.

Anısı öyle tatlı, şaşkın iblis, önünde
Anımsadım kara kaplanların dişlerini,
İnatçı kargaların darbe vuruşlarını,
Bir zamanlar oburca düşkündüler etime.

—Gökyüzü sevimliydi, deniz durgun, dümdüzdü
Ama her şey karaydı, kanlıydı bende artık,
Ve kalın bir kefene sarılmış gibi, yazık!
Yüreğim bu benzerlik içine gömülmüştü.

Oy Venüs, oy! adan'dan görüntümün sarktığı
Simge bir darağacı ayakta kalmış ancak...
Yüreğime, gövdeme iğrenmeden bakacak
Güç ver bana, cesaret ver bana Ulu Tanrı!

CXVII

Aşk Ve Kafatası

Eski sarkıtma

Oturmuş çalımla, İnsanlığın, Aşk
Kafatası üstüne,
Alay ediyor, aşağılayarak
Küstahça gülüşlerle,

Havaya yükselen kabarcıkları
Kıvanç ile üflüyor,
Sanki eterin dibinde dünyaları
Birleştirmek istiyor.

Parıldayan ince küre, aniden
Hızlanıyor ivedi,
Çatlayıp tükürüyor ruhunu birden
Altın bir rüya gibi.

Her kabarcık uçarken, kafatası
Yakararak inliyor:
"Acımasız, gülünç, bu kahrolası
Oyun bitmeli" diyor.

Ve ekliyor: "Sevda denen canavar,
Vahşi ağzınla, bir bir
Bu havaya yaydığın kabarcıklar
Etim, kanım, beynimdir!"

İSYAN

CXVIII

ERMİŞ PIERRE'İN İSA'YI YADSIYIŞI

Her gün, Meleklerine yükselen sövgüleri
Ne yapıyor bu Tanrı, neresine koyuyor?
Homurtuların tatlı cümbüşünde uyuyor,
Etle, şarapla şişmiş zorba hükümdar gibi.

Acı hıçkırıkları, çığlığı kurbanların
Gökyüzüne coşkun bir senfoni olmuş demek,
Çünkü Tanrının öcü asla bilmiyor dinmek,
Şehvet uğruna akan onca kanlara karşın!

—Oy! İsa, Zeytinlikte, anımsa, nasıl içten
Çöküp dua ederdin Tanrıya. Ve gün geldi,
Aynı Tanrı göklerden aldırmaksızın güldü
İğrenç cellatlar seni çarmıha çivilerken,

Yüzüne tükürürken iğrenç aşçılar, erler,
Sövgüler yağdırırken kutsallığına, sana,
İnsanlığı içine alan kafatasına
Tarifsiz acılarla gömülürken dikenler;

Gergin iki kolunu, kırılmış bedeninden,
Korkunç ağırlık çekip çekip uzattığında,
Kanın, terin o solgun alnından aktığında,
Nişan tahtası gibi diktikleri zaman, sen,

Verilen kutsal sözü gerçekleştirmek için
Geldiğin o güzelim günleri düşledin mi?
Sevimli bir eşeğe binip kaç kez geçtiğin
Çiçeklerle örtülü yolları düşledin mi?

O günler ki yüreğin umut dolu, yiğitçe
Kırbaçlamıştın iğrenç, alçak bezirgânları,
Tek efendi olmuştun. Azap saplanmadı mı
Bağrına, can verirken, mızraktan daha önce?

—Bense, eylemin düşe ablalık etmediği
Bu dünyamızdan hoşnut olarak göçeceğim;
Belki, elimde kılıç, kılıçtan geçeceğim!
Ermiş Pierre İsa'yı yadsımış... oh, ne iyi.

CXIX

Habil Ve Kabil

I
Yiyip içip uyu, Habil'in soyu;
Tanrı gülümsüyor sana sevgiyle.

Alçaklığında, Kabil'in soyu
Sürünüp öl, sefalet içinde.

Sunduğun kurban, Habil'in soyu
Ne hoş geliyor İsrafil'e bak!

Çektiğin azap, Kabil'in soyu
Ne zaman bitip bir son bulacak?

Hasatın güzel, Habil'in soyu
Davarın, sığırın çoğalıyor;

Karnın açlıktan, Kabil'in soyu
Yaşlı bir köpek gibi uluyor.

Kızdır postunu Habil'in soyu
Baba ocağından kısmetini al;

Küçük ininde, Kabil'in soyu
Soğuktan titre, zavallı çakal!

Sev, sevil, üre, Habil'in soyu!
Altınların da, bak, yavruluyor.

Tutuşan yürek, Kabil'in soyu,
Bu tutkulara karşı tetik dur.

Tahtakurusu, Habil'in soyu
Kan emip büyüyorsun sürekli.

Durma, yola düş, Kabil'in soyu,
Al götür çaresiz aileni.

II

Vah ki vah! Habil'in soyu leşin
Tüten toprağı gübreleyecek!

Kabil'in soyu, senin dertlerin
Yıllarca böyle sürüp gidecek;

Ne utanç! Kazanan Habil'in soyu:
Kargı sultan oldu demire inat!

Çıkıp gökyüzüne, Kabil'in soyu
Tanrıyı göklerden yeryüzüne at!

Şeytan'a Dualar

Ey bütün Meleklerin en bilge, güzeli, sen,
Yazgısı dönük Tanrı, yoksun tüm övgülerden,

Sen, ey Şeytan, bu uzun sefaletime acı!

Ey sürgünler Prensi, haksızlığa uğrayan,
Yenildiğinde bile, güçlü, doğrulup kalkan,

Sen, ey Şeytan, bu uzun sefaletime acı!

Her şeyi bilirsin sen ve tüm yeraltlarının
Kralı, sıkıntıyı dindiren otacısın,

Sen, ey Şeytan, bu uzun sefaletime acı!

Bütün cüzamlılara, lanetli paryalara
Şifayı öğretirsin sen, Cennetin aşkıyla,

Sen, ey Şeytan, bu uzun sefaletime acı!

Ölüm adlı o eski ve güçlü sevgilinden
Umudu, çılgın kızı sen doğurtacaksın, sen!

Sen ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

İdamlık, ölümünü görmeye gelenlere
Sakin, tepeden bakar senden aldığı güçle,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Toprağın altındaki o değerli taşları
Sen bilirsin, nereye sakladı kıskanç Tanrı,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Kefenlenip uyuyan madenler nerededir,
Derinlikleri gören keskin gözlerin bilir,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Çatının kıyısında yürürken uyurgezer
Uçurumları ondan büyük ellerin gizler,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Atların çiğnediği sabahçı bir ayyaşın
Yaşlı kemiklerini korur, yumuşatırsın,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Sen öğrettin dindirmek için sızılarımı
Kükürt, güherçileyi karıp melhem yapmayı,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Kurnaz ortak, damganı ustalıkla sen vurdun
Alnına o acımasız ve alçak Karun'un.

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Kızların gözlerine, kalbine sokmadın mı
Yıkımdan zevk almayı, paçavralar aşkını,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Sürgünlerin değneği, mucitlerin lambası
Asılıp ölenlerin, suçluların papazı,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

Baba Tanrının, kızıp yeryüzü cennetinden
Kovduğu insanların o üvey babası, sen,

Sen, ey Şeytan bu uzun sefaletime acı!

DUA

Saltanat sürdürdüğün göğün tepelerinde,
Yenik, düşler kurduğun Cehennemin dibinde,
Övgüler olsun sana, utkun hep süregelsin!
Yardım et, şu kimsesiz ruhum bir gün dinlensin,
Senin yanında ve Bilim Ağacının altında,
Dalları Mabet gibi yeşerirken alnında.

Ö L Ü M

CXXI

Âşıkların Ölümü

Yatağımız olacak usul kokular saçan,
Divanımız olacak mezarlar gibi derin,
En güzel iklimlerde ikimiz için açan
Çiçekler süsleyecek üstünü konsolların.

En son ısılarını verip arzularınca,
İki kalbimiz iki büyük şamdan olacak,
Ve iki ruhumuzda, o ikiz aynalarda
Çifte ışıklarını sürekli yansıtacak.

Pembe, gizemli, mavi bir akşam saatinde,
Son kez ve tek bir ışık saçacağız seninle
Ayrılık yüklü, uzun, tiz bir hıçkırık gibi;

Sadık ve şen bir Melek sonra aralayarak
Kapıları usulca, girip canlandıracak
Puslanmış aynaları ve ölmüş alevleri.

CXXII

Yoksulların Ölümü

Ölüm! sensin avutan, sensin yaşatan bizi;
Sensin tek umudumuz, yaşamın hedefisin,
Tıpkı bir iksir gibi esritip beynimizi
Ayakta durabilme cesareti verirsin;

Fırtınalar, karlar ve çiyler içinden sızan
Titrek alevlerinle ışır kara ufkumuz;
Sensin adı betikte geçen —o tanınmış han,
Sende yer, içer, uyur ve sende otururuz;

Meleksin, mıknatıslı parmakların hep çeker
Uykuları ve esrik düşleri teker teker,
Sensin yeniden seren yoksulun yatağını;

Ölüm! gizemli ambar, Tanrıların utkusu,
Yoksulun tek varlığı, kesesi, anayurdu,
Bilinmeyen Göklere açılmış kemer kapı!

CXXIII

Sanatçıların Ölümü

Çıngırağımın kaç kez ipini çekeceğim,
Kaç kez öpmem gerekir, basık, gülünç alnını?
Ey ok torbam, gizemli ve o garip yapılı
Hedefi vurmak için kaç ok yitireceğim?

Cehennemlik arzusu hıçkırıklara boğan
O büyük Yaratığın yüzünü görmeden biz
Daha nice çatıyı yıkıp çökerteceğiz,
O boş yalanla nice yıpranacak bu insan!

Bazıları taptığı Put'u tanımadılar,
Cehennemlik, lanetli, utançla lekelenen,
Göğsünü ve alnını çekiçleyerek giden

Bu yontucuların, Capitole, tek umudu var!
Ölüm, süzülüp gökten, yeni bir güneş gibi
Yeşertecek beyinlerinin çiçeklerini!

CXXIV

Gün Sonu

Yaşam, uçuk bir ışığın altında,
Neden yokken, hayasızca, yüzsüzce,
Koşup dans ediyor çığlık çığlığa.
Birden, aynı anda şehvetli gece

Ufka doğru usulca yükseliyor,
Ve açlığa varıncaya dek, bir bir
Her şeyi, utancı bile siliyor,
Ozan söyleniyor: "Aman, çok şükür!

Dinlenmek tüm arzum, biraz dinlenmek,
Nasıl yorgun zihnim, omurgalarım!
Kasvetli düşlerle dolu şu yürek,

Bir güzel sırtüstü uzanacağım,
Perdelerinde yuvarlanacağım
Ey serinleten zifiri karanlık!"

CXXV

Bir Meraklının Rüyası

F.N.'ye

Tattın mı tatlı hüznü benim kadar acaba,
"Ne garip bu!" dedirtebilir misin kendine,
—Öleyazdım. Bir acı doğdu âşık ruhumda,
Arzu ve korku karıştılar birbirlerine;

Bir yanda canlı umut ve endişe bir yanda.
Ölümcül kum saati boşalıp tükendikçe,
İşkencem artıyor, tatlanıyordu daha da
Ve yüreğim kopuyordu dünyadan, gittikçe.

Gösterilere susamış bir çocuk gibiydim,
Engeller gibi, perdeden de nefret ederdim...
Bir gün soğuk gerçek kendini ortaya koydu:

Ölmüştüm düpedüz, bir gariplik yok, korkunç tan
Sarıp sarmalamıştı beni —Eee! hepsi bu mu?
Perde kalkmıştı ama hâlâ bekliyordum ben.

CXXVI

YOLCULUK

Maxime Du Camp'a

I

Geniştir, kocamandır evren, iştahı kadar,
Resimlere sevdalı, düş kuran bir çocuğa.
Nice büyür, yandığı zaman, gece, lambalar,
Anı'nın gözlerinde nice küçüktür dünya!

Gidiyoruz, bir sabah, beyin alevle dolu,
Acı arzular ile, hınçla kabarmış yürek,
Yol alıyor gemimiz, dalgalarla uyumlu,
Suların sınırında sonsuzla salınarak:

Kimi tadında alçak yurdundan kurtulmanın;
Evlerden iğreniyor kimi doğuştan beri,
Tehlike kokan zalim Circé'nin, bir kadının
Gözlerinde kaybolmuş müneccim kimileri.

Hayvana dönüşmemek için, hepsi esrikler,
Mekânla, kor göklerle, ışıkla sarmaş dolaş;
Isıran buz ve yakıp kavurucu güneşler
Siliyor öpüşlerin izini yavaş yavaş.

Gerçek yolcu yolculuk için sever yolları;
Kalpleri bir balondur, usul usul yükselen,
Yolculuktur, yollardır, gurbettir yazgıları,
"Gidelim!" der dururlar, nedenini bilmeden.

Arzuları oynaktır bulutun şekli gibi,
Topunu özleyen bir çaylak er'e benzerler,
İnsan ruhunun asla adını bilmediği
Geniş, değişken, garip şehvetleri özlerler.

II

Vals yapan bir topacı, zıplayan bir bilyeyi
Öykünüyoruz. Korkunç! ve uykularda bile,
Güneşi kamçılayan hırçın bir Melek gibi,
Merak, yuvarlayarak, zulmediyor bizlere.

Garip! değiştiriyor hedef, hep, konumunu,
Belki hiçbir yerde yok, belki bir yerlerdedir!
İnsan usansa bile, usanmıyor umudu,
Esenliği arayıp koşturuyor nicedir!

Bir yelkenlidir ruh da, Adası'nı arıyor;
Bir ses, borda'dan diyor: "Gözünü dört aç, alık!"
Bir ses, ateşli, çılgın, direkten bağırıyor:
"Aşk, mutluluk, şan, şöhret!" Kahrolası kayalık!

Gözcünün haykırdığı her küçük ada sanki
Yazgı'nın vadettiği Eldorado oluyor;
Fırtınalar koparan düş gücümüz, yazık ki
Karşısında yalnızca kayalıklar buluyor.

Masal diyarlarının tutkunu, ey zavallı!
Seni, Amerikalar keşfeden sarhoş tayfa,
Zincire mi vurmalı, denize mi atmalı?
İçimizi daha bir kararttın sanrılarla!

Bataklıkta yürürken, ışıklı cennetleri
Koklayan avare bir sersem bunak gibisin;
Mumun aydınlattığı her küçük kulübeyi
Capoue kenti sanıyor büyülenmiş gözlerin.

III

Şaşırtıcı yolcular! nice soylu anıyı
Okuyoruz denizce derin gözlerinizde!
Açın belleğinizin altın kutularını,
Eterli takıları gösterin bizlere de.

Bir yolculuk yapalım, buharsız ve yelkensiz!
Bu sıkıcı zindanı biraz ışıtmak için,
Ufkun çerçevesine tuval gibi gerilmiş
Zihnimize, ne görüp geçirdiniz, resmedin.

Deyin, neler gördünüz?

IV

"Hayli yıldızlar gördük,
Hayli dalgalar gördük, hayli kumsallar, kumlar;
Umulmadık yıkımlar, çarpıcı şeyler gördük,
Yine de hep sıkıldık burda olduğu kadar.

Batan güneşteki o kentlerin saltanatı,
Güneşin saltanatı mor denizin üstünde,
Gönlümüzde endişe veren ateşler yaktı,
Dalmak istedik iştah kabartan tatlı göğe!

(Daha güçlenir arzu, zevk duyduğumuz zaman.
Zevkin gübrelediği arzu, ey yaşlı ağaç,
Kabuğun kalınlaşıp sertleşirken, yakından
Görmek ister güneşi dalların, ışığa aç!

Selviden ulu ağaç, nice büyüyeceksin?)
İşte böyle kardeşler, yine de, gelirken, biz,
Bazı şeyler derledik aç albümünüz için,
Çünkü uzaktan gelen her şeyi seversiniz!

Kamışlı putlar gördük, yaldızlı tahtlar gördük,
Tahtlar ki, üstlerinde ışıklı mücevherler,
Usta ellerden çıkma nice saraylar gördük,
Bankerleri hayali bile perişan eder;

Kadınların tırnağı, dişleri boyalıydı;
Esrikleştiriyordu gözümüzü giysiler;
Yılanın okşadığı uz hokkabazlar vardı."

V

Daha, daha ne vardı?

VI

"Ey çocuksu beyinler!

O temel sorunu hiç unutmayalım diye,
Merdivenin başından en son basamağa dek,
Ölümsüz günah vardı, her tarafta, her yerde,
Hep onun görüntüsü, tepeden tırnağa dek:

Kadın çirkef bir köle, onurlu, ama ahmak,
Gülmeden tapınıyor, iğrenmeden yakıyor,
Erkek, zorba, aç gözlü, katı, bilmiyor doymak,
Kölenin de kölesi, kuburlarda akıyor;

Haz duyan cellat gördük, kurban gördük hıçkıran,
Kokulu şölen gördük kan'ın mezelediği,
Erk'in zehrini gördük, zorbaları çıldırtan,
Halklar gördük, kırbaca tutkun deliler gibi.

Bir hayli dinler gördük, andıran bizimkini,
Hepsi merdiven kurmuş, göklere tırmanıyor,
Ermişlik, tüy döşekte yatan nazenin gibi,
Şehveti çivilerde, at kılında arıyor;

Dehasıyla kendinden geçmiş zevzek İnsanlık,
Yine, eskisi kadar deli, haykırıyordu,
Öfkeyle can verirken, Tanrı'ya, çığlık çığlık:
Ey benzerim, efendim, lanet sana! diyordu.

Çılgınlığın âşığı, daha az aptallarsa,
Yazgı'nın ağıllara kapattığı sürüyü
Terk edip sığınmıştı yüce, büyük afyona!
—İşte, gördüklerimiz, küremizin öyküsü."

VII

Yolculuktan bu acı bilgiyi edindik biz!
Tekdüze, küçük dünya insanın aynasıdır,
Bugün, dün, yarın, ve hep yansıttığı yüzümüz
Sıkıntı çölündeki bir dehşet vahasıdır!

Gitmek mi? gitmemek mi? Kalabiliyorsan kal;
Gitmen gerekirse git. Kimi koşar, kimi de,
Zaman denen düşmandan, pusudaki, ölümcül
Düşmanından sinerek çekilir köşesine.

Heyhat! bir de, o gezgin Yahudi ve azizler
Gibi hep koşanlar var, ne araba, ne gemi
Yeter onlara, hepsi, kaçıp terk etmek ister
Bir gladyatör kadar insafsız evlerini.

Zaman denen düşmanı yenebilenler de var,
Terk etmeye kalkmadan evini, ocağını.
Gün gelip, sırtımıza basınca o canavar,
Biz de "İleri!" deyip tutacağız yolları,

Nasıl, atalarımız Çin'e gittiler ise,
Gözlerimiz enginde, saçlarımız rüzgârda,
Biz de açılacağız Karanlıklar Denizi'ne,
Genç bir yolcunun coşkun yüreği, kıvancıyla.

Kulak verin, dinleyin, ölümcül tatlı sesin
Söylediği şarkıyı: "Kokulu lotüsleri
Yemek isteyen sizler, koşun, buraya gelin!
Canınızın çektiği en kral meyveleri

Burda bulacaksınız; sonsuz uzayıp giden
Bir öğlen sonrasının tadıp eşsiz hazzını,
Coşku içinde, esrik, geçerek kendinizden,
Unutacaksınız şu akıp giden zamanı!"

Sesini, ruhlarımız, duyar duymaz tanıyor
Kollarını bizlere uzatan Pylade'ların.
"Serinlersin, Electra'ya doğru yüz!" diyor,
Bir zamanlar önünde diz çöktüğümüz kadın.

VIII

Ey Ölüm, yaşlı kaptan, geri dönelim artık!
Sıkıldık bu ülkeden, demir alsın gemimiz!
Mürekkep gibi kara olsa da deniz ve gök,
Bilirsin, ışıl ışıl aydınlık yüreğimiz!

Boşalt zehrini Ölüm, ağzından güç alalım!
Ne gam! Cennetindeymiş, ya da Cehenneminde?
Beynimiz alev alev, uçuruma dalalım,
Yeniyi bulmak için Bilinmezin dibinde!

KALANLAR

(1866)

I

Romantik Güneşin Batışı

Terütaze doğduğunda Güneş ne kutludur,
Günaydın der, infilak gibi görkemli, şanlı!
—Akşam olduğu zaman, bir düşten daha canlı
Batışını aşkla selamlayan ne mutludur!

Çiçek, kaynak, karık, her şey, çırpınan kâlp gibi
Baygın düşmüştü bakışlarıyla... anımsarım!
—Yine kaçıyor, çabuk, ufka doğru koşalım,
Hiç değil, eğik bir ışın yakalarız belki!

Çekip gitti Tanrı, boşuna düştüm peşine;
Kuruyor saltanatını katlanılmaz Gece,
Nemli, uğursuz, ürpertilerle dolu, kara;

Karanlıklarda bir mezar kokusu yüzüyor,
Kurbağaları, soğuk salyangozları eziyor
Korkak, telaşlı ayaklarım bataklıklarda.

Yasaklanıp
KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ'nden
çıkarılan şiirler

Lesbos

Anası sahnelerin, Yunan şehvetlerinin,
Lesbos, sende, şen ya da hüzünlü öpücükler
Güneşler gibi sıcak, karpuzlar gibi serin,
Defneli gündüzleri ve geceleri süsler,
—Anası sahnelerin, Yunan şehvetlerinin,

Lesbos, sende öpüşler çağlayanlar gibidir,
Korkusuzca atılır dipsiz uçurumlara,
Koşar, hıçkırır, coşar sarsıntılarla bir bir,
—Fırtınalı, gizemli, derin kaynaşır orda;
Lesbos, sende öpüşler çağlayanlar gibidir!

Lesbos, sende Phryné'ler birbirlerini sarar,
Sende iç çekişleri asla yankısız kalmaz,
Ve tıpkı Paphos gibi, yıldızlar sana tapar,
Sapho, ey Sapho, Venüs seni nasıl kıskanmaz!
Lesbos, sende Phryné'ler birbirlerini sarar,

Lesbos, sıcak ve üzgün gecelerin ülkesi,
Aynalarında kısır arzuları yansıtan!
Kızlar, gözleri çukur, sevdalı bedenleri,
Okşar çıplaklıkların yemişlerini her an,
Lesbos, sıcak ve üzgün gecelerin ülkesi,

Varsın yaşlı Eflatun kısık, sert gözle baksın;
Çoktan bağışlandın sen taşkın öpücüklerle,
Tatlı imparatorluk ve soylu bir topraksın,
Sonsuz incelikler ülkesinin sultanı, ece,
Varsın yaşlı Eflatun kısık, sert gözle baksın.

Ölümsüz kurban zaten bağışlamıştı seni,
Göklerin kıyısında belli belirsiz yanan
Parlak gülüşün bizden uzaklara çektiği
O tutkulu, sevdalı yüreklere sunulan
Ölümsüz kurban zaten bağışlamıştı seni!

Hangi Tanrı yargılar işten solmuş alnını,
Hangi Tanrı yargıcın olmaya cüret eder?
Denizlere döktüğün gözyaşı tufanını
Altın terazilerle tartmamışlarsa eğer?
Hangi Tanrı yargılar işten solmuş alnını?

Bu yasaların bizden istedikleri nedir?
Duyarlı, ince kızlar, onuru adaların,
Başka din gibi sizin dininiz de yücedir,
Aşk Cennet, Cehennemle alay edecek yarın!
Bu yasaların bizden istedikleri nedir?

Lesbos beni kendine dost seçti şu dünyada,
Çiçekli kızlarımın gizini şakı, dedi,
Çünkü çocukluğumdan beri, beni, yaşlarla
Islanmış gülüşlerin karanlığı besledi;
Lesbos beni dost seçti kendine şu dünyada.

Leucate tepelerinde beklerim yıllardır ben,
Hani gözcüler vardır, şaşmaz keskin gözleri
Ufukta, uzaklarda şekilleri titreşen
Kadırgaları izler, o nöbetçiler gibi
Leucate tepelerinde beklerim yıllardır ben.

Denize, dalgalara bakarın uzun uzun,
Kayaları çınlatan hıçkırıklar içinde
Bir akşam tapılası cesedini Sapho'nun
Lesbos kıyılarına getirecek mi diye
Denize, dalgalara bakarım uzun uzun.

Canan ve şair Sapho, erkekçe seven yürek,
Hazin solgunluğuyla Venüs'ten de güzel kız!
—Acılarla çizilmiş halkanın benek benek
Sardığı kara göze yenilmiş lacivert göz,
Canan ve şair Sapho, erkekçe seven yürek!

—Venüs'ten de güzel kız! Venüs ki dünyamızda
Doğrulup, boşaltırdı duru hazinesini
Ve kumral gençliğinin ışıklarını hazla
O yaşlı Okyanusun ayağına sererdi.
Venüs'ten de güzel kız bu yalan dünyamızda!

—Sapho lanetlenerek, kargışlarla ölmüştü
Yadsıdığı için uydurma, garip bir dini,
Özgürlüğe düşman kibrin kurbanı olmuştu,
Bir hayvana otlak yapıp güzel bedenini
Sapho lanetlenerek, kargışlarla ölmüştü.

Lesbos yanıp yakınır işte o çağdan beri,
Ve evrenin sunduğu o büyük görkemlere
Aldırmaz, boş kıyılarının göğe ittiği
Acının çığlığıyla sarhoş olur her gece!
Lesbos yanıp yakınır işte o çağdan beri!

Lanetlenmiş Kadınlar
Delphine ile Hippolyte

Hippolyte, lambaların solgun ışığı vuran
Minderlere uzanmış sessizce duruyordu,
Ve toy gençkızlığının perdesini kaldıran
Güçlü okşayışları, dalgın, düşünüyordu.

Sabah uyandığında nasıl başını yolcu
Çevirip mavi ufka bakarsa, tıpkı öyle,
Henüz uzaklardaki gökleri arıyordu
Fırtınalı bir anın ürküttüğü gözlerle.

Ölgün halkalardaki o tembel gözyaşları,
Bitkin, perişan hali, şehvetli üzgün teni,
Hurda silahlar gibi terk edilmiş kolları
Ve her şey süslüyordu narin güzelliğini.

Dişlediği avını öldürmeyip gözleyen
Güçlü bir hayvan gibi, Delphine, eteklerinde,
Dingin ve kıvanç dolu, baktıkça alevlenen
Gözlerini örtmüştü Hippolyte'in üstüne.

Güçlü güzellik ince güzellik önünde diz
Çökmüş ve şarabını içerken utkusunun,
Dermek istercesine ağzından tatlı bir söz,
Uzanıyordu ona doğru, sevdalı, tutkun.

Kurbanının gözünde arıyordu durmadan
Arzunun şakıdığı sessiz ilahileri
Ve uzun ahlar gibi gözkapağından çıkan
Şükran duygularını, o tatlı sözcükleri.

—Dedi: "Nedir düşüncen, ne dersin olanlara?
Hoyratça soldururlar, Hippolyte, tatlı yürek,
İlk güllerinin kutsal adağını o kaba,
O yaban soluklara asla sunmaman gerek.

Benim öpüşüm, akşam, büyük, saydam gölleri
Okşayan susineği gibi yumuşacıktır,
Erkeklerin dudağı saban demiri gibi,
Tekerler gibi oyar, acı izler bırakır;

Atlar, öküzler gibi geçerler üzerinden,
Çiğnenirsin altında insafsız ayakların,
Hippolyte, kızkardeşim, yüzünü bana dön sen,
Ruhumsun, her şeyimsin ve öteki yarımsın,

Kutsal merhem, çevir o yıldızlı gözlerini,
Bir tek bakışın bana yeter, ey tatlı bacım,
Daha loş arzuların kaldırıp perdesini
Sonsuz düşler içinde seni uyutacağım!"

Hippolyte genç başını kaldırdı usul usul:
—"Pişmanlık duymuyorum, hiç de nankör değilim
Ama, ağır bir akşam yemeği yemiş gibi
Sıkıntılı ve öyle endişe içindeyim.

Sanki kanlı bir ufkun her yandan kapattığı
İşlek, uzun yollara beni sokmak isteyen
O yoğun ve o kara hayalet taburları
Çökmüşçesine ağır bir yük altındayım ben,

Diyebiliyorsan de bana, dehşetim, ruhum,
Yakışıksız, garip bir eylemde bulunduk mu?
Sen "Meleğim!" dedikçe korkudan titriyorum,
Yine de dudaklarım gidiyor sana doğru.

Kalbimin sonsuza dek sahibi, kızkardeşim,
Artık tek düşüncemsin, öyle bakma yüzüme,
Beni yakacakları ateş ve cehennemim,
Günahımın ilki, ilk nedeni olsan bile!"

Öfkeyle silkeleyip perişan yelesini,
Delphine, demir kürsüde tepinir gibi, birden,
Gözleri çakmak çakmak, güçlü bir sesle, dedi:
—"Kim söz edebilirmiş aşk varken cehennemden?

Binlerce lanet olsun, o ilk hayalci kimse,
Lanet o budalaya, o dürüstlük satana,
Çözümsüz ve kısır bir sorunu benimseyip
Aşka dürüstlük denen saçmalığı katana!

Serin ile sıcağı, gündüz ile geceyi
Gizemli bir uyumda görmek isteyen bir kaz,
Bir işe yaramayan inmeli bedenini
Sevda denen o kızıl güneşte ısıtamaz!

Git, istersen aptal bir nişanlı bul kendine;
Kızoğlankız bir kalbi hoyrat öpüşlere sun;
Koşa koşa, dağlanmış göğsünü, bil ki, yine
Bana getireceksin, azapla dolu, solgun...

Bu dünyada herkesin bir tek sahibi vardır!"
Çocuk birden acıyla haykırdı: —"Duyuyorum,
Şu an tüm varlığımda, benliğimde derin bir
Uçurum açılıyor; kalbimdir bu uçurum!

Volkan gibi yakıcı —ve boşluk gibi derin!
Euméníde'in, elinde meşale, kanına dek
Yaktığı bu ejderin, bu inleyen yüreğin
Kanmayan susuzluğu dinmiyor, dinmeyecek.

Kopalım bu dünyadan, perdeleri çekelim,
Dinlendirsin öpüşler yorgun yüreğimizi!
Derin göğüslerinde yok olmak, tüm dileğim,
Ve bulmak mezarların uzak serinliğini!"

—İnin, durmadan inin, ey acıklı kurbanlar,
İnin, sonsuz, ölümsüz cehennemin yolundan
Uçurumun dibine dalın, orda tüm suçlar
Kamçılanıp göklerden gelmeyen bir rüzgârla

Kaynar, fırtınaların, kasırgaların korkunç
Uğultusunda, koşun en son noktasına dek
Arzuların, ki onlar dinmek bilmeyecek hiç
Cezanız tutkunuzun karşılığı olacak;

Tek serin ışık sızmayacak mahzeninize.
Ve işte, yarıklardan, sokak feneri gibi
Yanan kızgın mikroplar giriyor içeriye,
Korkunç kokularıyla kaplıyor gövdenizi.

Kıvancınızın buruk, doyumsuz kısırlığı
Susuzluğu dindirip derinizi geriyor,
Şehvetli teninizin öfkeli rüzgârları
Etinizi bir bayrak misali titretiyor.

İnsanlardan uzakta, gezginler, hükümlüler,
Koşun aç kurtlar gibi çöllere akın akın;
Yazgınızı kendiniz yazın, düzensiz ruhlar,
İçinizde kökleşen sonsuzluktan sakının!

IV

LÉTHÉ

Vahşi ve sağır ruh, gel kalbime, gel diyorum,
Tembel, miskin canavar, sen tapılası kaplan;
Şu titreyen parmaklarımı uzun zaman
Ağır, yoğun yelene daldırmak istiyorum;

Acılı, üzgün başımı usulca sokayım
Teninin kokusuyla dolu eteklerine,
Ve solgun bir çiçek gibi, derinden derine,
Ölü aşkımın kokusunu içime çekeyim.

Yaşamdan çok, uyumak istiyorum, uyumak!
Kuşkulu bir uykuda, tatlı ölüm misali,
Vicdan azabı duymadan, öpücüklerimi
Bakır gibi cilalı güzel gövdene yaymak.

Ancak senin yatağının uçurumu yutar
Şimdi artık dinmiş olan hıçkırıklarımı;
Dudaklarında unutuşun o güçlü tadı,
Léthé ırmağı öpüşlerin içinden akar.

Zevkin buyruklarına uymak boynumun borcu,
Çünkü yazgım alnıma peşin yazılmış böyle;
Ben, günahı körükleyip aşkı, ateşiyle
Alevlendiren uysal kurban, ben masum suçlu,

Dinsin diye bu acı, uyuşsun diye kinim,
Yıllardır altında hiç yürek barındırmayan
Sivri göğüslerinin güzelim uçlarından
Kana kana baldıran zehrini emeceğim.

Pek Neşeli Kadına

Güzel bir manzara gibi güzel
Başın, edan, her halin, davranışın;
Yüzünde oynayıp duran gülüşün
Sanki parlak gökteki serin bir yel.

Yanından geçerken dokunsan, üzgün
İnsanın gözleri omuzlarından,
Kollarından ışık gibi fışkıran
Sağlık ile kamaşır bütün bir gün.

Pırıl pırıl, elbisenin üstünde
Göz alıcı o renkler yanıp söner
Sonra bir çiçek balesine döner
Şairlerin zengin imgeleminde.

Çılgın giysilerin sanki simgesi
Türlü renklere boyanan aklının;
Uğruna çılgına döndüğüm çılgın
Sana hem kin duyuyorum, hem sevgi!

Tembel varlığımı sürüklediğim
Bir bahçede göğsümü kimi zaman
Alay edercesine tırmalayan
Güneşin hışmına boyun eğerdim;

İlkyazla birlikte yeşeren Doğa
Kışkırtınca beni, yalnızlığımı,
Bir çiçekten çıkarırdım acımı
Ezip karşı kordum bu nobranlığa.

İşte tıpkı bunun gibi, meleğim,
Şehvet saati çalınca, bir gece
Sokulup alçakça, gürültüsüzce
Hazinene tırmanmak tüm dileğim,

Tüm dileğim yırtıp cezalandırmak
Bağışlanmış anaç göğsünü senin,
Üzerinde o neşeli teninin
Geniş, büyük, derin bir yara açmak.

Ve böylece, oy benim tatlı bacım!
Aydınlanıp daha bir güzelleşen
Bu yepyeni dudakların içinden
Zehrimi sana da akıtacağım!

VI

Takılar

Soyunmuştu bir tanem, tek kalan şey teninde
Gözalıcı takılar, çünkü beni tanırdı,
Üstünde kölelerin özgürlük günlerinde
Taşıdığı alnı dik, fatih havası vardı.

Alaycı ve canlı bir çığlıkla dans ederken
Madenler ve taşlarla ışıklanan bu dünya
Coşturur yüreğimi, dehşetli düşkünüm ben
Sesin ışıkla hemhal olduğu eşyalara.

Bırakmıştı kendini koynuna sevgilerin,
Süzüyordu divandan o gülen bakışları
Bir deniz kadar tatlı, bir deniz kadar derin
Kıyıya çarpar gibi ona vuran aşkımı.

Gözleri gözlerimde, sanki evcil bir kaplan,
Düşle dolu, biçimden biçime giriyordu,
Şehvete ve arzuya kucak açmış saflığı
Her tavrına yeni bir albeni veriyordu;

Kuğu gibi kıvrımlı, sıvı yağ gibi kaygan
Kolları, bacakları, kalçaları, her yeri
Geçiyordu duru ve keskin bakışlarımdan;
Ve karnı, ve bağımın salkımı memeleri

Kötülük Meleğinden daha tatlı, coşkulu,
Üstüme geliyordu bana el atmak için,
Ruhumu, kimsesiz, yapayalnız oturduğu
Billur kayalıklarda rahatsız etmek için.

Yepyeni bir desende birleştirmişti bir el
Antiope'un altıyla, üstünü bir tüysüzün,
Dolgun kalçalarını yansıtan ince bir bel,
Vahşi, esmer yüzünde beyaz, yüce bir düzgün!

—Can çekişip dururken lambamızın fitili,
Tek ışık, ocaktaki ateş de ölüyordu,
Alevin soluyup iç çeken dumanlı dili
O amber renkli teni kanlara buluyordu.

VII

Vampirin Değişimleri

Demir kopçalı korsenin üzerindeki
Göğüslerini sıkıp kıvrıldı yılan gibi,
Çilek ağzından akan amber sözcüklerle
Dedi: "Dudaklarım nemli oldukça böyle
Eskil bilinci yitirme bilimi nedir
Yataklarda, ben bilirim, gizi bendedir.
Utkulu göğsümde acılar, yaşlar diner,
Yaşlının gülüşü çocuk gülüşüne döner.
Beni çıplak seyredenler için her şeyim
Güneşim ve gökyüzüyüm, yıldızım, ay'ım.
Sevgili bilim adamı, dost, ah, bir bilsen
Sevişme sanatında nasıl bilgeyim ben!
Kadife bedenimi şöyle sarsalar
Göğsümü, bağrımı şöyle bir ısırsalar
Sıkılgan ve fındıkçı, nazenin ve gürbüz,
Şu çarşaflar üstüne uzansam dümdüz
Uğruma Melekler cehennemlik olurdu!"

Bunu söyleyip iliklerimi somurdu.
Ben de, bir sevda öpücüğü sunmak için
Ona döndüm acılarla kıvranıp, bitkin.
Yoktu o, karşımda irin dolu bir tulum
Duruyordu, dehşetle gözlerimi yumdum,
Ve gözlerimi yeniden açtığım zaman
Benden hayli kan emip depolamış olan
Manken gibi o güçlü hayalet yerine
Titreşip duran kemikler gördüm yöremde,
Boğuk, acayip seslerle sanki karşımda
Sürekli uğuldayan bir fırıldak, ya da
Demir çubuk ucunda bir tabela vardı
Rüzgârın kış gecelerinde salladığı.

ÇAPKINLIKLAR

VIII

Fıskiye

Güzel gözlerinizde yorgun bir hal
Var, zevkin ağına düşen sevgilim!
Açma gözlerini, böyle miskin kal,
Seni bu halinle de seyredeyim.
Cıvıldıyor avlumuzda fıskiye
Gönlümü sevdaya salan bu akşam,
Susmak bilmiyor sular gündüz, gece,
Yüreğimde coşku, yüreğimde gam.

Sular çiçek demeti
Olmuş açıyor
Phoebé pek neşeli
Renkler saçıyor
Yaşlarla, yağmur gibi
Dökülüyor.

Alev alev, şehvetli şimşeklerin
Yaktığı ruhun da, sevgilim, böyle
Derinliklerine doğru göklerin
Atılıyor hızla ve cesaretle,
Ve sonra akıyor, can çekişerek,
Hüzünlü bir yılgınlık dalgasıyla,
Görülmez bir eğinimle düşerek
İniyor kalbimin tam ortasına.

Sular çiçek demeti
Olmuş açıyor
Phoebé pek neşeli
Renkler saçıyor
Yaşlarla, yağmur gibi
Dökülüyor.

Ey, gecenin güzelleştirdiği sen,
Ne hoş göğüslerine eğilerek,
Havuzlarda hıçkıran ve iç çeken
Ölümsüz yakarışları dinlemek!
Oy, çevremde uğuldayan ağaçlar,
Kutlu gece, Ay, su, titreyen dal siz,
Ve sizin bu katıksız hüznünüz
Ayna gibi aşkımı yansıtırlar.

Sular çiçek demeti
Olmuş açıyor
Phoebé pek neşeli
Renkler saçıyor
Yaşlarla, yağmur gibi
Dökülüyor.

IX

Berthe'in Gözleri

İçinden Gece gibi, iyi, tatlı şeylerin
Süzüldüğü, kaçtığı çocuğumun gözleri!
En güzel gözler bile tutamaz yerinizi,
Güzel gözler üstüme karanlıkları serin!

Çocuğumun, sır kutusu, iri gözleri, siz,
Uykulu gölgeler yığınının ardında saklı
Hazinelerin belli belirsiz parladığı
Büyülü mağralara ne çok benziyorsunuz!

Çocuğumun, loş, derin ve geniş gözleri var,
Senin gibi, sonsuz Gece, parlak, aydınlık!
Ateşi Aşk düşleridir İnançla karışık,
Ya şehvetle tutuşur, ya sofuca çıtırdar.

İLAHİ

O ölümsüz put'a, meleğe,
Kalbime ışığını serpen
En sevilen'e, en güzel'e
Selam ölümsüzlüklerden!

Tıpkı, tuzu emmiş bir hava
Gibi yaşantıma yayılır,
Suyu kanıksamış ruhuma
Sonsuzun tadını boşaltır.

Kutu gibi sevimli bir eve
Burcu burcu kokular saçan,
Küçük bohça, gece, gizlice
Tüten unutulmuş buhurdan,

Sonsuzluğumun dibinde
Yatan, görünmez misk tanesi,
Çürümez aşk, yeteriyle,
Nasıl anlatsam, nasıl, seni?

O ölümsüz put'a, meleğe,
Bana kıvanç ve sağlık veren
En iyi'ye ve en güzel'e
Selam ölümsüzlüklerden!

Bir Yüzün Sundukları

Tutkunum, solgun güzellik, o eğik kaşlarına,
Karanlıklar ordan akar gibidir;
Kara, ama kasvetten uzak gözlerin bana
Nice düşler, düşünceler iletir.

Siyah saçın, esnek yelenle uyumlu gözlerin,
Ölgün bakışlı gözlerin bana der:
"Sen ki âşığısın plastik esin perisinin,
İyice tanımak istersen eğer

Yüreğinde uyandırdığımız tatlı umudu,
Yineleyip durduğun tüm zevkleri,
Yönelt gözlemini somut gerçeğimize doğru,
Göbekten kalçaya, incele bizi;

Bak, iki güzel ağır göğüslerin ucunda
İki geniş, iki tunç madalyon var;
Ve kadife gibi tatlı bir karnın altında,
Buda rahibinin derisi kadar

Esmer, zengin bir post bulacaksın, bu yığın yığın
Saçların kızkardeşi, yumuşak, ince,
Yünü kıvırcık bir post, ve senin gibi yoğun,
Senin gibi, yıldızsız, kara Gece!"

Canavar

I

Kuşkusuz, değilsin, en sevilenim,
Veuillot'nun o filiz dediği fidan.
Oyun ve aşk, benim iyi yüreklim,
Kaynar senin içinde, yaşlı kazan!
Körpe sayılmazsın, en sevilenim,

Yaşlı çocuk! Çılgın karavanların,
Yıprandığı halde albenisini
Yitirmeyen değerli eşyaların
Gür parlaklığını, inceliğini
Vermiş sana, çılgın karavanların.

Hayır! asla bulmuyorum tekdüzen
Olgun yeşilliğini kırk yaşının;
İlkyaz'ın bayağı çiçeklerinden
Daha üstün, Güz, senin meyvaların!
Hiç mi hiç değilsin, yavan, tekdüzen!

Tatlılıklarla dolu okşayışın
Değişik bir incelikte, bilirim;
Oyuğunda köprücük kemiklerinin
Tuhaf acılıkları tadar dilim;
Tatlılıklarla dolu okşayışın!

Hiç aldırma o gülünç insanlara,
Melon şapkalı sevgililere,
Senin köprücük kemiklerin, daha
Üstün Süleymanınkilerden bile,
Acırım ben o gülünç insanlara!

Saçın, mavi bir zırhlı başlık gibi,
Az düşünen, az kızaran, savaşçı
Alnına yayar serin gölgesini,
Savurur geriye dalgalarını,
Zırhlı bir başlığın yelesi gibi.

Tıpkı çamuru andırır gözlerin,
Orda deniz fenerleri parıldar,
Şiddetlenip düzgününde yüzünün
Kızgın cehennem ateşleri saçar!
Karadır bir çamur gibi gözlerin!

Dudağında hem alay var, hem şehvet,
Acı tadı davet eder, kışkırtır,
Sanki bir Cennet Bahçesi, bir Cennet,
Çeker kendine, çarpar, şaşırtır.
Ne yaman alaydır! ne yaman şehvet!

Bacağın kaslıdır, kaslı ve kuru,
Tırmanır doruğuna volkanların,
Bilir en ateşli dansı, oyunu,
Kar'a, yoksulluğa aldırmaksızın.
Bacağın kaslıdır, kaslı ve kuru;

Tatlılıktan yoksun, kavrulmuş derin,
O ihtiyar jandarmalar misali,
Akan yaşları gibi gözlerinin,
Nice yaşlar döktü, nice terledi.
(Yine de kendince tatlıdır derin!)

II

Aptalca, İblis'e gidiyorsun sen,
Seve seve gelir, izlerdim seni,
Bu baş döndürücü, korkunç hız, birden
Böylesine ürkütmeseydi beni.
İblisine tek başına çek git, sen!

Böbreğim, ciğerim ve çorap bağım
Elvermiyor ki, Ulu Efendiye
Gereğince övgüler yağdırayım.
"Yazık! gerçekten, çok yazık!" diye
Yakınıyor, böbreğim, çorap bağım.

İnan bana, acısı içindeyim
Katılamamanın Kara Ayin'e,
Parlayınca kükürt, görmek isterdim
Nasıl sarıldığını Efendine!
Oy! gerçekten acılar içindeyim!

İblis çarpmışçasına çok üzgünüm,
Mumlarına şamdan olamıyorum,
Cehennem çırası! Yargıcım, gülüm,
Şeytan Ayinine gelemiyorum,
Nasıl üzülmeyim, çok, çok üzgünüm,

Madem nicedir seviyorum seni,
Derdime dermanı Kötü'den ummak
Ve yetkin bir canavara tutulmak
Benim için gayet doğal değil mi?
Yaşlı canavarım, seviyorum seni!

XIII

Franciscae Meae Laudes

Uzman ve sofu bir modacı kadın için yazılmış dizeler

(Kötülük Çiçekleri bölümündeki LX. şiire bkz.)

XIV

Bay Honoré Daumier'nin Yaptığı Portre İçin

Sana imgesini sunduğumuz, ve
Bize kendimize gülmeyi öğreten
Bu sanat üstündür, ötekilerden,
Daha bilge, okurum, daha yüce.

Alaycıdır bu sanat, yerer, taşlar!
Kötülüğü ve onun acısını
Betimlediğinde, güçlü çabası
Kalbinin güzelliğini kanıtlar.

Onun gülüşleri benzemez hiç de,
Düşüncesi bile bizi donduran
Alecto'nun çırası altında yanan
Mephisto'nun, Melmoth'un gülüşüne.

Onların o gülüşleri, yazık ki,
Yüzlerinde acı, hazin bir yüktür;
Sanatın alayı, içten, büyüktür,
Temiz yüreğinin simgesi gibi!

XV

Lola De Valence

Anladım ki arzu ağır basıyor, dostlar,
Her yanda gördüğüm onca güzelliklerde;
Ama, Lola de Valence'da, siyah ve pembe
Bir mücevherin şaşırtıcı büyüsü var.

XVI

Eugène Delacroix'nin
Resminden Esinlenerek

Yuvarlanan bir yazı titrek ayağı altında,
Şair, hücrede, giysileri hırpani, hasta,
Dalmış; dehşetin alevlendirdiği bakışı
Ölçüyor çıktığı baş döndüren basamakları.

Sarhoş eden gülüşler doldurup cezaevini
Acayipe, saçmaya yöneltiyor belleğini;
Kuşku yakasında hep, Korku biçimden biçime
Girip, gülünç, gudubet, kolgeziyor yöresinde.

Kötücül, kara bir izbeye kapatılmış olan
O deha, ve onun kulak ardında uğuldayan
Çığlıklar, sessiz öfkeler, hayaller, ruhum, bil ki,

Bil ki, berbat hücrede o uykusuz hayalci
Simgesidir, belirsiz, karanlık düşlerinin,
Dört duvarda boğduğu acımasız Gerçeğin!

ÇEŞİTLİ ŞİİRLER

XVII

Ses

Kitaplığımıza yaslanıyordu beşiğim,
Her şey, loş Babil kütüphanesi gibi, orda,
Birbirine karışıyordu; roman, masal, bilim,
Latin külüyle Yunan tozu, iç içeydi orda.
Kitap sayfası gibi miniktim. Bir ses, kurnaz
Ve metin, dedi: "Tatlı bir çörektir Dünya;
Dilersen (ki bundan keyifli hiçbir şey olmaz!)
Dünya dolusu bir iştah verebilirim sana."
Öteki, senin sesin: "Gel! birlikte, olasının,
Bilinmeyenin ötesine kanat açalım!"
Diyordu, rüzgârına benziyordu kumsalların.
Uğuldayan, nerden geldiğini anlamadığım,
Kulağı okşayan ve korkutan hayalet, sana,
"Peki! tatlı ses!" yanıtını vermiştim hemen.

Bu dert, bu kara yazgım, işte o günden sonra
Bırakmadı yakamı. Sonsuz bir varoluşun
Dekorları ardında, bir uçurumda, farklı,
Çok değişik, çok özgün dünyaları görürüm,
Ve sezgimin kurbanı, ben, ayakkabılarımı
Isıran yılanları sürükleyip dururum.
İşte o günden sonra peygamberler gibiyim,
Issız çöle, denize ölesiye vurgunum;
Şölenlerde ağlarım, matemlerde gülerim,
En acı şarapları bile tatlı bulurum;
Olmamış sanarım olmuş gerçek olayları,
Gözlerim gökyüzünde, düşerim, her yan oyuk...
Ses avutur, der: "Aman, düşlerini iyi koru;
Delilerdeki düşler bilgelerde bile yok!"

UMULMADIK

Harpagon, can çekişen babasının yanında,
Rüyada gibi dalgın, hülyalı, söyleniyor:
"Tabut için, umarım, tavan aralığında
Birkaç eski tahta bulurum?" diyor.

Kuğurduyor Clément: "İyi yürekliyim ben,
Tanrı da, elbette, çok güzel yaratmış beni."
—O taşlaşmış yüreği kızarıyor yeniden,
Sonsuz ateşte, isli jambon gibi!

Kendini meşale sanıp tüten bir gazteci de,
Karanlıklar içinde yittiğine inanan
Zavallının tekine dikiliyor: "Nerede
Kurtarıcın? Güzelliği yaratan?"

Şehvet düşkünlerini herkesten çok tanırım,
Gece gündüz, beş para etmez bu budalalar,
"Hiç değil, bir saatlik erdemli olmalıyım!"
Diye, sızlanıp yakınır, ağlarlar.

Mırıldanıyor saat: "Bu lanet adam arsız,
Boşa uyarıyorum kokuşmuş bedenini,
Kör ve sağırdır insan, bir duvar, dayanıksız,
Böceklerin, kurtların kemirdiği!"

Ve Biri beliriyor, herkesin yadsıdığı,
Alaycı, mağrur, diyor: "Sanırım, yeterince
Kudas törenlerimi kutsayıp, mayanızı
Sergilediniz kara Ayinimde?

Kalbinizde tapınak kurdunuz benim için,
İğrenç kıçımı gizlice öpüp kokladınız,
Yengin, koca gülüşümden, ve dünya gibi çirkin
Gülüşümden Şeytanı tanıyınız!

Şaşkın ikiyüzlüler, bu ne kurnazlık! demek,
Efendinle alay edip onu kandıracaksın,
Ve, hem Cennete girip, hem servet edinerek
İki ödüle birden konacaksın?

Av hayvanıysan eğer, pusuda, uzun uzun
Bekleyen yaşlı avcıya postu deldirirsin.
Hazin kıvancımın yoldaşları, sizi, sonsuzun,
Kayaların, toprağın, zerrelerin

Külünüzle karılmış yığınların arasından
Görkemli bir saraya götüreceğim, sizi,
Benim gibi büyük, sert, tek kitleden oluşan
Saraya götüreceğim hepinizi;

Bir saray, tek kayadan oyma, evrensel günahtan,
Gururumu, acımı, benim şanımı taşır!"
—O sırada, evrenin en yukarılarından,
Bir melek, çalıp borazanını, şakır

Utkusunu kalplerin: "Kamçına şükrediyorum
Tanrım! Mübarek olsun verdiğin acı,
Ellerinde boş bir oyuncak değil ruhum,
Kulun, sana, insafına duacı."

Bu çınlayan kutsal bağbozumu akşamlarında
Borazanın sesi hoştur, tatlıdır öylesine,
Sızar bir coşku gibi bütün baygın ruhlara,
Şakıdığı gizemli övgülerle.

XIX

KURTULMALIK

Kurtulmalığını ödemek için
İki bitek tarlası var insanın,
Yeter ki toprağı demiriyle aklın,
İyi kazsın, özenerek işlesin;

Yetiştirmek için iki, üç gülü
Ve devşirmek için birkaç başağı,
Gri alnından tuzlu gözyaşları
Akmalı, hep onları beslemeli.

Bahçelerden biri Sanat, biri Aşk.
—Korkunç gün gelip kurulunca divan,
Sevabın ne, ne yaptın diye soran
O titiz yargıcı hoşnut kılacak

Ambarların dolu olmalı, dolu
Ürünlerin ile, çiçekler ile
Ki şekilleriyle ve renkleriyle
Kazanmalı Meleklerin oy'unu.

Bir Küçük, Yerli Kıza

Ayakların ellerin kadar ince, kalçaların
Öyle geniş ki imrenir en güzel beyaz kadın;
Gerçek sanatçı için, tatlı, sevimli gövden:
İri, kadife gözlerin daha siyah teninden.
Doğduğun, büyüdüğün, bu masmavi ve bu sıcak
Ülkede işin efendinin piposunu yakmak,
Serin suyla, kokularla doldurmak şişeleri,
Yataktan uzaklaştırmak sivrisinekleri
Ve doğan gün şarkılar söyletirken çınarlara
Ananas'la muz satın almak gidip pazara.
Çıplak ayaklarını gezdirip dilediğince,
Türküler söylersin bütün gün hafif bir sesle;
Erguvan mantosuyla akşam indiği zaman
Kendini bir hasıra bırakırsın usuldan.
Dalgalı düşlerin sinekkuşlarıyla doludur,
Düşlerin de senin gibi çiçekli, hülyalıdır.
Mutlusun burada, acının biçtiği kalabalık
Fransamızı niçin görmek istiyorsun çocuk?

Bırakıp yaşantını tayfaların kollarına
Niçin veda edeceksin küçük maymunlarına?
Orda, üstüne ince müslimler giyinerek, sen
Yağmurların ve doluların altında titrerken
Gözyaşları dökeceksin bu özgür günler için,
Neden geldim buralara deyip dövüneceksin
Ve dar bir korse sıkarken cendere gibi seni
Belki de çirkeflerde arayıp yemeğini,
Satacaksın kokunu, bu büyülü bedenini,
Siyah albenisiyle başdöndüren tenini.
O dumanlı salonlarımıza girdiğin zaman,
Dalgın dalgın çevrene şöyle bir baktığın an,
Dağınık hayaletler dolduracak gözlerini,
Boşa arayacaksın hindistan cevizlerini!

MASKARALIKLAR

XXI

Brüksel'de, Monnaie tiyatrosunda oynanan
AMİNA BOSCHETTI'NİN BAŞLANGIÇLARI ÜSTÜNE

Sıçrar, —kaçar, —uçuşur ve gülümser Amina;
Le Welche der: "Bütün bunlar Çince geliyor bana;
Çorbalık Ot Dağı'nın ünlü perilerinden
Başka peri tanımam, başka peri bilmem ben."

Gülen gözünün, ince ayağının ucuyla,
Amina coşkusunu boşaltır dalga dalga;
Le Welche der: "Sahte düşler, uzaklaşın bizlerden,
Böyle hafif davranmaz karım, inanamam ben."

Fil'e vals, baykuşa neşe, kuğuya gülmeyi
Öğretmek isteyen, sen, çorabı jartiyerli
Tatlı orman perisi, bilemezsin elbette,

Le Welche olacak adam zarafete "hurra!" der,
Yüce Bacchus en güzel şarabı sunsa bile,
Kabul etmez, diretir, faro birası ister.

XXII

BAY EUGÈNE FROMENTİN'E
Dostu olduğunu söyleyen

Bir Zevzek Konusunda

Çok zenginmiş, çok malı mülkü varmış,
Ama çok korkuyormuş koleradan;
—Parayı kılı kırk yarıp harcarmış,
Ama çok hoşlanırmış Opera'dan;

—Delicesine tutkunmuş doğa'ya,
Bay Corot'yu tanıyormuş, dostuymuş;
—Arabası şimdilik yokmuş ama,
Ne gam! pek yakında o da olurmuş;

—Tahtalar ya siyah ya da yaldızlı
Olmalıymış, taş kısım: mermer, tuğla;
—Ödüllü, nişanlı, üç ustabaşı
Çalıştırıyormuş fabrikasında;

—Gerisi bir yana, yalnızca *Kuzey*'in
Yirmi bin hisse senedine sahipmiş;
—Bir çerçeveyi cuk oturtmak için
Oppennord'un pervazlarını bulmuş;

—Üşenmez, bir şey çok gerektiğinde
Gırtlağına dek dalarmış hurdalara,
Ne ender parçalar geçmiş eline
Luzarches'da, Patriarches Pazarında;

—Pek sevmezmiş, ne karısını ne de
Annesini; —ama inanıyormuş
Ruhun sonsuzluğuna, ölmezliğine,
—Niboyet'yi bir hayli okumuş!

—Bayılırmış fizikseline aşkın,
O can sıkıcı günlerde, Roma'da,
Zaten veremli, zavallı bir kadın
Ölmüş deli gibi sevdalanıp ona.

Tournai'li bu zevzek, üç buçuk saat
Bana tüm yaşamını sayıp döktü,
Kolay mı dinlemek? Üç buçuk saat
Şu beynim ne büyük acılar çekti.

Anlatmakla bitmez, ben bilirim, ben,
Nasıl acı çektim, nasıl kahroldum!
Nefretime kilit vurmuş, içimden
"Hiç değil, uyuyabilsem!" diyordum.

Gitmek istediği halde, gidemeyip
Kıvranan çaresiz insanlar gibi,
Onu kazığa oturtmayı düşleyip
Oğuyordum kıçımla iskemleyi.

Adı Bastogne bu canavar hödüğün;
Kaçıyordu kolera salgınından.
Ödünün koptuğu Paris'e, bir gün,
Her ikimiz de döndüğümüz zaman

Bastogne denen zevzek, salgın canavar
Çıkacak olursa yine karşıma,
Ya kaçarım Gaskonya'lara kadar,
Ya da atarım kendimi sulara.

Bruxelles, 1865

XXIII

Uccle'de, Brüksel Sokağı'ndaki Üşütük Meyhane

İskeletler çok zevk verirdi size,
Severdiniz en iğrenç simgeleri
Ve tıpkı sahanda yumurta gibi
Çeşni katarlardı şehvetinize.

Bir meyhane şu levhayı asmış bak:
"Estaminet, kabristan manzaralı."
Ey Monselet, yaşlı Mısır kralı,
Mümkün müdür sizi anımsamamak!

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ'nin
Üçüncü Baskısına Katkı

(1868)

I

Hükümlü Bir Kitap İçin Yazıt

Tatlı çoban türküleri okuru,
Bu acıklı, esrik kitap sana tat
Vermez, boş yere okuma, kaldır at!
Saf yürekli, Tanrının iyi kulu,

Öğrenmedin, almadıysan dersini
Şeytan denen o yaşlı düzenbazdan,
At! bir şey anlamazsın bu kitaptan,
Ya da bir isterik sanarsın beni.

Ama, büyüye değil de, gözlerin
Uçuruma dalmayı biliyorsa,
Oku, beni sevmeyi öğrenirsin;

Meraklı ruh, kıvranıp ıstırapla
Aramaya giderken cennetini,
Acı bana!.. Yoksa çarparım seni!

II

Théodore De Banville'e
(1842)

Öylesine güçlü ve rahat kavradınız ki,
Öyle bir tuttunuz ki Tanrıça'yı yelesinden,
Sata sata, metresinin iflahını kesen
Muhabbet tellalına benzettiler sizi.

Erken kıvılcımlanan pırıl pırıl bir gözle
Mimar gururunuzu hakça sergilediniz,
Olgun bir geleceği şimdiden gösterdiniz
Doğru bir cesaretin ürünü eserlerde.

Şair, yazık, kanımız her kapıdan kaçıyor;
Her damarı hazin bir ırmağa dönüştüren,
Centaure'un giyindiği elbise, boşuna mı,

Küçük Herkül'ün beşikte boğazladığı, kin
Ve öçle dolu dev gibi sürüngenlerin
Salyalarına bastırılıp üç kez boyandı?

III

Barış Çubuğu

Longfellow'u öykünerek

I

Ve, Rab, Gitche Manito, Yaşamın Efendisi,
Yaratıcı, Büyük Güç yeşil çayıra indi,
İndi tepeciklerle dolu sonsuz çayıra;
Kızıl Taşocağında, ayakta, dimdik durmuş,
Tüm mekâna egemen, nurla yıkanıp yunmuş,
Geniş, görkemli, seyretti evrenini orda.

Sayılamayacak derecede çok halkları,
Otlardan bile, kumlardan bile çok halkları
Çağırmak için, bir parça kopardı kayadan
Ve bir pipo başı oydu, saltanatlı, yüce,
Ve, dere boyundaki büyük sazlık içinde
Uzun bir kamış bulup sapını yaptı ondan.

Doldurdu piposuna kabuğunu bir söğüdün;
Her şeye egemen Rab, Yaratıcısı Güç'ün,
Yazgımızı yazan Rab, o barış çubuğunu
Tüttürdü, Kızıl Taşocağında dimdik durmuş,
Saltanatlı ve yüce, nurla yıkanıp yunmuş.
Ve tüm uluslar için büyük işaretti bu.

Kutsal duman, sabahla, havada lüle lüle
Ve burcu burcu, yükseliyordu gökyüzüne,
Önceleri yalnız düz bir çizgiydi, karanlık,
Sonra mavi buhar oldu, kalınlaştı daha bir,
Ve ağardı, yükseldi, yoğunlaştı daha bir...
Göğün sert tavanında kırık bir çizgiydi artık.

Ve Kayalık Dağların uzak tepelerinden,
Suları gürül gürül Kuzey'in göllerinden
Tawasentha vadisinden, hoş kokusuyla ünlü
Tuscaloose ormanına dek, lüle lüle,
Lâl renkli sabahta kokulu büklümlerle
Yükselen dumanı, işareti herkes gördü.

Uyardı peygamberler halkları: "Güneşteki, boz,
Salınan buhar şeridini görüyor musunuz?
Şu şeridi, komut veren bir ele benziyor,
Gitche Manito'dur o, Yaşamın Efendisi,
Çayırdan dört köşeye buyruğunu gönderdi:
"Cengaverler, gelin, sizi çağırıyorum!" diyor.

Ovaların yolundan, suların yollarından,
Rüzgârın soluduğu dünyanın dört yanından
Her soptan, her aşiretten, tüm cengaverler,
Duman bulutunun işaretini anlayarak,
Rab Gitche Manito'nun buyruğuna uyarak,
Buluşma yeri, Kızıl Taşocağına geldiler.

Yeşil çayırda, savaşla pişmiş yağız yüzleri,
Suskun, bekliyorlardı Rab'dan gelecek sözleri,
Güz yaprağı gibiydiler, alaca bulaca;
Tüm varlıkları birbirleriyle savaştıran kin
O, atalarının gözlerinde de yanan kin
Tutuşmuştu, ölümcül, kızgın bakışlarında.

Ürünüydü bu öç, bahtsız kalıtımlarının,
Öfkeli, hınç dolu haline çocuklarının
Bakıyordu acıyarak Rab Gitche Manito,
Evlatlarının birbirlerini ısırmasına
Dayanamıyordu bu iyi yürekli baba,
Tüm uluslara karşı şefkatle doluydu o.

Güçlü sağ elini uzattı üzerlerine
Dalmak için dar kafalarına, yüreklerine,
Soğutmak için ateşlerini eli altında;
Düşerken, sesini devce ve insanüstü kılan,
Gümbür gümbür, coşkun bir akarsuyu andıran
O saltanatlı sesiyle dedi ki onlara:

II

"Ey benim çocuklarım, acınacak haldeki
Sevimli oğullarım! dinleyin kutsal aklı,
Gitche Manito'yum ben, Yaşamın Efendisi!
Nice hayvanlarla, ayılar, ren geyikleri,
Kunduzlar, bizonlarla doldurdum çayırınızı.

Karada, denizde size avı kolay kıldım;
Niçin avcı insanların canına kıyıyor?
Bataklığınızı onca kuşlarla donattım,
Niçin hoşnut değilsiniz dikbaşlı oğullarım?
Niçin insan insanı, komşusunu avlıyor?

Canıma yetti artık iğrenç savaşlarınız,
Dualarınız, dilekleriniz bile cinayetlerle dolu!
Gerçek tehlike sizsiniz, o zıt yapılarınız,
Güç birliktedir, kardeşçe, dostça yaşayınız,
Barıştır kardeşçe, dostça yaşamanın yolu.

Yakında elim size bir Peygamber verecek,
Eğitecek sizleri, acı çekecek sizinle,
Ömrünüzü kutlu bir şölene çevirecek;
Ama, hepinizin yaşamı sona erecek
Aldırmazsanız eğer yetkin bilgeliğine!

Bu öldürücü boyalarınızı silin artık.
Çok sayıda kamış var, ve kaya kalın, kırın,
Yapın pipolarınızı. Bundan böyle savaş yok!
Kan yok artık! Kardeşçe ve dostça yaşayarak,
Birleşip, Barış Çubuğunuzu tüttürün!"

III

Hepsi, hemen silahlarını yere attılar,
Ve savaş boyalarını ırmakta yıkadılar,
Parlayan boyaları, hırçın, şanlı alınlarında.
Her biri bir pipo başı oydu, ve, sazlıktan
Uzun bir kamış koparıp sapını yaptı ondan.
Büyük Ruḥ, hoşnut, gülümsüyordu çocuklarına!

Dingin, esrik bir yürekle gēri döndü her biri,
Büyük Ruh, Gitche Manito, Yaşamın Efendisi
Yükseldi yarı açık kapısından göklerin.
—Bulutun o görkemli buharı arasında,
Yapıtından hoşnut, yükseliyordu sonsuzluğa,
Burcu burcu kokarak, yüce, ışıklı, derin!

IV

Bir Putperestin Yakarışı

Şehvet, ruhun işkencesi,
Yakaran sesimi dinle;
Isıt şu paslı kalbimi,
Isıt beni alevinle!

Tanrıçamsın havalanan,
Yerin altındaki alev!
Sana tunç bir şarkı sunan
Üzgün ruhumu koru, sev.

Ve hep kraliçem ol sen!
Teni etten, kadifeden
Perinin maskesini tak,

Ya da ağır uykunu dök
Gizemli şaraba şehvet,
Ey, sünen, esnek hayalet!

V

Kapak

Nerde olursa olsun, karada, denizlerde,
Alevli iklimlerde, beyaz güneş altında,
Görkemli Karun'uyla, kara dilencisiyle,
İsa'ya inananı, Cythère soytarısıyla,

Konarı, göçeriyle, köylüsü, kentlisiyle,
Kafası hızlı ya da ağır çalışanıyla,
Gizemin dehşetini duyar insan, her yerde,
Gözleri titremeden bakamaz yukarıya,

Bakamaz Gökyüzüne! boğucu bir mağradır,
Işıklı tavanında güldürüler oynanır,
Her palyaço kanlı bir zemin üstünde yürür;

Bütün bir İnsanlığın içinde kaynadığı
O koca tencerenin büyük, kara kapağı
Gök, inanmışa umut, dinsize dehşet verir.

VI

Geceyarısı Sınavı

Saat çalarken geceyarısını,
Alay edercesine soruyordu,
Ne şekilde geçirdiniz, diyordu,
Kaçıp giden, kaybolan koca günü:
—Tarihlerden ayın onüçü, cuma,
Yazgımız oyuna getirdi bizi,
Bilmez olduk onca bildiğimizi,
Tükettik günü tam zındıkçasına.

Tanrıların Tanrısı, efendisi
İsa'ya sövgüler yağdırıp durduk!
Asalakça masasına oturduk
Bir Karun'un, zibidi mi zibidi.
Şeytan tohumları hoşlansın diye,
Dalkavukluk kisvesine büründük,
Sevmediğimizi sever göründük,
Lanet okuduk sevdiğimiz şeye.

Pis bir cellat gibi, biz de horladık,
Haksız yere, hor görülen zayıfı,
O boğa alınlı Budalalığı,
Koca Budalılığı selamladık;
Sofuca, Tanrıya taparcasına
Kucakladık saçma Maddeyi hemen,
Kokuşmuşluğu, pisliği önleyen
Solgun ışığı sürdük uzaklara.

Bir zamanlar bir Lyre rahibi varmış,
Uğursuzluktan doğan çılgınlıkları
Tek tek ortaya serer, açıklarmış,
Biz de şaşkınlıktan yaptık bunları,
Çılgınlıkta boğduk başdönmemizi,
Susamadan içtik, tok iken yedik!..
—Söndürelim lambayı, çabuk, çabuk!
Yoğun karanlıklar gizlesin bizi!

Hüzünlü Madrigal[*]

Hanım hanımcıksan neme gerekir?
Güzel ol! hüzünlü ol! bana yeter,
Doğaya ırmaklar, sular can verir,
Yüzü gözyaşları güzelleştirir;
Fırtınalarla gençleşir çiçekler.

İnan, daha çok seviyorum seni,
Kıvanç gölgeli alnından kaçınca
Ve korkular boğunca yüreğini,
Geçmişin öfkeli bulut yığını
Bohçasını önümüzde açınca.

Seni, o iri gözlerin kan gibi
Sıcak damlalar dökünce severim,
Ve ellerim sallarken beşiğini
Can çekişen bir hırıltı misali
Hüzün üstüne çökünce severim.

Ey derin ilahim, derin ve tatlı!
Kutsal şehvet, yüreğimde yanan kor!
Solurum göğsünün hıçkırığını,
Ve bilirim, döktüğün gözyaşları,
O inciler seni aydınlatıyor!

[*] İnce, sevecen duygular anlatan küçük koşuk, şarkı (çn).

II

Kopmuş eski aşklarla dolup taşar,
Bilirim, kabarıp coşan yüreğin,
Hâlâ, fırın gibi tutuşup yanar,
Ve, hâlâ, altında göğüslerinin,
Az çok, kargınmışların onuru var;

Ama, Cehennem, hiç, rüyana girip
Yansıdı mı ruhuna alevlerle?
Ve zehiri, ve, kılıcı düşleyip,
Baruta ve demire gönül verip,
Mutsuzlukla, yıkımlarla yüz yüze,

Korka korka açtın mı yüreğini?
Kaskatı kesilip, saat çaldıkça,
Bitmek bilmez bir kâbusta, kişiyi
Büyüleyen o eşsiz tiksintiyi
Tatmadıkça, onu tanımadıkça,

Bana dehşetle yaklaşan kadınım,
Üstüne nefretin çöktüğü gece,
Yürek dolu bir sesle: "Ne yapalım,
Ben de sana benzemişim, kralım!"
Diyemezsin, ey köle, tutsak ece.

VIII

Uyaran

Çöreklenen sarı bir Yılan vardır
İnsan olan her insanın içinde,
İnsan arzulayıp: "İsterim!" dese,
O hemen dikilip yanıtlar: "Hayır!"

Dalıp gitse gözlerin düş içinde,
Satyre'lerin, Nixe'lerin gözlerine,
Diş, hemen der: "Görevlerini düşün!"

Çoluk çocuk büyütsen, fidan diksen,
Mermerler yontsan, dizeler döktürsen
Diş der ki: "Akşama çıkacak mısın?"

Boşuna düş kurar, umutlanırsın,
İnsan gönlünce yaşamaz tek bir an,
Uyarılarıyla karşılaşmadan
Kahrolası Engerek yılanının.

IX

İSYANCI

Gökten kartal gibi inip öfkeli bir Melek
Zındığın saçlarını doladı bileğine,
Silkeleyip dedi ki: "Kuralı bilmen gerek!
(İyilik Meleğinim) Buyruklarımı dinle!

İsa Efendimizin geçtiği kutsal yola
İnancınla dokunmuş bir halı sermek için,
Yalnız yoksula değil, çarpığa, budalaya,
Hinoğluhine bile sevgi beslemelisin.

Gerçek Aşk budur işte! Yüreğin kararmadan,
Onurlandır Tanrıyı, bu aşk ateşiyle yan,
Albenisi ölümsüz bu gerçek Şehvet'i tat!"

Ne tatlı söz kâr etti, ne yumruk, adam inat;
Melek bağırıp durdu: "Herkesi sev, diyorum!"
Zındık direniyordu: "Hayır! istemiyorum!"

X

Burdan Çok Uzakta

Kutsal kafesi burdadır,
Genç kız, takıp takıştırır,
Dingin, sessiz ve hep hazır,

Dinler, yastıkta dirseği,
Sallayıp yelpazesini,
Havuzun içli sesini:

Dorothée'nin odası bu,
Meltemin, suyun ezgisi,
Hıçkırıklı uğultusu
Nazlar tapılan çocuğu.

O güzelim nazik teni
Gülyağı, günnükle oğulu,
Koklar, saksıdaki iri
—Aygın baygın çiçekleri.

XI

Çukur

Nereye gitse Pascal, izliyormuş burgacı
—Yazık! her şey uçurum, —eylem, özlem, düş ve söz!
Diken diken Korkudan tüylerim, gece gündüz,
Duyuyorum esişini yelin, acı acı.

Üstte, altta, her yanda, derinlik, kum yüzüyor,
Sessizlik, köleleştiren korkunç uzay ağı...
Ve gecelerime Tanrının bilge parmağı
Hep, çok biçimli bir karabasanı çiziyor.

Uyku korkutuyor beni, yılgı dolu, dibi
Bilinmeyen karanlık, büyük bir çukur gibi;
Sonsuzu görüyorum bütün pencerelerden,

Başım inatçı ağrılarla dolu, dönüyor
Yürek hiçliğe özlemle tutuşup yanıyor
—Ah! çıkmamak Sayılar, Varlıklar evreninden.

XII

Bir Yalnızın Yakınmaları

Orospulardan geçinenlerin
Keyfi, rahatı yerinde, karnı tok;
Bana gelince, kollarım kırık,
Sonsuz bulutları sardığım için.

Göğün derinliğinden ışıldayan
Benzersiz yıldızların sayesinde,
Gözlerimin gördüğü, sadece
Anılardır, güneşten arta kalan.

Mekândan boşa yardım diliyorum,
Sonu ve ortayı bulmak için,
Altında, alevli, ateş bir gözün,
Kırılıyor kanadım, biliyorum.

Fayda etmiyor yanıp tutuşmak
Güzelliğin, güzelin aşkı ile,
Beni yutan bu uçuruma bile
Adımı vermem nasip olmayacak.

XIII

İÇE KAPANIŞ

Yeter, uslan artık Hüznüm, rahat tut yüreğini,
Akşam olsun diyordun, bak işte, kararıyor gün:
Yoğun, karanlık bir hava kaplıyor bütün kenti,
Kimine barış iniyor gökten, kimine hüzün.

Azapları, iğrenç kent, güneş batarken,
Arzunun, insafsız cellatın kırbacı altında,
O, köle, aşağılık törenlerde devşirirken
Hüznüm, ver elini bana, gel, gel şöyle yanıma,

Onlardan uzak bir yere. Bak nasıl eğiliyor
Ölü Yıllar balkona, eskimiş giysileriyle;
Özlem suların derinliğinden çıkmış, gülüyor.

Uyukluyor batan Güneş bir kemerin dibinde,
Ve, Doğuya sürüklenen, uzun bir kefen gibi,
Dinle, sevgilim, yürüyen tatlı Geceyi dinle.

XIV

Onuru Kırılmış Ay

Sen, ey atalarımın gizlice tapındığı
Ve mavi tepelerden, yıldızların, bir saray
Gibi, zarif ve süslü, izlediği tatlı ay,
Sen, ey yaşlı Cynthia'm, evimizin lambası,

Görüyor musun, yoksul, mutlu döşeklerinde
Gösterip dişlerinin körpe minelerini
Uyuyan âşıkları? Başı düşmüş şairi?
Çiftleşen yılanları kuru otlar içinde?

Sarı kukuletanın altında, usul, ürkek,
Gidiyor musun yine, akşamdan sabaha dek
Sevişmeye o güzel çoban Endymion'la?

"—Anneni görüyorum, güdük çağın çocuğu
Eğiyor ağır yılları aynasına doğru,
Seni emziren göğsü alçılıyor ustaca!"

Sonsöz Taslağı

Bir bilge gibi sakin ve tatlı, lanetli gibi,
Dedim ki:
Severim seni, güzeller güzelim, tatlım...
Nice...
Ruhsuz aşkların, ruhsuz sefihliklerin,
Kendini her yanda,
Kötülükte, acıda duyuran sonsuzluk zevkin...

Bombaların, hançerlerin, şölenlerin, utkuların,
Melankolik mahallelerin,
Dayalı döşeli konakların
Ahlarla, düzenbazlıklarla dolu bahçelerin,
Müzikli dualar kusan tapınakların,
Çocuk umutsuzlukların, üşütük kocakarı oyunların
Yılgınlıkların,
Dilsiz ve zifiri karanlık Gökyüzünü güldüren
Sevinç püskürtüleri o şölen fişeklerin.

İpeğe yayılmış kutsal rezilliğin,
Ve mutsuz bakışlı, tatlı,
Rezilliğinin yaydığı lüksle kendinden geçen
Gülünç erdemin.

Kurtulmuş ilkelerin ve kepaze yasaların,
Sislerin asıldığı kibirli anıtların,
Güneşin kavurduğu metal kubbelerin
Sesleri büyülü Tiyatro ecelerin,
Alarm çanların, sağır eden orkestra topların
Burçlar gibi yükselmiş büyülü kaldırımların
Seviyi öğütleyen, acayipçe çalımlı küçük söylevcilerin,
Orénoque'lar gibi Cehenneme dökülen
Kan dolu lağımların,
Bilgelerin, giysileri yırtık pırtık yeni soytarıların.
Altın, erguvan ve yementaşı giysili meleklerin,
Ey sizler, tanığım olun, görevimi yaptım ben
Yetkin bir kimyacı gibi ve kutsal bir ruh gibi.
Çünkü özünü çıkardım her şeyin,
Sen çamurunu verdin, ben altına çevirdim.

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ'NİN BASKISI İÇİN ÖNSÖZ TASARILARI

I

Önsöz

Fransa bir bayağılık evresinden geçiyor. Paris evrensel budalalığın merkezi ve ışıdığı yer. Molière ve Béranger'ye rağmen Paris'in *Gelişim* alanında böylesine hızla yol alacağı kimin aklına gelirdi. —Sanat sorunları, *terrae incognitae*(*). Büyük adam aptalın tekidir.

Kitabım iyilik üretebilirdi. Bundan yerinmem. Kötülük üretebilirdi. Buna sevinmem.

Şiirin amacı. Bu kitap kadınlarım, kızlarım ya da kızkardeşlerim için yapılmadı.

Anlattığım tüm suçlar bana maledildi. Kin'in ve aşağılanmanın eğlencesi. İçli şiir yazan şairler züğürt tayfasıdır. *Et verbum Caro factum est*(**). — Demek ki şair hiçbir kutbun adamı değildir. Sıradan bir ölümlü olurdu yoksa.

İblis. İlk günah. İyi insan. Eğer isteseydiniz Zorbanın gözdesi olurdunuz; Tanrıyı sevmek Tanrıya inanmaktan daha zordur. Tersine, bu çağın insanları için İblise inanmak İblisi sevmekten daha zor. Herkes onun hizmetine koşulur, ama, inanmaya gelince, kimse ona inanmaz. Yüce yüceliği İblisin.

Benim seçimim olan bir ruh. Dekor. Böylece yenilik. Önsöz. D'Aurevilly. Rönesans. Gérard de Nerval. Hepimiz asılmışlardan ya da asılacaklardanız.

II

Kadınlarım, kızlarım ya da kızkardeşlerim için yazılmadı bu kitap; komşumun kadınları, kızları ya da kız kardeşleri için de. Güzelliği güzel sözde arayanlara ve bunda çıkarları olanlara bırakıyorum bu işi.

Güzel üslubun tutkunu âşığa kalabalıklar kin besler, bilirim; yine de, insanlığa saygılı olmak, edepli görünmek, işbirliği, kamuoyunu kazan-

(*) Bilinmeyen alanlar (çn).
(**) Söz değerli olursa etkilidir (çn).

mak gibi hiçbir uydurma, yapay düşünce beni çağımızın anlaşılmayan, acayip dilini konuşmaya, mürekkebe erdemi bulaştırmaya zorlayamaz.

Şiirin çiçekli bahçelerini çoktandır bölüşmüş ünlü şairler. Güzelliği Kötü'den damıtmak eğlenceli ve güç olduğu kadar da hoş bir çaba göründü bana. Özünde yararsız ve de kesinlikle masum olan bu kitap, beni eğlendirmekten, ve engelleri aşmayı pek seven zevkimi yerine getirmekten başka hiçbir amaçla kotarılmadı.

Bazıları bana bu şiirlerin kötülüğü dokunabilir dedi; sevinmedim. İyi yürekli kimileri de iyi sonuçlar doğuracağını söyledi; buna da yerinmedim. Kimilerinin endişelenmesine olduğu kadar kimilerinin umutlanmasına da şaşıp kaldım, ve bütün bunlar, sadece, yazın sanatına değgin tüm temel kavramların unutulup gittiğini bir kez daha anlamama yaradı.

Bazı ünlü çokbilmişler insanın doğal aptallığına hayli katkılarda bulunuyordu elbette, ama yine de, uydumuzun *gelişim* yolunda böylesine hızla yürüyebileceğini hiç sanmazdım. Dünyamız tinsel adamın horgörüsüne tutkunun şiddetini veren yoğun bir bayağılık kazandı. Ancak, unutulmamalı ki, ağunun bile delemeyeceği mutlu zırhlar da var.

İlk niyetim çeşitli eleştirileri yanıtlamak ve aynı zamanda, çağdaş ışığın tümüyle karanlığa gömdüğü bazı çok sade sorunları açıklığa kavuşturmaktı. Şiir nedir? Amacı nedir? İyi ile Güzel arasındaki fark; Kötü'deki Güzellik; ritim ve uyak'ın insandaki olumsuz tekdüzelik, bakışım ve şaşırtan gereksinimini yanıtlaması; üslubun konuya uyarlanması; esinlenmenin yararsızlığı ve tehlikesi vb. ; ama bu sabah bazı gazeteleri okuma gafletinde bulundum; birden, yirmi gök ağırlığında bir uyuşukluk çöktü üstüme ve, her ne olursa olsun, her kime olursa olsun, bir şeyler açıklamanın korkunç yararsızlığını duyumsadım. Bilenler zaten anlıyor beni, anlayamayanlara ya da anlamak istemeyenlere bir şeyler açıklamaya çalışmak ise boş bir çaba olurdu.

C. B.

III

— Belirli bir dizi çaba sonunda belli oranda bir özgünlüğe nasıl erebilir sanatçı;

Şiir, kökleri insan ruhunda hiçbir klasik kuramın belirtmediği kadar derinliklere dalan bir düzgün söyleyiş aracılığıyla, müzikle nasıl yakınlık kurar;

Fransız şiiri, nasıl, Latince ve İngilizce dilleri gibi, gizemli ve değeri bilinmemiş bir düzgün söyleyişe sahip olabiliyor;

Her sözcükte kaç uyak olduğunu tam bilmeyen bir şair herhangi bir düşünceyi açıklama yeteneğinden niçin yoksundur;

Şiir tümcesi yatay çizgiyi, çıkan doğru çizgiyi, inen doğru çizgiyi niçin öykünebilir (ve böylece müzik sanatı ve matematik bilimiyle yakınlık kurar); şiir tümcesi niçin göğe doğru, soluğu kesilmeden dimdik çıkabilir ya da ağırlığının kazandırdığı hızla cehenneme doğru dimdik inebilir; sarmalı izleyebilir, parabolü ya da bir dizi üst üste açılar çizen kırık çizgiyi betimleyebilir;

Her tatlılık ya da üzüntü, her mutluluk ya da korku duygusunu açıklayabilme olanağıyla, herhangi bir ismin benzer ya da zıt herhangi bir sıfatla birleşmesiyle şiirin resim, mutfak ve kozmetik sanatlarına bağlanması;

Benim ilkelerime dayanarak ve yirmi derste öğretebileceğim bilgiler sayesinde nasıl her insanın bir benzerinden daha çok yuhlanmayan bir trajedi ya da bilinen her destan kadar sıkıcı uzunlukta bir şiir döktürebileceği.

Güç bir çaba bu kutsal duyarsızlığa doğru yükselebilmek. Zira, övgüye değer çabalarıma rağmen, demokrasiye yönelik bazı dalkavuklukların, konumun hazinliğini şirin göstermek amacı güden bazı pisliklerin kimi yerlerde surata süzülmüş bir düzgün gibi kanıtladığı üzere, çağdaşlarımca beğenilme arzusuna ben bile karşı koyamadım. Ama, sayın gazeteciler bu tür okşamalara karşı nankör göründükleri için, yeni baskıda bunların izini olabildiğince ortadan kaldırdım.

Yöntemimin yetkinliğini yeniden doğrulamak amacıyla, bu yöntemi gelecek sefer, ne olduklarını hiçbir zaman bilmediysem de, sofuluk kıvançlarının ve askeri utkumun verdiği esrikliğin övülmesine uygulamayı düşünüyorum.

Alıntılarla, ilgili not. —Thomas Gray. Edgar Poe (2 bölüm). Longfellow (2 bölüm). Stace. Virgile (bütün *Andromaque* bölümü). Eschyle. Victor Hugo.

IV

[Belki eski notlara katılabilir.]

Anlaşılmamakta ya da çok az anlaşılmakta da bir zafer payı varsa, hiç böbürlenmeden diyebilirim ki bu küçük kitapla ben bu zaferi kazandım, üstelik bir çırpıda hak ettim. Çeşitli yayımcılara birkaç kez sunulup nefretle reddedilmiş, çok saçma bir yanlış anlama sonucu 1857'de kovuşturulup budanmış, sessiz geçen birkaç yılda yeniden gençleşip çoğalmış ve güçlenmiş, benim kayıtsızlığım yüzünden yeniden kayıplara karışmış ve *son günlerin Esin Perisi* ile bir türlü anlaşamayan bu ürün, birkaç yeni güçlü kalem darbesiyle dirilip canlanmış olarak, budalalık güneşinin karşısına üçüncü kez çıkmak cesaretinde bulunuyor.

Suçlusu ben değilim, halkın tiksintisine meydan okuyacak kadar kendi gücüne inanan inatçı bir yayıncı. Büyük bir şair olan dostlarımdan biri, daha işin başında "bu kitap ömür boyu çektirecek size, başlıca çabanız olacak" demişti. Gerçekten de, şimdiye dek karşılaştığım şeyler onun haklı olduğunu gösterdi. Ne var ki ben, kinden kıvanç, horgörüden övünç duymayı bilen o mutlu karakterlerden biriyim. Budalalıklara şeytanca tutkun zevkim sayesinde, iftira hangi değişik kılıkla karşıma çıkarsa çıksın, özel bir haz duyarım ondan. Kâğıt gibi dümdüz, su gibi yalın, kudas ayinindeki kız gibi sofu, kurban gibi zararsızım, ama yine de, bir sefih, bir ayyaş, bir zındık ve bir katil yerine konmak beni kızdırmazdı.

Yayıncım, bu kitabı niçin ve nasıl hazırladığımı, amacımın, araçlarımın, yöntemimin ne olduğunu açıklamamın hem benim, hem kendisi için yararlı olabileceğini ileri sürüyor. Böyle bir eleştirel çalışma güzel söz sanatına tutkun ruhları eğlendirmeye yarardı kuşkusuz. Salt onlar için ilerde böyle bir çalışma yaparım belki, belki bir düzine kadar da bastırırım. Ama, konuya derinlemesine baktığımızda, tüm okurlar açısından böyle bir çabaya girmek gereksiz değil mi? Bilen zaten biliyor ya da sezinliyor, bilmeyenlere gelince, ne yazarsan yaz zaten anlamayacaklar. Bir sanat nesnesinin inceliklerini, temel kavramlarını halka açıklamaya, öğretmeye kalkarak gülünç duruma düşmek istemem ve bundan çok korkarım. Bir kararnameyle bütün Fransızları hemen zengin edebileceklerini, erdemli kılacaklarını sanan şu ütopyacıların yerine konmaktan ödüm kopar.

Ayrıca çok iyi, çok yüce bir nedenim de var, böyle şeylerden hiç hoşlanmam, canım sıkılır. Kalabalığı, giysileri hazırlayan terzi kadının, dekoratörün işliklerine, tiyatro oyuncusu kadının evine götürüyor muyuz? Bugün çılgın, yarın kayıtsız bir halka oyunların püf noktasını açıklıyor muyuz? Prova sırasında ne gibi düzeltmeler, değişiklikler ve yeni buluşlar yapıldığını, yapıtın bileşimindeki kaçınılmaz şarlatanlığa ve dolaplara içgüdü ve özdenliğin hangi oranlarda katıldığını söylüyor muyuz? Yırtık kumaş parçalarını, yüze sürülen boyaları, makaraları, zincirleri, değişiklikler ve düzeltmeleri, karalamaları, kısaca, sanatın tapınağını oluşturan bütün o gariplikleri halkın gözleri önüne seriyor muyuz?

Ayrıca, bugün canım böyle şeyler yapmak hiç istemiyor. Birilerine bir şeyler kanıtlamak, birilerini şaşırtmak, eğlendirmek, inandırmak gibi bir arzum yok. Sinirliyim, keyifsizim. Tüm dileğim iyice bir dinlenebilmek ve gecenin sürüp gitmesi. Ben şarap ve afyonun çılgın şehvetlerinin şairi, yeryüzünde bilinmeyen ve o kutsal eczacının bile sunamayacağı bir iksire susamışım sadece; içinde, ne yaşamın, ne ölümün, ne isteğin, ne hiçliğin bulunduğu bir iksire. Hiçbir şey bilmemek, hiçbir şey öğretmemek, hiçbir şey istememek, hiçbir şey duyumsamamak, yalnızca uyumak ve uyumak, bugün tek dileğim işte bu. Alçakça ve tiksindirici, ama özden bir dilek.

Yine de, yüce bir zevk bize kendimizle çelişmekten çekinmemeyi öğrettiği ve, dışlanması gereken biri olmadığımı, kimilerine kendimi sevdirebildiğimi, şu an adını anımsamadığım basılı bir paçavranın tersini ileri sürmesine rağmen, *yüzümün korkunç çirkinliğini* yüreğimin belki de taşımadığını yansız bir okurun bilmesi için, en çok değer verdiğim bazılarının yargılarını, sevgi gösterilerini bu rezil kitabın sonunda bir araya getirdim.

Yani, az rastlanır bir cömertlikle eleştiren beyler... Cahillik giderek arttığı için...

Öykündüğüm yapıtları işte kendim açıklıyorum...

ŞİİRLERLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Vaftiz

Şiirin adı olan *Bénédiction*'un değişik anlamları var: 1. Tanrının inayeti, 2. Papazın kutsaması, 3. Evlilik töreni, 4. Vaftiz, gibi.

Bu şiirinde Baudelaire aile acılarını dile getirir. Babası öldüğünde şair altı yaşındaydı. Annesi bir yıl sonra Aupick adlı bir subayla evlendi. Bu evlilik küçük Baudelaire'in yüreğine acının ilk tohumlarını ekti. On iki yaşındayken yatılı okula verilmesi onu büsbütün üzdü. Kendini istenmeyen çocuk olarak duyumsamaya başladı ve bu duyguyu yaşamı boyunca taşıdı. 4 Aralık 1864 tarihli mektubunda "Sanırım yaşantım başından beri lanetlendi ve hep lanetli kalacak" der.

Palmyre (Dize: 63): Eski çağdaki, palmiyeleriyle ünlü görkemli ve zengin bir Suriye kentinin adı.

İletişimler

Asalbent: Yandığı zaman güzel koku yayan reçineli bir bitki.

Severim Çıplak Çağların Anısını

Phoebus (Dize: 2): Mitoloji sözlüklerinde Phoebos olarak geçer. Antik Yunanistan'ın Işık Tanrısı. Zeus'un oğlu.

Kibele: Eski Anadolu, Yunan ve Roma tanrıçası. Büyük Ana, Büyük Tanrıça, Tanrıların Anası gibi adlarla anılır. Toprağın üretici gücünü simgeler. Anayurdunun Çorum olduğu sanılıyor.

Fenerler

Rubens (1577-1640): Flaman ressam. Uzun zaman Fransa'da kaldı. Louvre Müzesi'nde, özellikle Medicis galerisinde bir hayli tablosu sergileniyor.

Léonard de Vinci (1452-1519): Rönesans dönemi büyük İtalyan ressamı. Baudelaire'in ressamla ilgili dizeleri daha çok Aziz Jean Baptiste, la Jaconde, Meryem, Azize Anne ve Çocuk İsa tablolarını çağrıştırıyor.

Rembrandt (1606-1669): Flaman Okulu ressamı.

Michel-Ange (1475-1564): Rönesans dönemi İtalyan sanatçısı. Baudelaire şiirde daha çok Sixtine Manastırı'ndaki fresklerden söz ediyor.

Puget (1662-1694): On yedinci yüzyıl Fransız yontucusu.

Watteau (1684-1721): Fransız ressamı.

Goya (1746-1828): İspanyol ressamı, desinatör ve gravürcüsü.

Delacroix (1799-1863): Romantik resim okulunun en büyük ustası.

Weber (1786-1826): Romantik dönem Alman bestecisi.

"Satılık" Peri

Borée: Eski Yunanistan'da kuzey rüzgârı tanrısı.

Şükran duaları: Metinde *Te Arum* olarak geçiyor.

Kötü Keşiş

Baudelaire bu şiirinde sanırım Campo Santo de Pise'in fresklerini resimleyen Floransalı keşiş Andrea Orcagna'yı anlatıyor. Zira bu şiirin ilk şeklinde 12. dize "Güçsüz Orcagna" sözcükleriyle başlıyordu (Adrien Cart-S. Hamel).

Şiir Robert Vivieri'ye göre Gautier'nin *Melankoliya*'sından, Prévost'a göre ise Vasari'nin *En olağanüstü ressamların yaşamları*'ndan esinlenerek yazıldı (Claude Pichois).

Kör Şeytan

Sisyphe: Mitolojiye göre Korent'in kurucusu. Bu efsanelerde İlyada'nın gerçek babası olarak da geçer. Açıkgözlülüğü ve becerikliliğiyle ünlü. Onu Cehenneme götürmek için gelen Thanatos'u (Ölümü) zincire vurdu.

Çingeneler Yolculukta

Callot'nun bir gravüründen, *Çingenelerin Karavanı*'ndan esinlenerek yazıldı (Claude Pichois).

Kötülük Çiçekleri'ndeki *Yolculuğa Çağrı*, *Yolculuk* şiirlerinde olduğu gibi bu şiirinde de Baudelaire yolculuk özlemini dile getirir (Adrien Cart-S. Hamel).

Kibele: Severim Çıplak Çağların Anısını şiiriyle ilgili nota bakın.

Don Juan Cehennemlerde

Charon: Yunan ve Roma mitolojisinde Cehennemin sandalcısı. Ölülerin ruhlarını karşılıyor ve onları Cehennem ırmağı Acheron'dan ücret karşılığı geçiriyor. Katı ve cimri. Parası olmayanları sandalına almıyor.

Antisthen: Yunan filozofu. Gorgias ve Sokrates'in derslerini izledikten sonra Kuşkuculuk Okulunu kurdu.

Sganarelle: Molière'in güldürü kahramanı. Yazarın Don Juan adlı oyununda da geçer.

Don Luis: Molière'in oyun kahramanı.

Ülkü

Gavarni (1804-1866): Desinatör ve ressam. 8.000'den fazla gravürü var. Baudelaire bir yazısında "Fransız monarşisinin son yıllarını anlamak için Gavarni'nin yapıtlarını incelemek gerekir" der.

Lady Macbeth: Shakespeare'in Macbeth dramındaki kadın kahraman. Kocasına pek çok cinayet işletir.

Eschyle (İÖ 525-456): Yunan trajedi şairi.

Michel-Ange (1475-1564): İtalyan yontucusu, ressam, mimar, mühendis ve şairi.

Titanlar: Yunan mitolojisinde geçen altı dev kardeşler.

Maske

Ernest Christophe'un yaptığı ve Baudelaire'e bu şiiri esinleyen yontu şimdi Tuileries Bahçesi'nde.

Alıp Götüren Koku

Şairin birlikte yaşadığı Jeanne Duval'den esinlenerek yazdığı şiir.

Paris Sıkıntısı'ndaki *Saçlardaki Yarım Küre* ile karşılaştırın.

Saçlar

Post (Dize 2): Şair kadın saçlarını post'a benzetiyor. Bu imgeyi başka şiirlerinde de kullanır saçlar için. Daha sonra yaşayan bir diğer Fransız şairi, Apollinaire aynı imgeyi bulutlara aktarıp, bulutları koyunlara benzetecek.

Matara (son dize): Bu sözcük sonradan Rimbaud'nun *Gözyaşı* şiirine girecek.

Baudelaire bu şiiri Jeanne Duval'den esinlenerek yazdı.

Taparım Hüzün Vazosu

Jeanne Duval'den esinlenerek yazılan bir şiir.

Bütün Bir Evreni Bile

Quartier Latin (Latin Mahallesi) semtindeki Louchette (Sara) adlı bir küçük orospudan esinlenerek yazılmış. Baudelaire'in gençlik yılları şiirlerinden.

Sed Non Satiata

Faust: Alman şairi Goethe'nin, aynı adı taşıyan romanının kahramanı. En yüce hazları tatmak ve sonsuz bir düşünsel merakı doyurmak uğruna ruhunu Şeytana satar.

Styx: Antik Yunan mitolojisinde Cehennem ırmağı.

Mégère: Adalet ve öç tanrıçası. Aileye, toplumsal düzene karşı işlenmiş suçları, toplu kıyım yapanları ve aşırı tutarsız davranışları cezalandırıyor.

Proserpine: Eski Roma dininde Cehennem tanrıçası.

Dalgalanan Sedef Giysileriyle

Jeanne Duval'in esinlediği bir şiir.

Sfenks: Mitolojideki, başı insan başı, gövdesi aslan gövdesi canavar. Mısır firavunlarının mezarlarına, piramitlere nöbetçilik eder.

Dans Eden Yılan

Bohemya: Çekoslavakya'nın batısındaki bir bölge.

De Profundis Clamavi

De profundis clamavi: Latince, derinlerden haykırıyorum.

Kaos: Çalkantı, büyük karışıklık

Vampir

Yakayı kaptırmışsın sen onun İmparatorluğuna (dize: 22-23): 1848 Paris ayaklanması içinde bir eylemci olarak yer alan Baudelaire imparatora, imparatorluğa ve burjuva düzenine karşıydı. Bu şiirde üstü örtülü siyaset de yapıyor, imparatoru ya da imparatorluğu vampire benzetiyor, ona körü körüne baş eğenlere de "budala" diyor.

Bir Gece Kadavrayla Yatan Kadavra Gibi

Şairin Quartier Latin semtindeki, Louchette (Sara) adlı küçük orospu için yazdığı şiir.

Kadavra: Baudelaire tıp alanındaki bilimsel sözcükleri seviyor. Kadavra da en çok kullandıklarından biri. Bu yüzden, çevirilerde, "ceset" yerine kadavra sözcüğünü kullandım.

Cinli

Baudelaire'in, Jeanne Duval ile yaşadığı dönemlerde yazdığı bir şiir. Son dize Cazotte'un *Lanetli Âşık*'ına gönderme yapıyor.

Balkon

Baudelaire bu şiirinde ustaca tensel aşkla tinsel aşkı yoğurur. Ama ağır basan tinsel aşktır, bir çocuğun annesine karşı duyduğu derin sevgidir. Babası öldüğünde şair altı yaşında idi. Neuilly'deki kutu gibi küçük bir evde annesini kimseyle bölüşmeksizin mutlu günler yaşadı. Bu şiirde işte o günleri anlatır. Cahit Sıtkı Tarancı, Baudelaire'in yaşam serüvenini iyi bilmediği ve şairi bütünüyle okumadığı için, yanlış bir yorumla bu şiiri bir aşk şiiri şeklinde çevirdi.

Bir Hayalet

Dört bölümden oluşan bu şiiri Baudelaire, Jeanne Duval'e tutkun olduğu günlerde yazdı.

Koku

Dört bölümden oluşan *Bir Hayalet*'in ikinci şiiri. Jeanne Duval esiniyle yazılmış.

Esnek (8. dize): Baudelaire'in sevdiği sözcüklerden. Başka şiirlerinde de kullanır. Fransızcası elastik. Lastik de aynı kökten geliyor. Rimbaud'nun *Aylaklığım* şiirine girer: "Çekiyordum ayakkabımın lastik bağını."

Çerçeve

Çerçeve'nin resmi sonsuz doğadan ayırdığını, soyutladığını, ona böylece bir bütünlük kazandırdığını söylüyor Baudelaire. Aynı imge *Yolculuk* şiirine şöyle girer: "*Ufkun çerçevesine tuval gibi gerilmiş/ Zihnimize, ne görüp geçirdiniz, resmedin.*"

Portre

Geyikotu: Sedefotugillerden mor bir bitki. Uyuşturucu, suyu kaynatılıp içildiğinde ağrıları dindiriyor. Baudelaire'in *Bütünüyle* ve *Pipo* şiirlerinde de geçer.

Semper Eadem

Semper eadem: "Hep aynı şey" anlamında, Latince bir söz. Bayan Apollonie Sabatier, Baudelaire'le aynı yaşta, otuzlarında, yüksek sosyeteden bir hanımı. Monmartre'daki büyük evinin salonu, yazarların, şairlerin, ressamların, sanatçıların toplantı yeri. Baudelaire bu şiiri Bayan Sabatier ile tanıştığı günlerde yazdı. Şairin, âşık olduğu bu kadın için yazılmış bir düzine kadar şiiri var. Altına adını yazmadığı bu şiirleri imzasız mektuplarla Bayan Sabatier'ye gönderiyordu.

Bütünüyle

Bayan Sabatier'nin esiniyle yazılan şiirlerden.

O Tanrısal Bakışıyla Çiçeklendiğin

Bayan Sabatier için yazıp imzasız olarak gönderdiği şiirlerden.

Canlı Meşale

Bayan Sabatier için yazıp imzasız olarak gönderdiği şiirlerden.

Dönüşümlü

Bayan Sabatier için yazıp imzasız olarak gönderdiği şiirlerden.

Sayın Davud: Davud Peygamber çok yaşlı ve hastaydı. Onu ısıtması için yatağına genç bir kız yatırıyorlardı.

İtiraf

Şairin Bayan Sabatier için yazdığı ve ona imzasız bir mektupla gönderdiği şiirlerden.

Tan Vaktindeki Melek

Baudelaire âşık olduğu Bayan Sabatier'nin gönlünü çelmeyi başarır. Ancak, birlikte geçirdikleri gece Baudelaire'e göre (belki Bayan Sabatier'ye göre de) başarısızdır. Şair, İngilizce yazdığı tek bir tümceyi not düşerek bu şiiri imzasız olarak Bayan Sabatier'ye gönderir. İngilizce tümce: "O üzücü zevk gecesinden soura..."

Akşamın Uyumu

Baudelaire'in bu şiiri *Sembolizm* akımının öncü şiirlerine örnek gösterilir.

Şişe

Lazare: İsa ölmüş Lazare'ı diriltir.

Şair bu şiiri Bayan Sabatier ile tanıştığı günlerde yazdı.

Zehir

Tiyatro oyuncusu Jeanne Duval ile yaşayan Baudelaire, yine bir tiyatro oyuncusu olan Marie Daubrun'le tanışır.

Yeşil gözlerinin (12. dize): Marie Daubrun'ün gözleri yeşildi.

Bu şiiri Baudelaire'in *Yapay Cennetler* adlı yapıtıyla karşılaştırın. Şarabı çok seven Baudelaire gerek ağrılarını dindirmek, gerekse şiirsel deneyimler için afyon yutuyordu.

Salya: Baudelaire'e özgü bir sözcük. Rimbaud da Baudelaire'den esinlenerek bu sözcüğü şiirlerine soktu: "*Üzgün yüreğim akıyor gemiye/ Bir gevişlik tütün salyası gibi*" (Çalınmış Yürek).

Puslu Gök

Marie Daubrun için yazılmış şiirlerden.

Demir (16. dize): Baudelaire'in sık kullandığı sözcüklerden.

Güzel Gemi

Marie Daubrun'ün esinlediği şiirlerden.

Yolculuğa Çağrı

Baudelaire devinim yönünden tembeldi. Hem Paris'in dışına çıkmaz, hem de yolculuğa özlem duyardı. Bu şiir de yolculuk özlemini dile getiriyor. Marie Daubrun'ün esiniyle yazıldı.

Paris Sıkıntısı'ndaki aynı adı taşıyan düzyazılmış şiirle karşılaştırın.

Onulmaz

Marie Daubrun'ün esinlediği şiirlerden.

Güz Şarkısı

Marie Daubrun için yazılmış bir şiir. Birinci bölümünü Cahit Sıtkı Tarancı'nın *Otuz Beş Yaş* şiiriyle karşılaştırın.

Bir Meryem'e

Aselbent: İletişimler şiirinin notunu okuyun.

Yedi büyük günah: Tevrat'ın ve İncil'in buyurduğu, yapılmaması gereken yedi temel şey. Babana, anana saygısızlık etme - öldürme - çalma

- zina etme - yalancı tanıklık etme - komşunun malına göz koyma - komşunun namusunu lekeleme.

Sisina

Bayan Sabatier'nin arkadaşı olan bir kadın için yazılmış şiir.

Diane: Antik Roma tanrıçası. Avcıların ve okçuların tanrıçasıdır ama öte yandan yabani hayvanları da korur. Efsaneye göre, arkadaşları olan su ve orman perileriyle dağlarda, ormanlarda gezmeyi sever.

Théorigne: Théorigne de Méricourt, kendisine Özgürlüğün Amazon'u adı takılan Devrim kahramanı kadın.

Sömürgemizdeki Fransız Kadına

Genç Baudelaire babasından kalan mirası ölçüsüz kullanıp dandi gibi yaşamaya başlayınca, babalığı general Aupick ve annesi, şairi Paris'teki çevresinden koparmak için uzun bir deniz yolculuğuna, Hindistan yolculuğuna yolladılar. Baudelaire'in bu yolculuğu tamamlamadığı ileri sürülür. Şair yolculuk sırasında, Fransız sömürgesindeki bir ailenin yanında konuk olur. Bu şiir o yolculuk günlerinin anısını dile getiriyor. Dizelerin esin kaynağı Maurice Adası'ndaki bayan Autard de Bragard.

Loire: Fransa'nın kuzeyindeki, Brötanya bölgesindeki bir yer adı.

Moesta Ve Errabunda

Moesta ve Errabunda: Üzgün ve Başıboş anlamına gelen iki Latince sözcük.

Agathe: Baudelaire'in not defterinde Agathe adlı bir kadının adı geçer. Ama bu şiirdeki Agathe'ın aynı kadın olup olmadığı kesin bilinmiyor.

Tren: Şiir aslında "vagon" olarak geçer. Baudelaire'in bu şiiri yazdığı yıllarda, Paris'te kısa mesafede çalışan bir banliyö treni vardı, ayrıca İngiltere'de de trenler kısa mesafeli seferlere başlamışlardı. Şairin tren vagonundan mı, arabadan mı söz ettiği açıkça belli değil.

Güz Sonesi

Marguerite: Şairin "soğuk Marguerite"e diye sözünü ettiği kadının kim olduğu bilinmiyor.

Nükte ağrıtır başını (8. dize): Şiirlerinde çok ince espriler yapan Baudelaire'in "nükte ağrıtır başını" demesi çok ilginç.

Baykuşlar

Baudelaire, Adrien Cart'a göre, bu şiiri, Gray'in "*Bir köy mezarlığında yazılmış şiir*"indeki bir dizeden esinlenerek kaleme almış.

Devinimi ve yer değiştirmeyi şair kendisi de sevmezdi. Paris'e pek uzak olmayan Honfleur'deki annesini ziyaret etmek için bile altı ay düşünmesi gerekti.

Olağanüstü Bir Gravür

Şiir Mortimer'ın gravüründen ve Joseph Haynes'ın Mortimer'ı öykünerek yaptığı *Solgun Bir At Üstünde Ölüm* gravüründen esinlenerek yazılmış (Claude Pichois).

Kıvançlı Ölü

Şiir Petrus Borel'in yapıtlarını ve Th. Gautier'nin *Ölümün Gül Sürüsü*'nü anımsatıyor (Adrien Cart-S.Hamel).

Kinin Fıçısı

Danaide'ler: Efsanelerde geçen Libya kralı Danaos'un beş kızı. Beş kuzenleriyle Libya'dan kaçıp Argos'a sığınmak isterler. Daha sonra, babalarının buyruğu üzere kocalarını zifaf gecesinde öldürürler. Bu suçları yüzünden dipsiz bir fıçıya sonsuza dek su doldurma cezasına çarptırılırlar.

Yedi başlı yılan: Şiirde "l'hydre de Lerne" olarak geçiyor.

Kaçık Can

Şiirin baş kısımları Alfred de Vigny'nin "Kar" şiirini anımsatıyor (Adrien Cart-S. Hamel).

Spleen (Sıkıntı)

Zemheri: Baudelaire şiirde Cumhuriyet Takviminin beşinci ayı olan ve 21 Ocakla 19 Şubat tarihleri arasını gösteren "pluviôse" sözcüğünü kullanır. Bu farklılığı belirtmek için Zemheri sözcüğünü seçtim.

Spleen II

Boucher (1703-1770): Fransız ressamı.

Sahra: Atlantik kıyılarından Kızıl Deniz'e dek uzanan, dünyanın en büyük çölü. Rimbaud'nun "*Brüksel*" adlı şiirine de girer.

Sfenks: "Dalgalanan Sedef Giysileriyle" şiirinin notuna bakın.

Spleen III

Rimbaud düzyazılmış *Masal* adlı şiirini Spleen III'ü öykünerek yazdı.

Şiirdeki bir dizeye dikkatinizi çekeyim: "Bir mezara dönüştü zambaklanmış çiçeği..." Baudelaire bir kralı anlatıyor. Kralın dilimizdeki karşılığı padişah. Böylece Ece Ayhan'ın *zambaklı padişahı*'nın da nerden türediği ortaya çıkıyor.

Léthé: Mitolojide geçen Cehennem ırmağı.

Saplanti

Dualarınızı (4. dize): Metinde *De profundis* olarak geçer. Ölüler için okunan bir dua bu sözcüklerle başlar: *Karanlıkların dibinden sana doğru haykırdım Ulu Tanrım.*

Hüznün Simyası

Hermès: Zeus'un oğlu, tanrıların postacısı. Yolculara ve ölülerin ruhlarına kılavuzluk eder. Becerikli ve kurnazdır.

Midas: Frikya kralı. Tanrı Dionysos'tan her dokunduğunun altın olmasını diler ve bu dileği gerçekleşir. Ancak, her dokunduğu altın olunca artık ne yemek yiyebilir, ne su içebilir.

Korkunç ve Sevimli

Ovide: Romalı şair. Önce acıklı şiirler yazdı, sonra bunlardan usanıp erotik şiirlere başladı. Ahlaksızlıkla suçlanıp Roma'dan sürüldü. On yıl boyunca sürgün acısını dile getiren şiirler kaleme aldı.

Çalar Saat

Hava Perisi: Orijinal metinde sylphide olarak geçiyor. Paris Sıkıntısı'ndaki *İki Oda* ile karşılaştırın.

Manzara

İsyan (21. dize): Baudelaire 1848 Paris ayaklanmasında eylemciler arasında yer aldı. Sosyalist dergilerde yazılar yazdı. Louis-Philippe'in saltanatı son bulmuş, İkinci Cumhuriyet kurulmuştu. Ancak halk büyük bir çoğunlukla cumhurbaşkanlığına Napolyon'un yeğeni Louis Napol-

yon'u seçti. Louis Napolyon daha sonra imparatorluğunu ilan etti. Bu olaylar Baudelaire'i siyasetten soğuttu. Şair bu duygusunu günlüklerinde de dile getirir.

KIZIL SAÇLI DİLENCİ KIZA

Belleau (1528-1577): Fransız şairi. Ronsard'ın beğendiği bir ozan.

Ronsard (1524-1588): Antik Yunan ve Latin şiirini Fransızcaya sokan, Pléiade Okulu'nun kurucusu ünlü Fransız şairi.

KUĞU

Andromaque: Mitolojiye göre, Hector'un karısı, Truva prensesi. Savaşta Truvalılar yenilince Pyrrhos'un önce tutsağı sonra karısı oldu.

Simoïs: Pyrrhos ile evlenen Andromaque Truva'yı terk edip Aka'ların ülkesinde yaşamak zorunda kalır. Yurt özlemini dindirmek için, başkent Pyrrhus'un yakınlarında, Truva'daki Simoïs ırmağının bir benzerini ihya eder.

Helenus (Helenos): Truva kahramanı. Pyrrhos onu da tutsak alıp ülkesine götürür. Pyrrhos'un ölümünden sonra Andromaque, Helenus ile evlenir.

Carrousel: Louvre ile Tuileries Sarayı arasında yer alan Carrousel eskiden viran, köhne evlerle kaplıymış.

Ovide'in şiirinde anlattığı gibi, insan (Dize 25-26): Romalı şair Ovide'in bir şiirinde şu dizeler var: "*Tanrılar bütün canlı yaratıklar arasında/ Başını göğe doğru kaldırma ayrıcalığını/ Yalnızca insana verdi.*"

Pis bir hayvan gibi (38. dize): Tutsak edilen Andromaque, hayvan satılır gibi, satıldı.

Dişi kurdu emer gibi (42. dize): Baudelaire, Roma'nın kuruluşuna değgin efsaneye gönderim yapıyor. Roma'yı kuran Romus ve Romulus kardeşleri bir dişi kurt emzirip büyütmüştü.

KÖRLER

Baudelaire'in bu şiiri, Breughel'in *Körlerin Parabol*'ü tablosundan esinlenerek yazdığını ileri sürenler var. Ancak şairin, Napoli müzesindeki bu tabloyu ya da onun bir röprodüksiyonunu görüp görmediği kesin olarak bilinmiyor. Bu şiirin, Champfleury'nin (1856) yazdığı *Hoffmann'ın Öyküleri*'nden esinlenerek kaleme alınmış olması daha akla yatkın (Adrien Cart - S. Hamel).

Geçen Kadına

Pablo Neruda, *Yüz Aşk Sonesi* kitabındaki 22. soneyi Baudelaire'in bu şiirini öykünerek yazar.

Ölüler Dansı

Rimbaud bu şiirden esinlenerek *İskeletlerin Balosu* şiirini yazar.

Antinoüs: Güzelliğiyle ünlü, Bitinya kökenli çok güzel bir Yunanlı, İmparator Hadrien'in hayranlık duyduğu biri. Nil nehrinde boğulur.

Seine: Paris'in de içinden geçen ünlü ırmak.

Gange: Hindistan'daki kutsal ırmak.

Unutmadım Kentin Dışındaki Evimizi

Bu şiirde Baudelaire, annesinin ikinci evliliğini yapmadan önce birlikte geçirdikleri mutlu çocukluk günlerini anlatır. Annesine yazdığı bir mektupta da buna değinir: "Kötülük Çiçekleri'ndeki iki şiir dikkatinizi çekmedi mi? Sizinle, eski yaşantımızla, bende hem özgün, hem de acı anılar bırakan, dul olduğun dönemle ilgili. Biri, 'Unutmadım kentin dışındaki evimizi', diğeri, 'Unutmadım kıskandığımız iyi kalpli hizmetçiyi' dizeleriyle başlıyor."

Baudelaire, birbirini izleyen bu iki şiirde annesine kırgınlıklarını dile getirir.

Eskicilerin Şarabı

Baudelaire'in üstünde en çok çalıştığı, en çok değiştirdiği bir şiir.

Pactole: Gediz Nehri. Efsaneye göre Karun hazinelerini bu nehrin sürükleyip getirdiği altın parçalarıyla kurmuştu.

Kurban

Baudelaire günlüklerinin birinci bölümünü oluşturan *Füzeler*'in XXII. bölümünde şunları yazar: "Karın, ey burjuva, bundan böyle karın, kasanın kül yutmaz ve sevdalı koruyucu meleği karın dört dörtlük bir kapatma olacak."

Bu şiirde, burjuva koca, belki de iş yolculukları bahanesiyle, evinden uzaklaşıp başka kadınlarla ilişki kurarken, karısı da bir diğerinin kapatması oluyor, dostu tarafından öldürülüyor.

Lanetlenmiş Kadınlar

Ermiş Antoine: Aziz Antoine. Afrika'da, İtalya'da, Fransa'da vaızlar verdi. Mısır'da, eski Teb kenti dolaylarında, çölde bir çilekeşler kolonisi kurdu. Onun yakınlarında kadın rahibelerden, çilekeş kadınlardan oluşan bir başka koloni daha vardı. Efsaneleşen bir aziz. Romanlara konu oldu. Anatole France "Thaïs" adlı romanında onun üstüne bilgiler verir.

İki Rahibe

Tabut ve yüklük (9. dize): Tabut ölümü, yüklük yatağı, sefahat'ı, çirkefliği simgeliyor. Yüklük Baudelaire'in sevdiği bir sözcük, başka şiirinde de kullanır.

Mersin (14. dize): Nerval, Baudelaire'in sevdiği, etkilendiği bir şair ve yazar. Nerval, *Myrtho* şiirinde: "Yeşil mersinle sarmaş dolaş solgun ortanca" diyor.

Benim Béatrice'im

Béatrice: Floransalı bir İtalyan kız. Yaşlı Dante bir köprüden geçerken gördü ilk kez dokuz yaşındaki bu küçük kızı ve ona romantik bir aşkla tutuldu. *Vita nuova* ve *Canzoniere* adlı yapıtlarında hep onu övdü. *İlahi Güldürü* adlı ünlü yapıtının *Araf* bölümünde de buluruz Béatrice'i. Dante'nin Béatrice'i Araf'ta, yani Cennetle Cehennem arasındadır. Şiirde de gördüğümüz gibi, Baudelaire'in Béatrice'i, cehennemlik iblislerle, ozana karşı, işbirliği halinde.

Hamlet: Shakespeare'in Hamlet adlı oyununun kahramanı. Deli rolü oynayarak hep kendi kendine söylenir.

Aşk Ve Kafatası

Eter: Baudelaire şiirlerinde sık sık, havadan *eter* terimiyle söz eder. Bu sözcük, romantizmi Almanya'dan Fransa'ya aktaran, Alman asıllı Bayan Stael'e ait.

Ermiş Pierre'in İsa'yı Yadsıyışı

İncil'e göre, İsa zeytinlikteyken onu tutuklamaya gelirler. Havarisi Saint Pierre, İsa'yı korumak için kılıcını çektiğinde İsa ona şunları söyler: "Kılıcına güvenen kılıç altında can verir." Ayrıca, ona, "Sen beni üç kez yadsıyacaksın" diye kehanette bulunur. Gerçekten de, havari Pierre

korkarak İsa'yı, efendisini, üç kez, tanımadığını, onunla birlikte olmadığını, onun düşüncelerini benimsemediğini söyler.

Krallık Başsavcılığı "Kötülük Çiçekleri" hakkında dava açıp diğer bazı şiirlerle birlikte bu şiirin de yasaklanmasını istedi.

Habil Ve Kabil

Tevrat'a göre, Âdem Peygamberin iki oğlu var. Habil ve Kabil. Habil çoban, Kabil çiftçi. Tanrıya adak olarak Habil kuzu, Kabil topraktan biten ürünler sunar. Tanrı Habil'in adağı kuzuyu kabul eder, Kabil'in toprak ürünlerini geri çevirir. Kardeşini kıskanan Kabil daha sonra Habil'i öldürür. Tanrı Kabil'in soyunu lanetler.

Kargı sultan oldu demire inat (30. dize): Habil ve Kabil olayı ekonomide göçebe düzenle yerleşik düzen arasındaki çatışma biçiminde yorumlanır. Göçebe düzen çapula, yağmaya, yerleşik düzen tarıma dayalıdır. Dizedeki demir, sabanı simgeliyor. Baudelaire bu şiirinde, Kabil'in kişiliğinde yerleşik düzeni, barışçı düzeni savunur, Tanrının Kabil'in soyunu lanetlemesini doğru bulmaz.

Krallık Savcılığı, katil Kabil'i savunup Tanrıyı eleştiriyor diye, bu şiirin de yasaklanmasını ister.

Şeytana Övgü

Yasaklanması istenen şiirlerden.

Âşıkların Ölümü

Divanımız olacak mezarlar gibi derin: Pablo Neruda *Yüz Aşk Şiiri* kitabındaki 54. sonesinde Baudelaire'i ve onun toplumsal sorunlara kayıtsızlığını eleştirir: *"Gözlerin kapalıysa ne serdan kurtarır seni/ Ne de derin divanlar, yara kokunca"*.

Yoksulların Ölümü

Maurice Rollinat bu şiiri besteledi.

Sensin adı betikte geçen o tanınmış han (7. dize): Dizede sözü edilen betik şair Théophile Gautier'nin şiir yapıtı. Gautier, *Ölümün Güldürüsü*'nde *Ölüm bütün kölelere açar hanını* diyor.

Sanatçının Ölümü

Capitole: Efsaneye göre, dişi kurdun Roma'nın kurucusu Romulus'u emzirdiği yer. Daha sonra Antik Roma'nın dinsel merkezlerinden biri oldu. Bu tepeye ve tepedeki bütün yapılara Capitole deniliyor.

Paris Sıkıntısı'ndaki *Gecenin Saat Birinde* ile karşılaştırın.

Yolculuk

Sömürgemizdeki Fransız Kadına şiirinin notunda da belirttiğimiz gibi, Baudelaire gençlik yıllarında uzun bir deniz yolculuğu yaptı. O yolculuğun anılarından da yararlanarak sonradan, 1859 Şubatında bu uzun şiiri yazdı. Şiiri 20 Şubat'ta, yayıncısı Asselineau'ya teslim ederken şu notu düşüyordu: "İşte doğayı, özellikle de gelişimi savunanları titretecek bir şiir."

Circé: Yunan mitolojisinde ve Homer'in *Odisse* destanında adı geçen büyücü kadın. Güneşin kızı. İlyada'nın arkadaşlarını domuza çevirir. Büyülü iksirini İlyada'ya da içirir ama İlyada bu büyüyü bozmayı başarır, ve Circé, İlyada'nın baskısı üzerine arkadaşlarını yeniden insan haline sokar. İlyada'yla sevişir ve bu aşktan Télégone doğar.

Evlerden iğreniyor kimi doğuştan beri (10. dize): Baudelaire, güncelerinin *Soyunmuş Yüreğim* bölümünde, XXXVI. notta şunları yazar: "Evden iğrenme denen büyük hastalığın incelenmesi. Hastalığın nedeni. Hastalığın giderek artması."

Eldorado: Güney Amerika'daki, tıka basa altınla dolu olduğu sanılan ve İspanyol fetihçilerinin de uzun yıllar aradıkları efsanevi bölge.

Capoue: Antik İtalyan kenti. Günümüzde, antik Capoue'nun 4 kilometre uzağında kurulmuş yeni bir kent var.

"*O temel sorunu hiç unutmayalım diye...*" (VI. bölümün ilk dizesi): Temel sorun: ilk insan Âdem'in, Havva'nın ayartmasıyla, Tanrı'nın yasakladığı meyveyi yemesi, ilk günahı işleyerek Cennet Bahçesi Aden'den kovulması.

Halklar gördük kırbaca tutkun deliler kadar (VI. bölüm, 12. dize): Baudelaire güncelerinde "bu halkı kamçılamalı" der.

Şehreti çivilerde, at kılında arıyor (VI. bölüm, 16. dize): İblis çilekeş keşişleri ayartmak için çıplak kadın şeklinde görünüyor, çilekeşler ise, bu görüntülerden kurtulmak için kendilerini at kılından yapılmış kamçılarla dövüyor ya da dövdürüyorlardı. Ayrıca çilekeş keşişler tenlerine eziyet etmek için, at kılından yapılmış abalar giyerlerdi.

İleri!: Rimbaud, Baudelaire'den aldığı bu sözcüğü birkaç şiirinde kullanır.

Pylade'lar: Pylade ve Oreste, iki kahraman, Pylade'ın babası, Phocide kralının sarayında büyürler. Pylade, Oreste'in kız kardeşi Electra ile evlenir. Pylade ve Oreste arasındaki güçlü dostluk dillere destan olup atasözü halini alır.

LESBOS

Baudelaire'in 299 dizesi yasaklanıp *Kötülük Çiçekleri*'nden çıkarıldı. Bu şiir de yasaklananlardan.

Lesbos: Ege denizindeki, Edremit körfezine yakın, bugünkü adı Midilli olan Yunan adası. Sevici olarak bilinen kadın şair Sapho bu adada doğup yaşadı, kadınlardan oluşan bir topluluğu vardı, şiire, müziğe, dansa dayalı bir inanç oluşturdu, bunun için de, dinsizlikle suçlandı. Öğrencileri olan genç kızlar için yazdığı aşk şiirleri var. Fransızcadaki ve Batı dillerindeki, sevici anlamına gelen "lesbienne" sözcüğü Lesbos'dan kaynaklanır.

Efsaneye göre Sapho, Phaon'a âşık olur, aşkına karşılık göremeyince de bir yalıyardan kendini denize atarak intihar eder. Ancak, bilimsel kaynaklara göre bu efsanenin gerçekle bir ilişkisi yok.

Phyrné: İÖ dördüncü yüzyılda yaşayan, güzelliğiyle ünlü bir Yunan yosması. Flüt çalardı. Atina'nın en zengin ve en tanınmış kadınıydı.

Paphos: Kıbrıs'ın doğusundaki iki ünlü antik kente bu isim veriliyordu.

Varsın yaşlı Eflatun kısık, sert gözle baksın (21. dize): Baudelaire ne demek istiyor? Oysa, ünlü Yunan filozofu Eflatun (Platon), Sapho'yu "Onuncu Peri" olarak kabul etmişti.

Leucade: Efsaneye göre Sapho'nun bir yalıyardan kendini denize, uçuruma attığı ada.

Leucate: Fransa'nın güneyindeki, küçük, deniz kıyısındaki bir yer. Baudelaire'in şiirinde geçer burası. Demek ki, şair, Leucate'dayken, çok yakın benzerlik dolayısıyla Sapho'nun kendini yalıyardan attığı Leucade'ı çağrıştırıp bu şiiri yazıyor. Ya da, gözden kaçmış bir yazım hatası olabilir mi? O zaman sonraki baskılarda düzeltilmesi gerekirdi.

Venüs: En eski tanrıça, Aphrodite adıyla da bilinir. Önce bahçeler ve bostanlar, sonra aşk ve dölleme tanrıçası.

Lanetlenmiş Kadınlar

Delphine ile Hippolyte.

Yasaklanan şiirlerden. *Lesbos* şiirinde olduğu gibi bu şiirde de Baudelaire cinsel özgürlüğü, eşcinsellerin, sevici kadınların da eğilimlerini savunur.

Öfkeyle silkeleyip perişan yelesini (57. dize): Yele saçları simgeliyor. Fransız yazınında, eskiden meleğe benzetilen kadın, artık cins ve güzel bir ata benzetilir. Baudelaire de bazı şiirlerinde kadını atı betimler gibi betimler.

Delphine, demir kürsüde tepinir gibi, birden (58. dize): Tanrı Apollon'un rahibesi Pythie, Delphes tapınağında, demir bir kürsüden vaaz veriyordu. Baudelaire sözcük oyunu yaparak Delphos ve Delphine arasında da bağlantı kuruyor.

Euménide: Adalet ve öç tanrıçası.

Lethe

Yasaklanan şiirlerden.

Léthé: Cehennemdeki bir ırmağın adı.

Pek Neşeli Kadına

Baudelaire'in imzasız olarak Bayan Apollonie Sabatier'ye gönderdiği şiirlerden. Mahkeme ahlaka aykırı olduğu gerekçesiyle bu şiiri de yasakladı.

Takılar

Yasaklanan şiirlerden.

Antiope: Teb kralının kızı. Zeus ona âşık olur ve insan bedenli, teke ayaklı, küçük boynuzlu bir yaratık (Satyre) kılığında rüyasına girer. Antiope gebe kalıp Amphion'u doğurur.

Vampirin Değişimleri

Yasaklanmış şiirlerden.

Fıskiye

Phoebé (Phoebus-Phoebus): Tanrı Apollon'un bir diğer adı. Şairler şiirlerinde, parlaklığın, ışığın simgesi olarak kullanırlar. Zaten sözcük "parlaklık" anlamında.

Berthe'in Gözleri

Bu kadın hakkında hiçbir bilgi yok. *Paris Sıkıntısı*'ndaki *Yemek ve Bulutlar* adlı düzyazılmış şiirinde onu şöyle betimler: "Bütün bu doğaüstü şeyler, güzel sevgilimin, yeşil gözlü, küçük, çılgın canavarın gözleri kadar güzel nerdeyse."

İlahi

Baudelaire'in Bayan Sabatier'ye imzasız gönderdiği şiirlerden.

Kutu gibi sevimli bir ev/ Burcu burcu kokular saçan (Dize: 9-10): Bu şiirde Baudelaire annesine olan sevgisiyle Sabatier'ye karşı sevgisini özdeşleştirir. Annesi bahçe içinde, kutu gibi küçük bir evde oturuyordu.

Bir Yüzün Sundukları

Yele (Dize 5): *Saçlar*, *Lanetlenmiş Kadınlar*, *Léthé* şiirlerinde olduğu gibi Baudelaire kadın saçlarını at yelesiyle betimliyor.

Post: Baudelaire *Saçlar* şiirinde kadın saçlarını posta benzetmişti. Bu şiirde de kadının cinsellik organındaki kılları posta benzetir.

Canavar

Veuillot (1813-1883): Univers (Evren) gazetesinin baş yazarı.

Senin köprücük kemiklerin, daha/ Üstün Süleymanınkilerden bile (Dize: 23-24): Baudelaire, Süleyman Peygamberin yazdığı ileri sürülen, *Süleymanın Köprücük Kemikleri* adlı kitaba gönderme yapıyor.

Ulu Efendi (57. dize): İblis.

Kara Ayin (62. dize): İblise tapmak için geceleri ormanlarda gizlice yapılan Sabbat ayini.

Baudelaire'in kadın betimlemelerinde atla ilgili sözcükleri en çok kullandığı şiir. *Paris Sıkıntısı*'ndaki *Cins Bir At Gibi* ile karşılaştırın.

Bay Honoré Daumier'nin Yaptığı Portre İçin

Champfleury *Çağdaş Karikatürün Tarihi* adlı bir kitap yazıyor ve bu kitaba Daumier'nin yaptığı bir portreyi alıyor. Baudelaire böylece bu portreyi görüyor ve bu şiiri yazıyor.

Honoré Daumier (1808-1879): Desenci ve ressam. Fransız.

Alecto: Mitolojide geçen üç adalet perisinden biri.

Mephisto: Faust efsanesinde adı geçen iblis.

Melmoth: Charles R. Maturin'in *Melmoth the Wanderer* (Gezgin Melmoth) adlı romanının kahramanı. Uzun yaşamak için İblise ruhunu satar.

Lola De Valence

Ressam Manet İspanyol balerini Lola de Valence'ın portresini yapar ve portreye Bayan Lola adını verir.

Eugène Delacroix'nin Resminden Esinlenerek

Eugène Delacroix (1798-1863): Fransız ressamı. Resimde Romantizmin öncülerinden.

Umulmadık

Harpagon: Molière'in *Cimri* piyesinin kahramanı. Yiyip bitiren tutkusu ondaki bütün insansal duyguları öldürür. Çevresindeki herkese karşı güvensiz ve serttir, kötü bir baba, kötü bir efendidir.

Ve Biri beliriyor (21. dize): İblis ortaya çıkıyor.

Kara Ayin (24. dize): *Canavar* şiirindeki notu okuyun.

Kudas Töreni: Büyüyen çocuğun kilisede yeniden kutsanması.

Bir Küçük Yerli Kıza

Paris Sıkıntısı'ndaki *Güzel Dorothée* ile karşılaştırın.

Amina Boschetti'nin Başlangıçları Üstüne

Bacchus: Bağ, şarap ve coşku tanrısı Dionysos'un diğer adı.

Faro: Belçika birası.

Bir Zevzek Konusunda

Camille Corot (1796-1875): Daha çok doğa resimleri yapan bir Fransız ressamı.

Oppennord: İnce tahta oymalarıyla ünlü, Flaman kökenli Fransız marangozu.

Niboyet: Asıl mesleği diplomatlık olan ahlak kitapları yazarı.

Tournai: Belçika'daki bir kent.

Cascogne: Fransa'da bir bölge.

Uccle'de, Brüksel Sokağındaki Üşütük Meyhane

Uccle: Belçika'da bir kent.

Monselet: Baudelaire Monselet'nin adının geçtiği dizeye şu notu düşer: "Herkes bilir ki Monselet pembeye ve kıvanca kudurmuşçasına tutkunluğu meslek edinmişti."

Bu şiiri *Paris Sıkıntısı*'ndaki *Atış Alanı ve Mezarlık* ile karşılaştırın.

Théodore De Banville'e

Théodore de Banville (1823-1891): Parnasse Okulu'na mensup Fransız şairi.

Centaure: Mitolojide geçen, insan başlı, at gövdeli canavarlar.

Herkül: Romalı, yarı-tanrı yiğit.

Barış Çubuğu

Bu parça Longfellow'un (Boston, 1855) Hiawatha Şarkısı'nın bir bölümünün çevirisidir.

Gitche Manito: Baudelaire şu notu ekliyor: "Guitchi Manitou" şeklinde telaffuz edin.

Kapak

Cythère: İyon (Yunan) adalarının en ünlüsü. Afrodit'in adası. Şiirlerde aşk ve arzu ülkesi olarak geçer.

Geceyarısı Sınavı

Lyre: Herkül ve Kuğu takımyıldızları arasındaki küçük bir takımyıldız.

Bu şiiri *Güz Sonu* şiiriyle ve *Paris Sıkıntısı*'ndaki *Gecenin Saat Birinde* ile karşılaştırın.

Uyaran

Satyre'ler: Yunan mitolojisindeki üstü sakallı ve boynuzlu insan, altı at ya da koç şeklindeki orman cinleri.

Nixe'ler: Gece tanrıçaları.

İsyancı

Bazı yorumculara göre bu şiirin esin kaynağı Eugène Delacroix'nın Saint-Sulpie kilisesindeki *Tapınaktan kovulmuş Helidore* adlı freski.

Burdan Çok Uzakta

Paris Sıkıntısı'ndaki *Güzel Dorothée* ile karşılaştırın. Baudelaire bu iki şiiri de Bourbon'da tanıştığı Dorothée için yazdı. *Bir Küçük Yerli Kıza* şiirinin esin kaynağı ise şairin Maurice Adası'nda tanıdığı bir başka Dorothée'dir.

Çukur

Baudelaire'in yakın dostu rahip Boileau bir mektubunda şaire şunu yazar: "Pascal hep sol yanında bir çukur bulunduğunu sanır ve kendini

güvenceye almak için sol yanına bir iskemle koyardı." Şair bu tümceden, Pascal'ın kendini hep bir uçurumun kıyısında duyumsadığı sonucunu çıkarır. Bu şiirin yazıldığı günlerde, Baudelaire'in günlüklerinin *Sağlık* bölümünde şu notlarla karşılaşıyoruz: "Kendimi madden ve manen bir çukurda duyumsadım hep. Yalnız uykunun değil, eylemin, düşün, anının, arzunun, özlemin, pişmanlıkların, güzelin, sayının vb. çukurunda.

İsterimi kıvançla ve dehşetle eğittim. Şimdi yine başım dönüyor, ve bugün, 23 Ocak 1862, özel bir uyarıyla karşılaştım, *aptallık rüzgârının başımda kanat vurarak* geçtiğini duyumsadım."

—*Ah! çıkmamak Sayılar, Varlıklar evreninden:* Baudelaire'in en çok yorumlanan, tartışılan dizesi. Şair katıksız, saf düşünlerin (Varlıkların) ve aklın (Sayıların) dünyasında mı yaşamak istiyor? Ya da, tersine, Sayılar ve Varlıklar Baudelaire'in içinden çıkmak istediği bir dünyayı mı temsil ediyor? Bu ikinci yorum akla daha yakın geliyor (Adrien Cart-S. Hamel).

Bir Yalnızın Yakınmaları

Birçok büyük şair gibi Baudelaire de, yaşarken, umduğu ilgiyi bulamadı. *Kötülük Çiçekleri*'ni şair Théophile Gautier'ye ithaf etti, Gautier bundan rahatsızlık duydu. Zamanın ünlü eleştirmeni Sainte Beuve, şairin dostu olduğu halde, Baudelaire ondan nice övgülerle söz ettiği, ona övgü dolu mektuplar yazdığı ve ondan bir eleştiri umduğu halde, bu büyük yapıta karşı sessiz kaldı. Akademiye adaylığını koydu, tek bir oy bile alamayacağını anlayınca adaylığını çekti. İyi bir şair olduğuna annesini bile inandıramadı. Hugo'lar, Gautier'ler, Banvil'ler, Georges Sand'lar, Sainte Beuve'ler, Lisle'ler şiirin ve edebiyatın saltanatını sürerken büyük Baudelaire'in çevresinde korkunç bir sessizlik ağı örülmüştü. Bu ağı Krallık Savcılığının *Kötülük Çiçekleri*'ni yasaklamak için açtığı dava yırttı ama bu kez de şairin 299 dizesi ve kitabı yasaklandı. Daha sonraki çalışmalarını Baudelaire, kitaptan çıkarılan şiirlerin boşluğunu doldurmaya yöneltti. Yine de, hep, özgür anlatımı dizginlemek zorunda kaldı. Bu şiir Baudelaire'in içinde bulunduğu ruh durumunun en iyi aynası. Korkunç bir umutsuzluk içinde: "*Beni yutan bu uçuruma bile/ Adımı vermem nasip olmayacak*" diyor. Oysa dünya edebiyatında hakkında en çok kitap yazılan şair. Yazık ki, bütün büyük sanatçılar gibi, bunu görmek Baudelaire'e de nasip olmadı.

İçe Kapanış

Gerek "Kötülük Çiçekleri"ndeki *Akşamın Tanı* şiirinde, gerekse "Paris Sıkıntısı"ndaki aynı ismi taşıyan düzyazılmış şiirde Baudelaire bu temayı işler.

Şiiri Henry Duparc ve Debussy bestelediler.

Onuru Kırılmış Ay

Cynthia: Ay tanrıçası Séléné'nin (Artémis) adlarından biri.

Endymion: Yunan mitolojisine göre, tanrı Zeus'le ölümlü Calycé'nin oğlu, Elide kralı. Ya da yalnızca bir çoban. Kızoğlankız Cynthia, Ay ona âşık olur ve birleşmelerinden elli çocukları doğar. Ölümsüz Ay, Cynthia, ölümlü çobanının bir gün ölmesinden korktuğu için bir mağarada onu sonsuza dek uyutur. Böylece Endymion hep genç ve yakışıklı kalır.

Charles Baudelaire'in Yaşamı 5
Okur'a 14

İÇ SIKINTISI VE ÜLKÜ
I: Vaftiz 18
II: Albatros 22
III: Yükseliş 23
IV: İletişimler 24
V 25
VI: Fenerler 28
VII: Sayrı Peri 31
VIII: Satılık Peri 32
IX: Kötü Keşiş 33
X: Düşman 34
XI: Kör Şeytan 35
XII: Önceki Yaşam 36
XIII: Çingeneler Yolculukta 37
XIV: İnsan ve Deniz 38
XV: Don Juan Cehennemlerde 39
XVI: Gururun Cezası 40
XVII: Güzellik 42
XVIII: Ülkü 43
XIX: Devanası 44
XX: Maske 45
XXI: Güzelliğe İlahi 47
XXII: Alıp Götüren Koku 49
XXIII: Saçlar 50
XXIV 52
XXV 53
XXVI: Sed Non Sataita 54
XXVII 55
XXVIII: Dans Eden Yılan 56
XXIX: Leş 58
XXX: De Profundis Clamavi 61
XXXI: Vampir 62
XXXII 64
XXXIII: Kabirde Azap 65
XXXIV: Kedi 66
XXXV: Düello 67
XXXVI: Balkon 68
XXXXII: Cinli 70
XXXVIII: BİR HAYALET
I: Karanlıklar 71
II: Koku 72
III: Çerçeve 73
IV: Portre 74
XXXIX 75
XL: Semper Eadem 76
XLI: Bütünüyle 77
XLII 79
XLIII: Canlı Meşale 80
XLIV: Dönüşümlü 81
XLV: İtiraf 83
XLVI: Tinsel Tan 86
XLVII: Akşamın Uyumu 87
XLVIII: Şişe 88

XLIX: Zehir 90
L: Puslu Gök 91
LI: Kedi 92
LII: Güzel Gemi 95
LIII: Yolculuğa Çağrı 97
LIV: Onulmaz 100
LV: Söyleşi 103
LVI: Güz Şarkısı 104
LVII: Bir Meryem'e 106
LVIII: Öğlen Sonrasının Şarkısı 109
LIX: Sisina 111
LX: Franciscae Meae Laudes 112
LX: Françoîse'ıma Övgüler 113
LXI: Sönıürgemizdeki Fransız Kadına 116
LXII: Moesta ve Errabunda 117
LXIII: Hortlak 119
LXIV: Güz Sonesi 120
LXV: Ay'ın Hüznü 121
LXVI: Kediler 122
LXVII: Baykuşlar 123
LXVIII: Pipo 124
LXIX: Müzik 125
LXX: Cenaze 126
LXXI: Olağanüstü Bir Gravür 127
LXXII: Gamsız Ölü 128
LXXIII: Kin Fıçısı 129
LXXIV: Kaçık Çan 130
LXXV: Spleen 131
LXXVI: Spleen 132
LXXVII: Spleen 134
LXXVIII: Spleen 135
LXXIX: Saplantı 136
LXXX: Hiçliğin Tadı 137
LXXXI: Hüznün Simyası 138
LXXXII: Korkunç ve Sevimli 139
LXXXIII: Kendini Cezalandıran Kişi 140
LXXXIV: Çaresiz 142
LXXXV: Çalar Saat 145

PARİS TABLOLARI

LXXXVI: Manzara 148
LXXXVII: Güneş 150
LXXXVIII: Kızıl Saçlı Dilenci Kıza 151
LXXXIX: Kuğu 154
XC: Yedi İhtiyar 158
XCI: Ufak Yaşlı Kadınlar 161
XCII: Körler 167
XCIII: Geçen Kadına 168
XCIV: Çiftçi İskelet 169
XCV: Akşamın Alacakaranlığında 171
XCVI: Kumar 173
XCVII: Ölüler Dansı 175
XCVIII: Yalanın Aşkı 179
XCIX 181
C 182
CI: Sisler ve Yağmurlar 183
CII: Paris Rüyası 184

CIII: Sabahın Alacakaranlığında 188

ŞARAP

CIV: Şarabın Ruhu 192
CV: Eskicilerin Şarabı 194
CVI: Katilin Şarabı 196
CVII: Yalnızın Şarabı 199
CVIII: Âşıkların Şarabı 200

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ

CIX: Yıkım 202
CX: Kurban 203
CXI: Lanetlenmiş Kadınlar 206
CXII: İki Rahibe 208
CXIII: Kan Çeşmesi 209
CXIV: Simge 210
CXV: Béatrice 211
CXVI: Cythère'e Yolculuk 213
CXVII: Aşk ve Kafatası 216

İSYAN

CXVIII: Ermiş Pierre'in İsa'yı Yadsıyışı 220
CXIX: Habil ve Kabil 222
CXX: Şeytan'a Dualar 225

ÖLÜM

CXXI: Âşıkların Ölümü 230
CXXII: Yoksulların Ölümü 231
CXXIII: Sanatçıların Ölümü 232
CXXIV: Gün Sonu 233
CXXV: Bir Merakbnın Rüyası 234
CXXVI: Yolculuk 235

KALANLAR

(1866)

I: Romantik Güneşin Batışı 248
II: Lesbos 250
III: Lanetlenmiş Kadınlar 254
IV: Léthé 260
V: Pek Neşeli Kadına 262
VI: Takılar 264
VII: Vampirin Değişimleri 266

ÇAPKINLIKLAR

VIII: Fıskiye 270
IX: Berthe'in Gözleri 273
X: İlahi 274
XI: Bir Yüzün Sundukları 275
XII: Canavar 276
XIII: Franciseae Meae Laudes 281
XIV: Bay Honoré Daumier'nin Yaptığı Portre İçin 282
XV: Lola de Valence 283
XVI: Eugéne Delacroix'nın Resminden Esinlenerek 284

ÇEŞİTLİ ŞİİRLER

XVII: Ses 286
XVIII: Umulmadık 288
XIX: Kurtulmalık 291
XX: Bir Küçük Yerli Kıza 292

MASKARALIKLAR

XXI *296*

XXII: Bay Eugène Fromentin'e *297*

XXIII: Uccle'de, Brüksel Sokağı'ndaki Üşütük Meyhane *300*

Kötülük Çiçeklerinin Üçüncü Baskısına Katkı (1868)

I: Hükümlü Bir Kitap İçin Yazıt *302*

II: Théodore de Banville'e *303*

III: Barış Çubuğu *304*

IV: Bir Putperestin Yakarışı *310*

V: Kapak *311*

VI: Geceyarısı Sınavı *312*

VII: Hüzünlü Madrigal *314*

VIII: Uyaran *316*

IX: İsyancı *317*

X: Burdan Çok Uzakta *318*

XI: Çukur *319*

XII: Bir Yalnızın Yakınmaları *320*

XIII: İçe Kapanış *321*

XIV: Onuru Kırılmış Ay *322*

Sonsöz Taslağı *323*

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ'NİN BASKISI İÇİN ÖNSÖZ TASARILARI

Önsöz *326*

ŞİİRLERLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR *331*

Varlık Şiir Dizisi: 50
Varlık Yayınları: 754
© Çeviri hakkı: Erdoğan Alkan / Varlık Yayınları AŞ.
İstanbul, 5. basım: 2004
ISBN 975-434-213-X

Dizi editörü: Enver Ercan
Dizi tasarımı: Nazlı Ongan
Ofset Hazırlık: Varlık Yayınları
Baskı: Kurtiş Matbaacılık

Varlık Yayınları AŞ., Piyerloti Cad. Ayberk Apt. No.7-9, 34400, İstanbul
Telefon: (0212) 516 20 04 Faks: 516 20 05
e-mail: varlik@varlik.com.tr

CHARLES BAUDELAIRE

KÖTÜLÜK ÇİÇEKLERİ

ISBN 975-434-213-X
9789754342130

VARLIK ŞİİR